

1942-2017

75 CHR. AUGUSTINUS FABRIKERS FOND ÅR

AUGUSTINUS FONDEN

STIFTET 25. MARTS 1942

Augustinus
Fonden
75 år

KØBENHAVN 2017

Udgivet af Augustinus Fonden

*Tekst:
Louise Ammundsen Kokspang
og Cecilie Wallengren*

*Redigering:
Nina Zinck*

*Grafisk tilrettelæggelse og design:
Ehrhorn Hummerston*

*ISBN
978-87-87710-06-0*

© 2017 Augustinus Fonden

*Forsidefoto:
Ludvig Augustinus (1888-1947),
Augustinus Fondens grundlægger,
privat foto, ca. 1934.*

Indhold

08	Forord
10	Augustinus Fonden – set fra oven
12	Augustinus-familien
36	Chr. Augustinus Fabrikkers Fond
50	Bevillinger 1942-2016
52	Sociale Indsatser
70	Kunst & Kultur
76	– Kulturarven
106	– Kunsten
132	– Musikken
162	Viden & Uddannelse
182	Koncernen
194	De 25 største bevillingsmodtagere
196	Kilder & kreditering
199	Tak til

Forord

I 2017 er det 75 år siden, at Chr. Augustinus Fabrikkers Fond blev stiftet. Det var i 1942. I en tid med verdenskrig, tysk besættelse og ideologiers kamp.

Ludvig Augustinus tog initiativ til at stifte Fonden i en situation, hvor han var enkemand og barnløs. Her kunne et fondseje bidrage til at sikre den århundreder gamle tobaksvirksomhed, der siden 1750 havde været på familiens hænder.

Ludvig Augustinus var selv et klassisk dannet menneske, der ikke kun var erhvervsaktiv, men også udøvende inden for musik, kunst og sport. Med en fond kunne han bidrage til almenvellet ved støtte til humane, kunstneriske og videnskabelige formål. I fundatsen for Chr. Augustinus Fabrikkers Fond definerede han rammerne for den kapital, der blev knyttet til Fonden, og for bestyrelsens fremtidige arbejde.

75 år er lang tid. Næsten en menneskealder. Men igennem alle årene har det været kernen i Fondens

arbejde at yde støtte ud fra de retningslinjer, der blev defineret tilbage i 1942 og således til almen velgørende og humane, kunstneriske eller videnskabelige formål. Selvom behov og derved ansøgninger var anderledes i 1942 end i dag, giver fundatsens formål fortsat god mening og muliggør, at bestyrelsen også efter mere end 75 år kan leve op til intentionerne bag stiftelsen af Fonden.

Fundatsen giver retning, kurs og mulighed for løbende at tilpasse prioriteringerne i forhold til samfundets udvikling og behov. Den suppleres naturligt med de indstillinger og overvejelser, der gennem tiden er foretaget af Fondens bestyrelse inden for fundatsens rammer. Fundatsen er derfor ikke en spændetrøje – men giver tværtimod en mulighed for optimal værdiskabelse – en drivkraft til fordel for almennyttens.

Gennem de senere år har der været en voksende interesse for erhvervsdrivende fonde, deres aktiviteter og samfundsmæssige betydning. I Augustinus

Fonden er vi opmærksomme på omverdenens ønske om mere åbenhed. I anledning af jubilæet vil vi gerne vende blikket udad på vores bevillingsmodtagere, samarbejdspartnere og på samfundet dengang og i dag. Vi vil fortælle om de projekter og visioner, som Fonden igennem de sidste 75 år har medvirket til at føre ud i livet til glæde for mange – ofte i et tæt, konstruktivt og værdifuldt samarbejde med andre fonde.

I anledning af Fondens jubilæum har vi taget initiativ til at se nærmere på Fondens historie og daglige arbejde igennem de forgangne 75 år. I processen har vi gravet dybt i arkiver og er kommet tættere på historien og det fundament, som Augustinus Fonden hviler på. Herfra kan Fonden fortsat forvaltes, så den er relevant og et aktiv for sin samtid – uden at glemme sin fortid.

Amaliegade, København, 2017
Bestyrelsen

Augustinus Fonden har et særligt forhold til Amaliegade. Her boede Ludvig Augustinus i nr. 7 i mere end 20 år. Og Fonden har haft sit kontor i nr. 47 i årene 1978-2017.

Augustinus Fonden – set fra oven

Ludvig Augustinus' udsigt fra den lille sportsflyver har været enestående. Som en af de første danske privatflyvere kan han i egen maskine overflyve det grønne danske landskab med marker, søer, hav og skov. Mindre og større byer med huse, boligblokke og kirker, hvis tårne rager højest i landskabet. Flyvning var ikke en almindelig hobby i 1930'erne. Et nyt teknologisk vidunder og et særligt privilegie i en tid, hvor den økonomiske krise ruller ind over den vestlige verden. Men Ludvig Augustinus var næppe heller en helt almindelig mand: En fremsynet forretningsmand, festlig levemand og livsnyder – men samtidig et alsidigt og dannet menneske, musikelsker og amatør-maler.

I 1942 tager Ludvig Augustinus initiativ til at stifte Chr. Augustinus Fabrikkers Fond. Han gør det givet for at sikre stabiliteten i ejerskabet af tobaksvirksomheden Chr. Augustinus Fabrikker, som har været i familiens eje siden 1750, men også fordi han vil støtte

almen velgørende, kunstneriske, humane og videnskabelige formål. Det er det arbejde, som han med Fonden kaster sig over de næste år. Fonden støtter især det sociale og kulturelle område. I Fondens arkiver finder man fra de tidlige år spor efter langvarige relationer til vigtige institutioner og organisationer som Ensomme Gamles Værn, Københavnske Sundhedsplejerskers Feriekoloni, Designmuseum Danmark, Ordrupgaard, Nationalmuseet og Det Kongelige Kapel.

Ludvig Augustinus dør i 1947 og når derfor kun i kort tid at sætte sit præg på Fondens arbejde. Alligevel er det bevillingerne i de første år, der danner fundamentet for, at Fondens støtte koncentrerer om tre spor: Sociale Indsatser, Kunst & Kultur samt Viden & Uddannelse.

Med årene er det især kulturen, der kommer til at fylde. Et område, der står Fonden nær, er kulturarven,

hvor man støtter bevaringsopgaver. Især i landets kirker og historiske møller – ligesom de kulturhistoriske museer og deres mange aktiviteter bakkes op. På kunstområdet støtter Augustinus Fonden landets museer med indkøb af kunstværker, udstillinger og formidling.

Fra slutningen af 1970'erne sættes der fokus på støtten til den klassiske musik med blandt andet købet af det første mesterinstrument, en Grancino-violin, der bliver begyndelsen på Fondens instrumentsamling. Den klassiske musik bliver en hjertesag for Augustinus Fonden, som støtter op om hele fødekæden i musiklivet.

I begyndelsen af 1980'erne tager ansøgningerne til Fonden for alvor fart. Det samme gør Fondens bevillinger i antal og beløbsstørrelse. Også inden for Viden & Uddannelse, hvor det især er de sundhedsvidenskabelige projekter, der bliver støttet samt

enkeltpersoner, der ønsker videreuddannelse i udlandet. Det giver med årene anledning til, at Fonden uddeler tusindvis af rejselegater til studerende.

Fra årtusindeskiftet tegner Fondens prioritering omkring de tre spor; Sociale Indsatser, Kunst & Kultur samt Videnskab & Uddannelse, sig endnu tydeligere, idet bevillingsstrategien følger den udvikling, der finder sted i det omgivende samfund. I 2017 går størstedelen af donationerne fortsat til en indsats for styrkelsen af kulturlivet i Danmark – gerne til projekter af national værdi og med et højt kvalitetsniveau. Fonden har også fokus på at spænde bredt geografisk og støtte såvel mindre som større projekter.

Augustinus Fonden er i 2017 stadig en erhvervsdrivende fond, hvis bestyrelse træffer afgørelse om bevillinger på baggrund af fundatsen, der går tilbage

til 1942. Men Fonden har også et betydeligt erhvervsben, der forvalter Fondens formue igennem det fuldt ejede investeringsselskab Chr. Augustinus Fabrikker. Her er der fortsat en ejerandel af Scandinavian Tobacco Group og ejerandele i datterselskaber og associerede selskaber som blandt andet Tivoli, Fritz Hansen, Jeudan, Gyldendal og Skodsborg Kurhotel. Det er i 2017 en mangfoldig koncern, der bidrager med afkast til Augustinus Fondens almennyttige virke.

I 2016 uddelte Fonden 300 millioner kroner.

Augustinus- familien

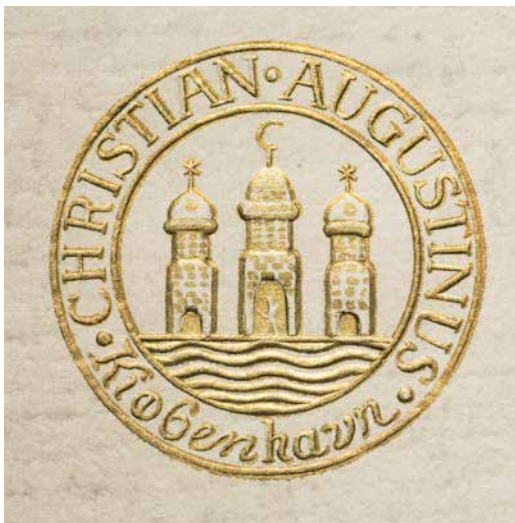
Det er en traditionsrig familie med nære relationer til dansk kulturliv, der står bag Augustinus Fonden. Gennem seks generationer har familien drevet tobaksvirksomhed i København, og i 1942 stiftes Fonden af Ludvig Augustinus.

Augustinus-familien

Der er fuld fart på industrialiseringen i slutningen af 1800-tallet. Bønder rejser fra land mod by for at arbejde på de mange nye fabrikker, som skyder op, og virksomheder som Det Store Nordiske Telegraf-Selskab og Burmeister & Wain ser dagens lys. Også gamle, veletablerede virksomheder vokser i disse år. I 1870 må tobaksvirksomheden Chr. Augustinus Fabrikker flytte fra den gamle tobaksgård i Vestergade i centrum af København til en nyopført fabriksbygning på Gammel Kongevej på Frederiksberg for at kunne følge med efterspørgslen. Her er der bedre plads til den voksende produktion af tobak og håndrullede cigarer.

Christian Augustinus er femte generation i tobaksvirksomheden Chr. Augustinus Fabrikker, der i 1750 blev grundlagt af Ole Augustinus. I 1882 bliver Christian Augustinus medindehaver af familievirksomheden, der i alle årene er gået i arv fra far til søn. Samme år gifter han sig med den fire år yngre Louise Bøving. De flytter ind i en herskabslejlighed på Frederiksberg og får i 1884 sønnen Viggo. København vokser i disse år, byen bliver trang, og smittefaren mellem mennesker er stor. Blandt de sygdomme, som koster mange livet, er tuberkulose. En af dem, der bukker under for sygdommen, er Viggo Augustinus, som ikke når at fejre sin treårs fødselsdag.

Chr. Augustinus Fabrikkers logo.

*Chr. Augustinus Fabrikkers
chauffører og bybude fragtede
cigaretter, snus- og skråtobak
rundt til forhandlere i hele
København. Her i 1919.*

Augustinus-familien gennem seks generationer

OLE AUGUSTINUS
(CA. 1718-1779)

Den 11. maj 1750 grundlagde Ole Augustinus et tobaksspinderi i Frederiksborggade i København. Virksomheden fik en god start og måtte snart flytte til større lokaler i Admiralgade og senere til Laksegade. Ole Augustinus satte sine tre sønner i lære i spinderiet og lagde grunden for tobaksslægten Augustinus.

CHRISTIAN AUGUSTINUS
(1750-1808)

Det blev den ældste søn, Christian Augustinus, der i 1779 overtog spinderiet efter sin fars død. Det var også hans navn, som virksomheden efterfølgende kom til at bære. I en nyetableret tobaksgård i Vestergade blev der spundet tobak til både snusdåser og tobakspiber, som på den tid var kridtpiber eller langpiber med pibehoveder af porcelæn eller merskum.

OLE PETER AUGUSTINUS
(1795-1870)

Ole Peter Augustinus satte sig i spidsen for familievirksomheden i 1831. Han var blandt de første tobaksspindere i Danmark, der indså, at de helt nye cigarer ikke bare var et kortvarigt modefænomen. Ole Peter Augustinus sørgede derfor for at supplere det traditionelle spinderi af pipe-, snus- og skråtobak med fremstillingen af håndrullede cigarer.

**LUDVIG ANTON AUGUSTINUS
(1831-1911)**

Ludvig Anton Augustinus var fjerde generation i tobaksfamilien. Han banede vejen for tobaksfabrikkernes fortsatte ekspansion ved at flytte produktionen til Gammel Kongevej på Frederiksberg. I 1900 fik han den ære at blive udnævnt til etatsråd.

**CHRISTIAN AUGUSTINUS
(1857-1931)**

Christian Augustinus overtog familievirksomheden i 1911 og anskaffede samme år landets første cigaretmaskine. Det blev så stor en succes, at virksomheden i 1918 helt stoppede fremstillingen af cigarer, så man kunne koncentrere sig om at producere cigaretter og pipetobak. Det gjorde Chr. Augustinus Fabrikker til landets førende tobaksvirksomhed og satte gang i omsætningen, så man i 1914 var nødt til at flytte virksomheden til en nyopført fabrik i Gullandsgade på Amager.

**LUDVIG SOPHUS AUGUSTINUS
(1888-1947)**

Ludvig Sophus Augustinus, sjette generation, efterfulgte sin far Christian Augustinus i 1931. Ludvig fordoblede virksomhedens areal på Gullandsgade. I 1942, midt under den tyske besættelse af Danmark, bidrog han til at stifte Chr. Augustinus Fabrikkers Fond (senere Augustinus Fonden).

FONDENS GRUNDLÆGGER KOMMER TIL VERDEN

Ludvig Sophus Augustinus (Augustinus Fondens grundlægger) bliver født den 13. august 1888 – godt et år efter sin storebrors død. I de første år af hans liv bor familien fortsat i byen, hvor to tjenestepiger hjælper med børnepasning, madlavning og rengøring. Men som mange andre velstillede familier på denne tid vælger familien Augustinus i slutningen af 1800-tallet at flytte ud af byen – til et af de helt nyanlagte villakvarterer i Charlottenlund.

I villaen Skovfryd skaber Christian og Louise Augustinus sig et hjem – som af Louise i 1911 beskrives harmonisk og lykkeligt. I et brev til familiens venner skriver hun: "Når man rigtig holder af hinanden og passer sammen kan intet sammenlignes ved et lykkeligt Ægteskab. Hver dag i livet er som en Festdag, når man er to om at dele Glæderne og når sorgerne kommer bæres de langt lettere. Det ved vi af erfaring, som nu i 29 År har levet så lykkeligt."

Ludvig Augustinus vokser op i en privilegeret verden. Forældrene sørger for, at han får både dannelse og uddannelse, der gør ham i stand til at føre familie-traditionen med tobaksfabrikkerne videre – for hans skæbne er forudbestemt i en tid, hvor sønner som det naturligste følger i fodsporene på deres fædre. Ludvig Augustinus begynder på Ordrup Latin- og Realskole. Det er muligvis også her, at han møder vennen Frederik Crone. De to barndomsvenner bevarer en nær relation gennem hele livet.

Ludvig Augustinus bliver som barn i en dannet familie solidt funderet inden for både videnskab, musik, litteratur, kunst, sport og erhvervsliv. Som en naturlig del af opvæksten modtager han timevis af musik-undervisning i klaver og cello. Somrene tilbringer han og familien på forskellige badhoteller i Sverige, blandt andet Tyringe Badanstalt og Sanatorium, et populært sted i begyndelsen af 1900-tallet. Her kan gæsterne nyde den rene luft, forskellige typer af bade og friluftsliv med vandreture i sanatorieskoven.

Ludvig Augustinus vokser efter sin storebrors død op som enebarn i Charlottenlund. På billedet ses han sammen med sin mor Louise Augustinus – kortet er en julehilsen til familie og venner i 1897.

Ludvig Augustinus har sin skolegang på Ordrup Latin- og Realskole. Den er visionær for sin tid, i og med at den har klasser med både drenge og piger og på grund af dens ambition om at skabe nær kontakt mellem børn, hjem og skole, gennem blandt andet forældremøder.

Den store familie i moster Amalies have i Hellerup. Fra venstre: Fætter Eigil Foss, kusinerne Karin og Agnete Lehmann, Ludvig Augustinus, kunstmaler Harald Kjær, onkel Paul Lehmann (Amalies anden ægtefælle), moster Amalie Lehmann og mormor Anna Bøving.

*Vi elsker og Børge Thomsens hellige Ald!! —
 Hjertelig Hilsning
 Deres hustru Siegfried Langgaard & a.s.*

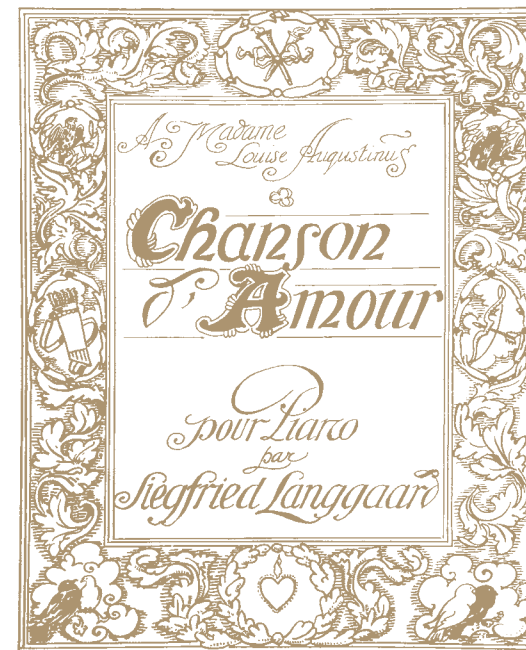
EN STOR FAMILIE MED MUSIKKEN I CENTRUM

Trods tilværelsen som enebarn er det langtfra ensomhed, der præger Ludvig Augustinus opvækst. På begge sider af familierne er der bedsteforældre, tanter og onkler. På den ene side tobaksfamilien Augustinus: farfar Ludvig Augustinus, farmor Caroline Augustinus, onkel William Augustinus (skuespiller og fotograf), tante Emmy Augustinus og hendes mand Sophus Bauditz (forfatter og forstander ved Det Kongelige Teaters Elevskole). På den anden side Bøving-familien: morfar Preben Bøving (grosserer), mormor Anna Bøving og moster Amalie med ægtefælle.

Det er især på sin mors side, med Bøving-slægten, at Ludvig har jævnaldrende legekammerater i form af de to fætre Eigil og Gunnar Foss. De er børn af Louise Augustinus' søster Amalie og hendes første mand operasanger Aage Foss. Og længere ude grandfætter Rued Langgaard (senere en af Danmarks store komponister), søn af pianisterne Emma og Siegfried Langgaard. Familierne Augustinus, Foss og Langgaard ses jævnligt og deler alle en stor interesse for musik. Efter sigende modtager Ludvig sin

klaverundervisning hos Emma og Siegfried Langgaard – og de næsten jævnaldrende fætre, Rued Langgaard, Gunnar Foss og Ludvig Augustinus, tilbringer meget tid sammen i barne- og ungdomsårene. Gerne med musikken som omdrejningspunkt: Gunnar er en habil violinist, Ludvig spiller cello og klaver, og Rued kan spille både violin og klaver.

Det er også den hjertelige forbindelse mellem familierne Augustinus og Langgaard, der hjælper Rued Langgaard frem i hans musikalske karriere. I 1908 er Rued, 15 år gammel, påbegyndt det krævende arbejde med at komponere sin første symfoni. Men arbejdet tager tid. Og det er vanskeligt at koncentrere sig i forældrenes lejlighed midt i København. I 1910 træder ægteparret Augustinus derfor til med hjælp. De lejer genbovillaen, Villa Pax, der ligger skråt over for deres egen bolig i Charlottenlund, og tilbyder Rued Langgaard at flytte ind i selskab med et helt nyt Steinway-flygel – foruden et stående tilbud om at indtage sine måltider hos familien Augustinus. Opholdet sikrer Rued den stilhed og koncentration, der skal til for at gennemføre det store arbejde.

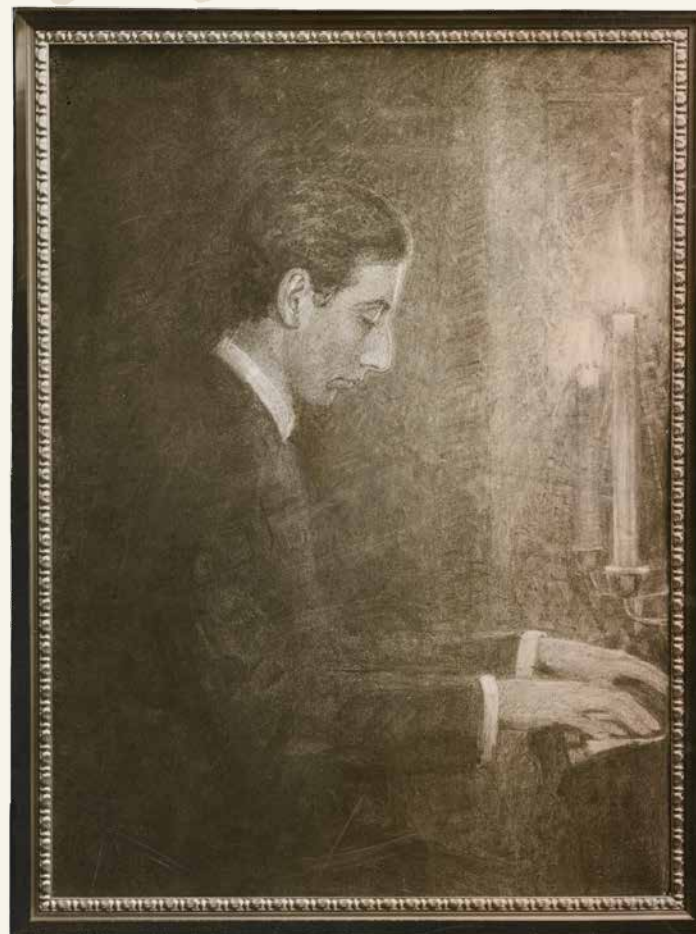
Titelblad til klaverstykket "Chanson d'Amour" dedikeret Louise Augustinus og komponeret af pianist Siegfried Langgaard, far til Rued Langgaard.

Ludvig Augustinus har på det tidspunkt taget sin studentereksamen i matematisk-naturvidenskabelig retning og er nu immatrikuleret ved Københavns Universitet, hvor han tager filosofikum. Dette inden han som alle andre tobaksfamiliers sønner sendes til udlandet for at lære om international råtabakshandel.

Det bliver i Charlottenlund, at Rued Langgaard fra efteråret 1910 arbejder med sin første symfoni, der får titlen *Klippepastoraler*. Og da han i foråret 1911 kan lægge sidste hånd på værket, forsyner han den med dedikationen: "Til Louise og Christian Augustinus i Taknemlighed og Hengivenhed." Værket betegnes i dag som en musikalsk kraftpræstation for en 17-årig. Det nære forhold mellem familierne Augustinus og Langgaard er også medvirkende til, at Christian Augustinus i 1913 finansierer Rued Langgaards debutkoncert i Berlin, hvor symfoni nr. 1 bliver opført af Berlinerfilharmonikerne.

Musikinteressen er stor i familien Augustinus, som er beslægtede med Foss- og Langgaard-familien. Her ses Ludvig Augustinus ved klaveret.

-- Fra en af det zættede Hjerte
 Paarvenn stidig, men jeg mig forblod:
 Det er midt dem, der er fødte,
 Tivende Børn af den Dampende. (S. 101)

Sept 1913
 R. L.

An Frau Louise Augustinus.

RUD IMMANUEL LANGGAARD.

Blumenvignetten.

No. 1. Rotblühender Dorn.   No. 2. Seebfume.
 No. 3. Vergissmeinnicht.   No. 4. Tausendschön.

Vier Klavierstücke.

Pr. 3 M.

EXEMPTUM DER VERLEIHER FÜR ALLE LÄNDER
 AUFFÜHRUNGSRECHT VERBODEN

Bedn. Neidag, von Rics & Eiler
 Königl. Sachs. Hof Musikalienhändler

"1913-14 skrev Rued Langgaard to små charmerende stykker for strygetrio, som var beregnet til brug i Augustinus-familien. De er for to violiner og cello, og det var måske 'de tre fætre', der spillede disse stykker under private former. Gunnar Foss var en habil violinist, Ludvig Augustinus spillede cello, og Rued Langgaard kunne også traktere en violin," fortæller Bendt Viinholt Nielsen, musikforsker og forfatter til flere værker om Rued Langgaard. De fire klaverstykker "Blumenvignetten" fra 1913 tilegner Rued Langgaard også til Louise Augustinus.

"... en bøn til Dem, glem ikke helt Ludvig, læg et godt ord ind for ham hos Deres Hustru. Jeg ved jo, hvor mange glade Minder, der knytter sig til Deres Venskab i hele Deres Barndom og Ungdom," skriver Louise Augustinus i en bryllupshilsen til Frederik Crone i 1911. På billedet ses Ludvig Augustinus sammen med Frederik og dennes hustru Betty. Ægteparret får senere sønnen Thomas Crone, der kommer til at spille en central rolle for Chr. Augustinus Fabrikker. Ludvig står øverst til venstre i billedet.

HJEMMEFRA – DANNELSESREJSE OG VÆRNEPLIGT

Familien Augustinus er i begyndelsen af 1900-tallet landets ældste tobaksslægt, men trods muligheder for at tiltrække sig offentlighedens søgelys er familien reserveret. Christian og Louise Augustinus foretrækker en tilbageholdende livsstil uden opmærksomhed. Og det samme gør Ludvig. Kun over for barndomsvennen Frederik Crone sænker han paraderne og lader sin fulde personlighed og humoristiske sans folde ud, som det fremgår i adskillige breve. Gennem uddannelsesårene opholder Ludvig sig ofte i kortere eller længere perioder i udlandet, oftest i Tyskland. Det er her, vilkårene er bedst for at lære om råtabak, ligesom undervisning i økonomi, regnskabsføring og markedsføring også er afgørende for senere at kunne lede den store familievirksomhed.

Gennem de lange rejseperioder skriver de to venner, Ludvig Augustinus og Frederik Crone, hyppigt sammen. Det er en brevveksling præget af en ligefrem stil, hvor der ikke lægges fingre imellem. Der udveksles små og store nyheder fra hverdagen – om fælles bekendtes forlovelser, uddannelser, rejser og giftermål – ligesom detaljer om festlige byture, økonomiske tab og gevinster beskrives udførligt, ofte afrundet med en farverig afskedsalut som denne fra Ludvig: "Du skal ikke benytte min Fraværelse Til at tømme mine Romflasker!! ... Med Hilsen til hele Din Familie, Din Gamle snart udslidte Ludvig."

Mens Ludvig Augustinus tilbringer meget tid i udlandet, stifter Frederik Crone familie hjemme i Danmark. Ludvigs barndomsven flytter fra Charlottentlund til Middelfart og får sit første barn, sønnen Thomas Crone, som Ludvig med årene knytter et nært bånd til. Alligevel fortsætter de gamle venner med at ses og rejse sammen: "Kære Frederik, Tak for sidst! Den lille to dages Tur i Tyskland friskede voldsomt op. Hvor er det rart at man endnu kan komme sammen og more sig uden at drikke spiritus – når jeg undtager den pinlige scene hvor du fik mig lokket op på hesteryggen, var jeg kun fornøjet med turen. Jeg kan endnu drømme om den forfærdelige ridetur og vågner flere gange om natten badet i kold sved."

Helt sorgløst er livet dog ikke for Ludvig. Som alle andre unge mænd på denne tid er han værnepligtig. I Ludvigs soldaterbog fra 1912 er han beskrevet som 178 cm høj, med blondt hår og lysegrå øjne. Et særligt kendetegn er et ar på højre hånd. Ludvigs syn på tilværelsen som soldat fremgår ikke af bogen, men i

et brev til Frederik Crone: "6 måneders Militærtid er tilstrækkelig til at ødelægge ens hele Liv – Mit Humør og mit vidunderlige lyse Syn på Tilværelsen ligger begravet Dybt under jorden på Nørre Fællede. – Det eneste jeg har haft ud af Tjenesten er en skydepræmie og en ligtorn på venstre lilletå."

FORRETNINGSMAND OG EVENTYRER

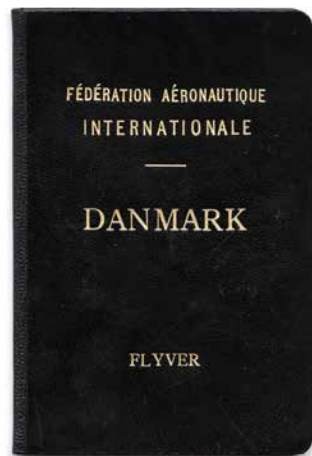
Ægteskab og familieliv har ligget i kortene for Ludvig, der uden tvivl er blevet betragtet som et godt parti som både grosserer, tobaksfabrikant og kompagnon i Chr. Augustinus Fabrikker. Det er uvist, hvorvidt familien har været enig i Ludvigs valg af sin udkårne. Lige efter 1. Verdenskrig, i 1918 hvor Ludvigs mor Louise Augustinus dør, gifter han sig som 30-årig med Johanne Augusta Bohr. Hun har gennem flere år arbejdet som tjenestepige og som buffetelev på Centralhotellet ved Rådhuspladsen. Parret bosætter sig mondænt, først i Puggaardsgade og senere i Amaliegade 7, et stenkast fra Amalienborg og i bygningen op ad Den Collinske Gård, hvor H.C. Andersen havde haft sin gang.

Virksomheden Chr. Augustinus Fabrikker går godt. Især efter Christian Augustinus i 1911 anskaffer cigaretmaskiner, som for alvor sætter gang i omsætningen. Snart efter må virksomheden flytte til en nyopført og større fabrik i Gullandsgade på Amager. Ekspansionen fortsætter, og i 1930 står Ludvig Augustinus i spidsen for en udvidelse af fabrikken i Gullandsgade til det dobbelte. Da hans far dør i 1931, overtager Ludvig ansvaret for den store familievirksomhed. Han har uden tvivl haft travlt som direktør og erhvervsleder, særligt gennem 1930'ernes økonomiske krise. Som han skriver i et brev i august 1932: "... jeg venter mig en dårlig Vinter – Arbejdsløsheden og Valuta-bestemmelserne har lagt en lille dæmper på det hele." Dertil kommer, at danskerne i disse år har lært at rulle deres cigaretter selv af billig shagtabak, hvilket Ludvig anser som en væsentlig konkurrent.

Af Ludvig Augustinus' efterladte billeder og pas fremgår det, at han er meget berejst. Turene går i tobakkens tjeneste blandt andet til Tyskland, Algeriet og Tunesien. Ludvig ses her midt i billedet på en af sine mange rejser - hvor i verden vides ikke.

Men der bliver også tid til fornøjelse. Ludvig Augustinus får nye interesser med årene. En af dem er sportsflyvning. "Jeg flyver nu hver dag hvis Vejret tillader det og er meget begejstret. Jeg har fået en meget dygtig Lærer – en Tidligere militær-flyver – nu Akrobatflyver og Lærer for Danmarks to eneste Civilflyvelever: – Hr. Silkestrømpe-fabrikant Hoff-Hansen- og mig.. Min Flyverdragt består af min gamle Vinteroverfrakke et par udslidte Sommergamasher og en Lånt Flyverhue... – Folk tror jeg er blevet gal fordi jeg har indledt mig på dette Foretagende – men det blæser jeg et stykke," skriver han i et brev. Og under overskriften *Ny Sportsflyver* i bladet *Flyveren* 1933 annonceres nyheden: "Efter endt flyveundervisning hos H.I.M. Jensen har fabrikant L. Augustinus fuldendt Prøverne til Sportsflyvercertifikatet." Ludvig aflægger luftfartsprøve og kan sætte sig i pilotsædet i en Gipsy Moth. Samme flytype, en sportsflyver, som Karen Blixens Denys Finch-Hatton to år tidligere var styrtet ned med i Kenya.

I 1933 kan Ludvig sætte sig til rette bag styrepinden i en Gipsy Moth. Han får førerbevis til sportsflyver og optages som medlem af Det Kgl. Danske Aeronautiske Selskab. Han er en dedikeret pilot, og i 1937 er han oppe på i alt 650 flyvetimer.

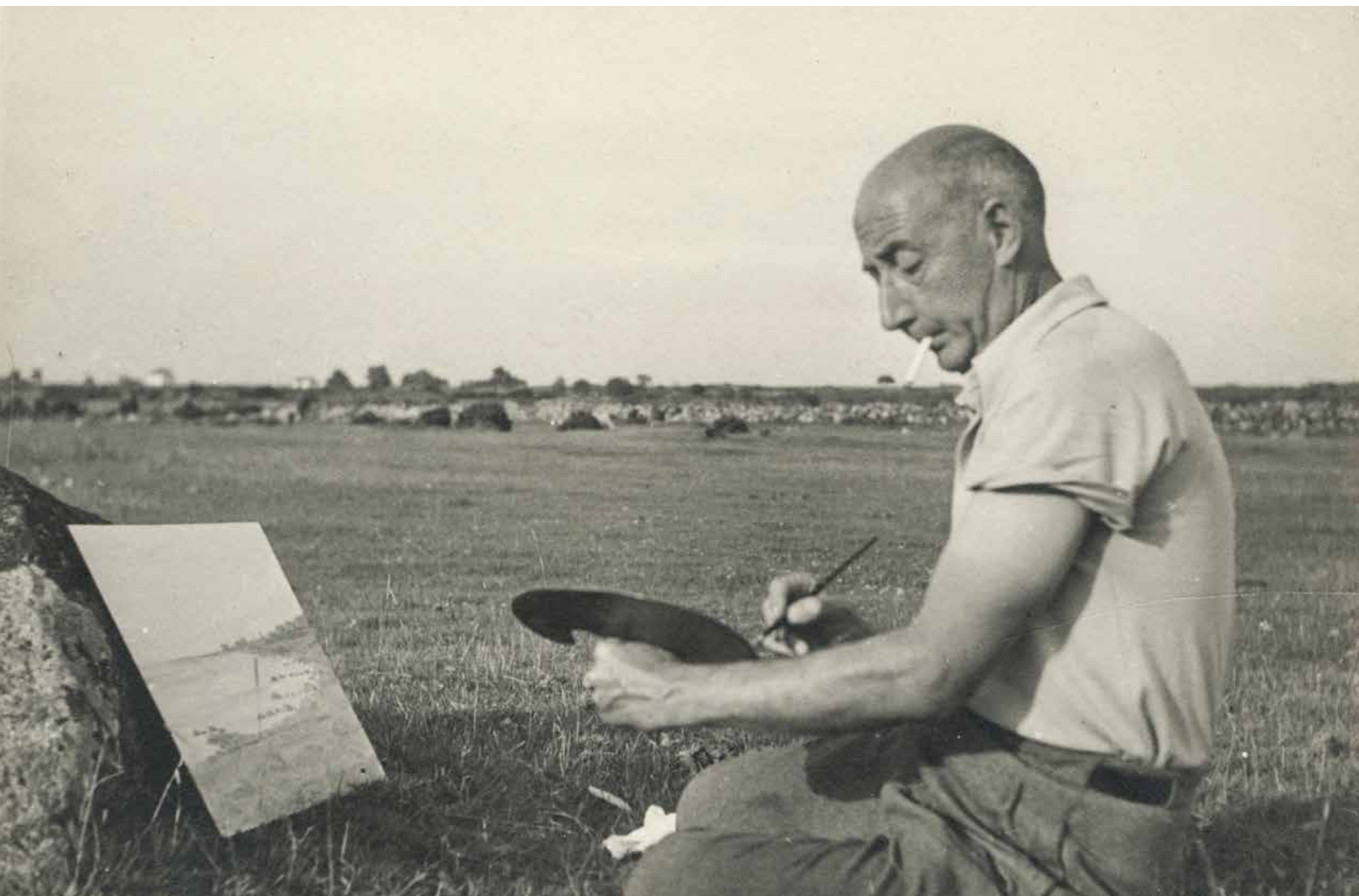
De følgende år tilbringer Ludvig Augustinus en stor del af sin fritid i luften i sin sportsflyver og er blandt andet med ved indvielsen af den ny hangar på Grenen lige ud for Skagen Badehotel i 1934. Han tager også del i det sociale liv omkring sportsflyvningen og er medlem af Danske Privatflyvere. Et miljø præget af velhavere og eventyrere, der tager på fælles flyveture og mødes til flyvestævner, hvor de konkurrerer på blandt andet mærkelanding, præcision under flyvning og orientering – altid afrundet med frokost og uddeling af præmier.

En anden sportsgren, Ludvig kaster sig over, er svømning, hvor udspring fra timetervippen i Østerbro Svømmehal er hans foretrukne disciplin. "Jeg går hver dag i Svømmehallen og er nået så langt at jeg kun hver anden Dag vækker Opmærksomhed ved

mine dårlige udspring. Jeg ved ikke om du har besøgt Svømmehallen – men jeg kan anbefale Dig ved Dit næste Turistbesøg i København. Alt er glimrende – med undtagelse af Vandet – som er så møgbeskidt og fuldt af Klor at jeg Til stadighed er ildelugtende," skriver han i et brev til sin ven Crone i 1932.

Det er Ludvig Augustinus store glæde ved svømning, der i 1938 ligger til grund for hans første filantropiske donation. I 1940 mangler det danske svømmehold midler for at kunne deltage i OL i Helsinki. Med krav om, at det forbliver en hemmelighed, donerer Ludvig 50.000 kroner til sportsfolkene. Et beløb som i 2017 svarer til mere end 1,3 millioner kroner. Da OL bliver aflyst grundet 2. Verdenskrig, får svømmeholdet lov til at beholde midlerne til det førstkommende OL. Det bliver i London i 1948.

Som et alsidigt og dannet menneske er Ludvig Augustinus kyndig inden for både kultur, musik og kunst – og var selv amatør-maler, når tiden tillod det.

ENKEMAND – UDEN ARVINGER

I 1938 bliver Ludvig Augustinus enkemand, da Johanne dør af en svulst på æggestokkene. Ægteparret er forblevet barnløse, og Ludvig står i en alder af 50 år uden arvinger til familievirksomheden. Selv er han også med jævne mellemrum indlagt på hospital til medicinsk behandling – for hvad er uvist – men det kan meget vel være baggrunden for, at Ludvig knytter sin bedste vens søn, Thomas Crone, tættere til familievirksomheden. Ludvig har allerede i 1930 antaget den 18-årige Thomas Crone som volontør ved fabrikkerne, hvor han tilbringer tre år med at rejse rundt og lære alle sider af tobaksproduktion at kende.

I 1942 bor Ludvig Augustinus alene i lejligheden i Amaliegade. Tobaksfabrikkerne befinder sig i en svær situation. Besættelsen betyder, at Danmark

er afskåret fra tobaksimport fra de oversøiske markeder, og endnu kan man ikke se en ende på 2. Verdenskrig. Hvilke tanker han har gjort sig om fremtiden og fabrikernes skæbne, ved vi ikke, men det er under disse omstændigheder, at Ludvig Augustinus den 25. marts 1942 tager initiativ til at stifte Chr. Augustinus Fabrikkers Fond.

Livet tager imidlertid en drejning for Ludvig. I 1943 bliver han gift for anden gang, denne gang med Lili Else Hansen, som han møder i forbindelse med Chr. Augustinus Fabrikker. Snart efter følger to sønner, Ole Augustinus i 1943 og Peter Augustinus i 1944, men for Ludvig bliver tilværelsen som ægtemand og far kort. Efter et halvt års sygdom dør han den 11. oktober 1947, blot 59 år gammel, af en hjerneblødning.

Det bevidnes
skabsbog, at *Fabrikerne*

og *Fam. Lili*

den *14 April*

for *Sognefor*

har indgaaet Ægte

185

Vielsesattest.

herved i Overensstemmelse med den derom førte
Ludvig Sophus Christian Augustinus
(Brudgommens fulde Navn og Stilling).

Grete Christine Hansen
(Brudens fulde Navn og Stilling).

1943 lovligt og med fuld borge

gd
i Sengeløv
skab med hinanden.

den 14 April 1943

V. Ringel
(Under

DIREKTØR L. AUGUSTINUS DØD

Den administrerende Direktør for Aktieselskabet Chr. Augustinus' Fabrikker, Ludvig Sophus Christian Augustinus, er efter nogen Tids Sygdom afgaaet ved Døden. Skønt Chef for en af Landets største Tobaksfabriker, var Direktør L. Augustinus en af Offentligheden ganske ukendt Mand. Han undgik med Vilje alt, hvad der kaldes publicity, og deltog efter eget Ønske overhovedet ikke i det offentlige Liv.

Augustinus Fabrikker er en meget gammel Industrivirksomhed, der stiftedes den 11. Maj 1750 af Ole Augustinus og siden gennem snart 200 Aar har været i samme Slægts Eje, hvad der vistnok maa betegnes som enestaaende.

Det er landsdækkende nyhedsstof, da Ludvig Augustinus dør i 1947. Her en nekrolog fra Børsen, den 16. oktober 1947.

EN KUNSTELSKER SÆTTER SIT AFTRYK

Peter Augustinus bliver den af Ludvigs sønner, der med tiden overtager familiens plads i Augustinus Fondens bestyrelse. Han er knap tre år gammel, da hans far Ludvig Augustinus dør. Peter vokser op med sin storebror Ole og mor Lili Augustinus i et kristent hjem. Familien lever tilbagetrukket og gør ikke opmærksom på sig selv. Ludvig Augustinus har inden sin død peget på tre værger, som skal støtte og inspirere Peter under hans opvækst. Det bliver begyndelsen på et nært og livslangt forhold til kunst og kultur. For en af værgerne er kongelig koncertmester Peder Lynge, der snart tager Peter med til opførelser i Det Kongelige Teater. Skolegangen får Peter på en katolsk skole, hvor blandt andet hans interesse for den nære forbindelse mellem troen og kunsten vækkes.

Gennem årene vokser Peter Augustinus' interesse for musik i et omfang, så han selv gør sig tanker om at blive organist. Men også billedkunst interesserer Peter, og han demonstrerer sit gode blik for moderne kunst, da han som ung køber sit første Asger Jorn-maleri.

I KULTURENS TJENESTE

Peter Augustinus' tanker om at blive organist ender med at blive lagt på hylden. I 1968 gifter han sig med sin gymnasiekæreste Lis Heilmann. Året efter får ægteparret deres første barn. Samme år begynder Peter Augustinus at studere økonomi ved Aarhus Universitet, og han tager senere fag ved universiteter i Grenoble og Toronto.

I 1969 deltager han som 25-årig i sit første møde i Chr. Augustinus Fabrikkers Fonds bestyrelse, efter han fem år tidligere har været indsat som 1.-suppleant af Thomas Crone. Peter Augustinus overtager pladsen i den Fond, hvor højesteretssagfører N.J. Gorrissen, som Ludvig Augustinus 27 år tidligere valgte som bestyrelsesformand, fortsat sidder for bordenden. Med Peters første møde i Fonden indledes 45 års filantropisk arbejde, hvor han finder rum og plads til at dyrke og udvikle de interesseområder, især inden for kunsten og musikken, han brænder for.

Peter Augustinus sætter gennem årene sit tydelige aftryk på Fondens aktiviteter. Som bestyrelsesmedlem er han aktiv, laver opsøgende arbejde og tager en dialog med fondsansøgerne. Under Fondens bestyrelsesmøder bidrager han med sit engagement og sin store viden om musik, kunst og kultur. Samtidig bærer Peters arbejde i Fonden præg af et bredt netværk i kulturlivet, hvor han også varetager bestyrelsesposter ved blandt andet Louisiana, Østre Gasværk og Dansk-Grønlandsk Kulturfond. Gennem 1970'erne er hans engagement med til at accelerere antallet af fondsansøgninger inden for især teater og musik.

Peter Augustinus er aktiv i Augustinus Fondens bestyrelse frem til sin død i 2014. I overensstemmelse med Fondens fundats, der stadfæster, at der altid skal være et familiemedlem, som er efterkommer af Ludvig og Lili Augustinus i bestyrelsen – bliver Peter Augustinus' plads i 2014 overtaget af sønnen Thomas Augustinus.

"Jeg har det bedst med ikke at præstere for store armbevægelser. Jeg vil gerne leve stille og roligt med min familie, for den betyder mest for mig overhovedet," udtalte Peter Augustinus i et interview i 2010. På billedet fra 1978 ses han på Louisiana foran en af Fondens donationer; et maleri af Jim Dine (USA).

1942, den 25 Marts Kl 13³⁰ afholdes

side.

Fündalsen indpegede tre Bestyrelsesmedlemmer
L. Kirginstinnis, Direktør F. J. G. L. Lerone
N. J. Gorrissen var tilstede.
Lidstævnet valgtes til Formand.
Næstformand valgtes Fabrikant L. Kirginstinnis

Chr. Augustinus Fabrikkers Fond

Chr. Augustinus Fabrikkers Fond bliver stiftet i en tid, hvor den tyske besættelse gør tilværelsen svær for danskerne. Fonden vil støtte almen velgørende, humane, kunstneriske og videnskabelige formål og fokuserer hurtigt på tre spor: Sociale Indsatser, Kunst & Kultur og Viden & Uddannelse.

Chr. Augustinus Fabrikkers Fond stiftes

Året er 1942. Danmark er besat. Tyske soldater præger gadebilledet, og hjemme i stuerne forsøger danskerne at få de rationerede varer: sukker, smør, flæsk og kaffe, til at slå til. Kaffen er lavet på kaffeerstatning af roer, byg og cikorierødder. I folkemunde kaldet løbesod, som glider ned til lyden af Statsradiofoniens Radioavis med aktuelt om krigens udvikling.

Krigen kan også mærkes i en stue i Amaliegade i København. Ludvig Augustinus er sjette generation i Augustinus-familien. Han er en af dem, der får konsekvenserne af krig og besættelse tæt ind på livet. To år tidligere indledes den tyske besættelse med kampe længere nede ad gaden, da Livgarden forsvarede Amalienborg ved den tyske invasion.

Krigen vender op og ned på alt – også på tobaksfabrikkerne. 2. Verdenskrig afskærer Danmark fra import fra de oversøiske markeder, og Chr. Augustinus Fabrikker må gøre indhug i lageret af blandt andet den søde amerikanske tobak, som egentlig burde have tid til at modne. Trafikken af lastbiler, der tidligere bragte tobak ind fra de store havne, kommer nu kørende ind fra danske landmænd, der har genoplivet tobaksavlens. Fabrikkerne må sløjfe alle de kendte cigaretmærker og erstatte dem med krigsmærker. Men det lykkes. Med ikke mindre end 35 forskellige erstatningsmærker holder Ludvig Augustinus og hans medarbejdere fabrikkerne kørende.

På billedet ses tyske tropper i Amaliegade i København under besættelsen.

NORD AMERIKA

ASIEN

JOHN HAWKINS 1492

WALTER RALEIGH 1585

JEAN NICOT 1561

FRANCISCO HERNANDEZ DE TOLEDO 1550

COLUMBUS 1492

AFRIKA

KENTUCKY
VIRGINIA
CAROLINA
LOUISIANA

GONZALEZ HERNANDEZ OVIEDO 1516

SYD AMERIKA

BRASILIEN

AMERIKA

POLSK

ISLAND

EGYPTIEN

GRÆKLAND TYRKIET

CYPERN

ALGIER

PERSIEN

KINA

SUMATRA

BORNEO

JAVA

AUSTRALI

1750

1950

STIFTELSEN AF FONDEN

Ludvig Augustinus er 54 år gammel, enkemand og barnløs. Chr. Augustinus Fabrikker er en stor virksomhed med hundredvis af medarbejdere og en månedlig produktion med millioner af cigaretter. Siden 1750 er familievirksomheden gået i arv, fra far til søn, og har formået at tilpasse sig udviklingen på markedet. Men i 1942 er der ingen til at overtage. Der er ingen til at føre fabrikkerne videre – ud over

Ludvig Augustinus' dedikerede medarbejdere. Heriblandt er Thomas Crone, søn af Ludvigs nære barndomsven, Frederik Crone. Han har været i virksomheden siden 1930 og er Ludvigs betroede højrehånd og underdirektør i fabrikkerne. Verdenskrigen og besættelsen har samtidig skabt usikre vilkår, og man ønsker at sikre fabrikkerne som arbejdsplads for de mange medarbejdere.

Chr. Augustinus Fabrikker er i 1950 en global virksomhed med forbindelser til hele verden.

År 1942, den 25 Marts Kl 13³⁰ afholdtes
Bestyrelsesmøde.

De i Fundatsen udpegede tre Bestyrelsesmedlem-
mer, Fabrikant L. Augustinus, Direktør F. T. G. L. Crone og
Højesteretsadvokat N. J. Gorrissen var tilstede.

Sidstnævnte valgtes til Formand.

Til Næstformand valgtes Fabrikant L. Augustinus.

Vi må antage, at Ludvig Augustinus ønsker at bane vejen for et smidigt generationsskifte for Chr. Augustinus Fabrikker. En mulighed er at placere en del af virksomhedens midler i en fond, der kan varetage ejerskabet af fabrikkerne. Det er en model, andre virksomheder har anvendt, selvom antallet af fonde i Danmark ikke er overvældende – i 1942 er der under 50 erhvervsdrivende fonde i landet, heriblandt Carlsbergfondet og Otto Mønsteds Fond.

Den 25. marts 1942 stiftes Chr. Augustinus Fabrikkers Fond, siden Augustinus Fonden, med en grundkapital på 800.000 kroner. Fondens formål er todelt: Dels en filantropisk bevilling af penge, som det hedder i

fundatsen: "Fondens formaal er at virke til almen velgørende og humane, kunstneriske, videnskabelige eller deslige Formaal, derunder at yde støtte til Funktionærer og Arbejdere, der har været beskæftiget i Chr. Augustinus Fabrikker A/S." Og dels et erhvervmæssigt sigte med at sikre fabrikkerne for fremtiden. Sidstnævnte skulle ske gradvist ved hvert år at lade fabrikkerne give Fonden en gave i form af kapital og aktier i fabrikkerne. Fondens fundats blev derudover udstyret med en bemyndigelse til at overtage driften af Chr. Augustinus Fabrikker A/S alt efter bestyrelsens skøn og af hensyn til de beskæftigede medarbejdere.

"År 1942, den 25. Marts Kl. 13.30 afholdtes Bestyrelsesmøde. De i Fundatsen udpegede tre Bestyrelsesmedlemmer, Fabrikant L. Augustinus, Direktør F. T. G. L. Crone og Højesteretsadvokat N. J. Gorrissen var tilstede. Sidste nævnte valgtes til Formand. Til Næstformand valgtes Fabrikant L. Augustinus," hedder det i Fondens protokol, som også nævner, at de tre bestyrelsesmedlemmer alle opfylder fundatsens krav om at være "fuldmyndige, uberygtede og vederhæftige personer."

...akers ...ingsprolokel
...der
Fond.

an 25. Marts 1942

Hans Egede-Kruset er af stor historisk Værdi

Et interessant Vidnesbyrd om Forhold og Tænke- maade for mere end to Hundrede Aar siden

Museumsdirektor Otto Andrup fortæller i nedenstående Artikel om Hans Egede-Kruset, der nu har faaet sin Plads paa Frederiksborg-Museet.

HANS EGEDE-KRUSSET, som nu har faaet sin Plads paa Frederiksborg ved en storslaaet Gave fra „Chr. Augustinus' Fabriksers Fond“, er ikke blot af Værdi, fordi det er et smukt Selvarbejde fra Bergen, fra

Guldsmedens Olderdand, den berømte Johannes Reimers Haand (1644—1722) og fordi det har været i en beramt Mand's Eje, men ogsaa fordi det er et meget ejendommeligt kulturelt Vidnesbyrd om gammel Sæd i det høje Nord. Det fortæller en besynderlig Historie om Dagligtlevets Stridigheder og om Embedsforhold paa et Sted fjært fra Regeringens Øjne.

Nordlands-Bispen i Trondheim havde ogsaa Retligheder som Sognepræst ved en Række nordlandske Kirker og lod saa disse Kald styre af Vicepræster; da disse maatte betjene flere Sogne, lod de Byrderne gaa videre og fik ansat Kapellaner ved nogle af deres Kirker, yngre

Kirke nær et godt Fiskevær var en helig Ting for en Præst; thi Tjenden voldsomt jo stærkt med Besægt. Vaage-Embedet var netop særligt begunstiget. Vicepastoren i det nærliggende Lødingen havde imidlertid gennem Tiderne faaet det maaget saaledes, at han i Kraft af sin Overhøjhed overtog Gudstjenesterne i Vaage i Fisketiden og derfor ogsaa tog Tjenden af de fangne Fisk; men uden for Fiske-

Den graverede Fremstilling paa Hans Egede-Kruset af Strid om Præsterens Tjende.

perioden bekymrede han sig ikke om Sog- net. Mellem Hans Egede og Pastor Parelius var der straks opstaet Strid om dette Af- hængighedsforhold, og bedre blev det ikke

Tobaksfabrikant opretter Fond paa 2 Mill. Kroner

Dens første Handling var at købe Hans Egede-Kruset til Frederiksborg-Museet

Chr. Augustinus' Fabrikkers Fond til Fremme af kunstneriske, videnskabelige og sociale Formaal

ENS Millionfond til Fremme af kunstneriske, videnskabelige og sociale Formaal traadte i Gaar for første Gang frem for Offentligheden. Fonden blev stiftet i 1942 af Aktieselskabet Chr. Augustinus' Fabrikker og hedder Chr. Augustinus' Fabrikkers Fond. Dens Kapital er foreløbig ca. 2 Mill. Kr., og dens første oplystrende Indtægt er Købet paa Ole Olsen-Kunsthandlens af det berømte Hans Egede's Krus for 47.000 Kr., for at skænke det til Frederiksborg-Museet og dermed sikre det for Danmark.

Fondens Kapital bestaar for en Del af Aktier i Chr. Augustinus' Fabrikker og endvidere i Udbytte af ca. 2 Million Kr. men vil, efter hvad Fondens styrelse formaaer, Højesteretsafløser W. J. Gorrissen i Gaar optjente, endvidere Højst 500.000 Kr. af sit Tilskud til Fonden af sit Overskud. Det er de Bestyrelse, som Fonden Kapital-chauffør, der anvender til de nærmeste Formaal.

Stette anvendt til Institutioner

Fondens Bestyrelse, der bestaar af Højesteretsafløser Christian Gorrissen og Direktør Th. Crone, siger, hvorledes Efter Bestyrelses Beslutning skal den foretagne Ska-

det videnskabelige Omraade har Det i Frederiksborg. Aktieselskabet Chr. Augustinus' Fabrikker, der har stiftet Millionfondens næste indtægtige Fond, som vil bestaa af et stort antal af de mange smaa og store skattebetalende Tobaksfabrikker, der den 1ste januar 1942, blev den første af dem, som blev stiftet af Ole Olsen-Kunsthandlens af det berømte Hans Egede's Krus for 47.000 Kr., for at skænke det til Frederiksborg-Museet og dermed sikre det for Danmark.

Hans Egede-Kruset

Fond paa 2 Mill. Kroner

Fonden bestaar af 2 Mill. Kroner

Den nye Millionfond, som blev stiftet i 1942 af Aktieselskabet Chr. Augustinus' Fabrikker og hedder Chr. Augustinus' Fabrikkers Fond, er et smukt Selvarbejde fra Bergen, fra Guldsmedens Olderdand, den berømte Johannes Reimers Haand (1644—1722) og fordi det har været i en beramt Mand's Eje, men ogsaa fordi det er et meget ejendommeligt kulturelt Vidnesbyrd om gammel Sæd i det høje Nord. Det fortæller en besynderlig Historie om Dagligtlevets Stridigheder og om Embedsforhold paa et Sted fjært fra Regeringens Øjne.

Den nye Millionfond, som købte Kruset til 60,000 Kroner

Det var mig en Glæde at takke Dir. Augustinus, siger Museumsdirektor Andrup

Hans Egede-Kruset

hver Gang Navnet for mærke, og ter dette sikker M som Mus store Glæ nesbyrd om mere end Præsterne deres Ret i Tjenden.

Hans Egede-Kruset

Paafund af Hans Egede. Kun den betydelige

Nyt Kulturfond skænker Egede-Kruset til Frederiksborgmuseet

Fondet traadte til under Auktionen, da Kruset var ved at glide Museet af Hænde

HANS EGEDES KRUS, det sjældne Sølvkrus, der paa Ole Olsen's Auktion fornylig først fik Hjemmelaget, da Budene var naaet op paa 47.000 Kr., staa nu paa Frederiksborg-Museet, skænket Museet af et Fond til Fremme af kunstneriske, videnskabelige og sociale Formaal.

Det vakte kolossal Oplagt, da Hans Egedes Krus paa Auktionen blev købt af en Privatmand for 47.000 Kr., og det rygtedes hurtigt, at det var en kendt Tobaksfabrikant, der havde købt Kruset i den Hensigt at forære det til et Museum. Dette var kun en halv Sandhed. Det var ikke en Privatmand, der havde købt Kruset. Det blev erhvervet af et Fond, Chr. Augustinus' Fabrikkers Fond, Frederiksborgmuseet ønskede indeligt at erhverve dette meget sjældne og historiske Krus, men paa Auktionen gik Budene saa hurtigt i Vejret, at det var tydeligt, at Frederiksborgmuseet ikke disponerede over de tilstrækkelige Midler til at erhverve det. Chr. Augustinus' Fabrikkers Fond, der paa Auktionen var repræsenteret af et Ejerpar af Bestyrelsen, besluttede derfor at erhverve Kruset, saa at man kunde hindre, at Kruset skulde ende i Norge, hvad Bestyrelser fra visse Sider stillede sig mod. Fonden's Betænkelse for at stille de nødvendige Penge til Raadighed til Indkøb af Kruset var, at Hans Egedes Krus skulde forblive paa Museet. Fondet sørgede altsaa i Købet om Kruset, og det er nu blevet modtaget med Tak af Museets Direk-

tor. Museumsdirektor Otto Andrup fortæller i nedenstående Artikel om Hans Egede-Kruset, der nu har faaet sin Plads paa Frederiksborg-Museet.

HANS EGEDE-KRUSSET, som nu har faaet sin Plads paa Frederiksborg ved en storslaaet Gave fra „Chr. Augustinus' Fabriksers Fond“, er ikke blot af Værdi, fordi det er et smukt Selvarbejde fra Bergen, fra Guldsmedens Olderdand, den berømte Johannes Reimers Haand (1644—1722) og fordi det har været i en beramt Mand's Eje, men ogsaa fordi det er et meget ejendommeligt kulturelt Vidnesbyrd om gammel Sæd i det høje Nord. Det fortæller en besynderlig Historie om Dagligtlevets Stridigheder og om Embedsforhold paa et Sted fjært fra Regeringens Øjne.

Nordlands-Bispen i Trondheim havde ogsaa Retligheder som Sognepræst ved en Række nordlandske Kirker og lod saa disse Kald styre af Vicepræster; da disse maatte betjene flere Sogne, lod de Byrderne gaa videre og fik ansat Kapellaner ved nogle af deres Kirker, yngre

perioden bekymrede han sig ikke om Sog- net. Mellem Hans Egede og Pastor Parelius var der straks opstaet Strid om dette Af- hængighedsforhold, og bedre blev det ikke

Kirke nær et godt Fiskevær var en helig Ting for en Præst; thi Tjenden voldsomt jo stærkt med Besægt. Vaage-Embedet var netop særligt begunstiget. Vicepastoren i det nærliggende Lødingen havde imidlertid gennem Tiderne faaet det maaget saaledes, at han i Kraft af sin Overhøjhed overtog Gudstjenesterne i Vaage i Fisketiden og derfor ogsaa tog Tjenden af de fangne Fisk; men uden for Fiske-

skry det for Danmark. Fondens Kapital bestaar for en Del af Aktier i Chr. Augustinus' Fabrikker og endvidere i Udbytte af ca. 2 Million Kr. men vil, efter hvad Fondens styrelse formaaer, Højesteretsafløser W. J. Gorrissen i Gaar optjente, endvidere Højst 500.000 Kr. af sit Tilskud til Fonden af sit Overskud. Det er de Bestyrelse, som Fonden Kapital-chauffør, der anvender til de nærmeste Formaal.

Stette anvendt til Institutioner

Fondens Bestyrelse, der bestaar af Højesteretsafløser Christian Gorrissen og Direktør Th. Crone, siger, hvorledes Efter Bestyrelses Beslutning skal den foretagne Ska-

Det nye Kulturfonds Formand, Højesteretsafløser Gorrissen.

at Familien i sin Tid har valet sig af med, fordi Forstyrrelser paa Landet var et kedeligt Minde om Strid med Naboer, og efter Hans Egede's Død har Familien derfor ikke ønsket at bevare Kruset, men har ladet det komme paa andre Hænder.

Omkring 1810 blev det yderst muligt købt paa en Auktion i Vestby, og senere havde Kruset hos en sjællandsk Bondemand, i hvis Eje det forblev, til sidste Generationskrig Ole Olsen købte det. Paa dette Tidspunkt var Kruset kommet op i den gængsne Pris — syntes man dengang, det var omkring den forrige Verdenskrig — af 6000 Kr. Det ejedes paa dette Tidspunkt af Enken efter Gaardejer-

Glæde paa

At vi er glade, behøver jeg ikke sige. Men det er en stor Gode for os alle. Det er en stor Gode for os alle. Det er en stor Gode for os alle.

At vi er glade, behøver jeg ikke sige. Men det er en stor Gode for os alle. Det er en stor Gode for os alle. Det er en stor Gode for os alle.

At vi er glade, behøver jeg ikke sige. Men det er en stor Gode for os alle. Det er en stor Gode for os alle. Det er en stor Gode for os alle.

At vi er glade, behøver jeg ikke sige. Men det er en stor Gode for os alle. Det er en stor Gode for os alle. Det er en stor Gode for os alle.

At vi er glade, behøver jeg ikke sige. Men det er en stor Gode for os alle. Det er en stor Gode for os alle. Det er en stor Gode for os alle.

At vi er glade, behøver jeg ikke sige. Men det er en stor Gode for os alle. Det er en stor Gode for os alle. Det er en stor Gode for os alle.

At vi er glade, behøver jeg ikke sige. Men det er en stor Gode for os alle. Det er en stor Gode for os alle. Det er en stor Gode for os alle.

At vi er glade, behøver jeg ikke sige. Men det er en stor Gode for os alle. Det er en stor Gode for os alle. Det er en stor Gode for os alle.

Cigaret-Millioner til Kulturfond

Fabrikant Augustinus' store Gave

DET berømte Hans Egedes Krus, der for kort Tid siden solgtes for 47.000 Kroner paa Ole Olsen-Auktionen, er — viser det sig nu — købt for Penge, stillet til Raadighed af et nyt stort Fond, Chr. Augustinus' Fabrikkers Fond. Kruset er skænket

DET berømte Hans Egedes Krus, der for kort Tid siden solgtes for 47.000 Kroner paa Ole Olsen-Auktionen, er — viser det sig nu — købt for Penge, stillet til Raadighed af et nyt stort Fond, Chr. Augustinus' Fabrikkers Fond. Kruset er skænket

DET berømte Hans Egedes Krus, der for kort Tid siden solgtes for 47.000 Kroner paa Ole Olsen-Auktionen, er — viser det sig nu — købt for Penge, stillet til Raadighed af et nyt stort Fond, Chr. Augustinus' Fabrikkers Fond. Kruset er skænket

DET berømte Hans Egedes Krus, der for kort Tid siden solgtes for 47.000 Kroner paa Ole Olsen-Auktionen, er — viser det sig nu — købt for Penge, stillet til Raadighed af et nyt stort Fond, Chr. Augustinus' Fabrikkers Fond. Kruset er skænket

DET berømte Hans Egedes Krus, der for kort Tid siden solgtes for 47.000 Kroner paa Ole Olsen-Auktionen, er — viser det sig nu — købt for Penge, stillet til Raadighed af et nyt stort Fond, Chr. Augustinus' Fabrikkers Fond. Kruset er skænket

Det giver omtale i aviser landet over, da Chr. Augustinus Fabrikkers Fond med sin første bevilling køber Hans Egede-kruset til Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot i 1944.

DE FØRSTE BEVILLINGER

Gennem de første mange år mødes Fonden på N.J. Gorrissens kontor i Frederiksgade en gang årligt, men bestyrelsen er sparsom med sine bevillinger, da Fondens formue endnu ikke kan bære tunge omkostninger. Den første bevilling i 1943 er et lån, der skal tilbagebetales, på 3.000 kroner, som bliver givet til Sct. Pauls Menigheds Børnehaven i Fredericiagade. Året efter følger et køb af et historisk sølvkrus, Hans Egede-kruset, som doneres til Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot i Hillerød. Bevillingen på 52.875 kroner er lidt af en sensation i samtiden. Både fordi kruset er en central genstand i danmarkshistorien, og fordi beløbet svarer til cirka 1,2 millioner kroner i 2017. Donationen vækker nysgerrighed på avisredaktioner landet over, som alle vil have historien bag den gavmilde bevilling. N.J. Gorrissen må afholde et pressemøde på kontoret, da Ludvig Augustinus ikke ønsker at være synlig i Fondens udadrettede arbejde.

Fonden er de efterfølgende år tilbageholdende med uddelinger, men Ensomme Gamles Værn og Københavnske Sundhedsplejerskers Sammenlutning hører til blandt de faste modtagere af donationer. Også en række organisationer inden for sundhedsforskning modtager støtte.

Bestyrelsen vælger hurtigt at koncentrere sig om de sociale, kulturelle og videnskabelige områder, og Chr. Augustinus Fabrikkers Fonds første bevillinger til de sociale organisationer, kulturen og forskningen kommer til at lægge linjen for de næste mange årtiers donationer.

DET SOCIALE, DET KULTURELLE OG DET VIDENSKABELIGE OMRÅDE

De tre områder, det sociale, det kulturelle og det videnskabelige, er i 2017 de tre retninger, Augustinus Fondens bevillinger hviler på – med mest vægt på kulturen, hvor Fonden især fokuserer på kulturarv, kunst og musik.

I fundatsen for Chr. Augustinus Fabrikkers Fond står der i § 3, at Fondens hjemsted er København. Selvom Fonden altid har tilgodeset hele landet, har Fondens logo tydelige referencer til Københavns byvåben med de tre tårne. Byvåbnet går tilbage til middelalderen og fortæller historien om Absalons første borg, som blev revet ned i 1300-tallet. For at værne om brugen af byvåbnet indførte man fra Københavns Kommune i 1930'erne restriktioner på anvendelsen af byvåbnet. Praksis blev herefter, at kun udvalgte virksomheder kunne få lov til at benytte byvåbnet som vartegn. En af dem blev Chr. Augustinus Fabrikker.

SOCIALE INDSATSER

KUNST & KULTUR

VIDEN & UDDANNELSE

AUGUSTINUS FONDEN

STIFTET 25. MARTS 1942

Bestyrelsesmedlemmer i Augustinus Fonden 1942 til 2017

1942 Nis Jørgen Gorrissen, formand
Ludvig Augustinus
Thomas Crone

1948 Nis Jørgen Gorrissen, formand
Thomas Crone
Jens Toftegaard

1969 Nis Jørgen Gorrissen, formand
Jens Toftegaard
Peter Augustinus

1971 Nis Jørgen Gorrissen, formand
Peter Augustinus
Poul Gaarden

1978 Jørgen Gorrissen, formand
Peter Augustinus
Poul Gaarden

1993 Jørgen Gorrissen, formand
Peter Augustinus
Børge Munk Ebbesen

2000 Axel Kierkegaard, formand
Peter Augustinus
Børge Munk Ebbesen

2009 Axel Kierkegaard, formand
Peter Augustinus
Jørgen Einar Tandrup

2014 Axel Kierkegaard, formand
Thomas Augustinus
Jørgen Einar Tandrup

2016 Anne Birgitte Gammeljord, formand
Thomas Augustinus
Jørgen Einar Tandrup

Højesteretssagfører N.J. Gorrissen bliver Augustinus Fondens første bestyrelsesformand og kommer til at spille en stor rolle for Fondens virkeområde i de 36 år, hvor han er aktiv i Fonden.

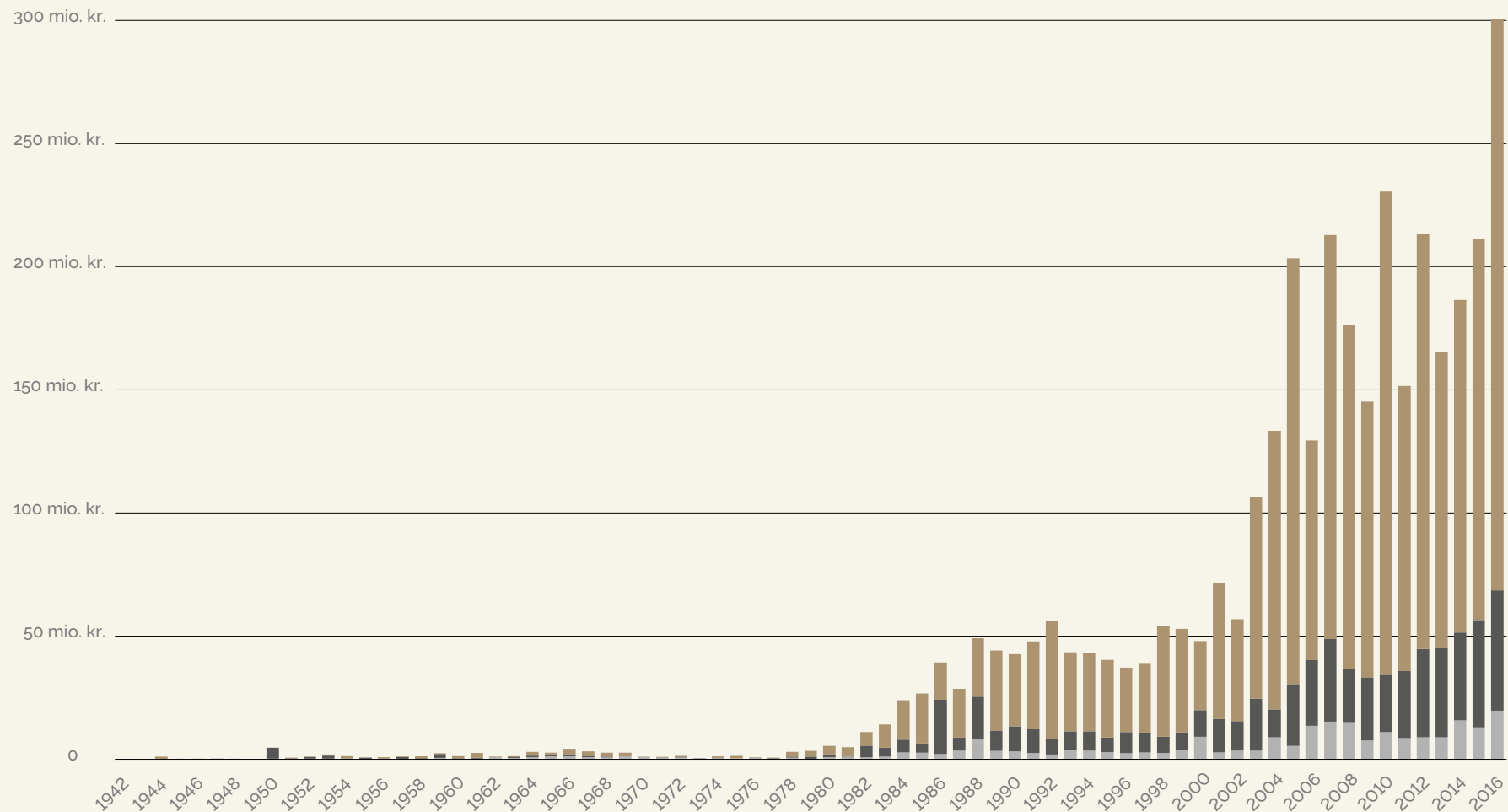

Bevillinger 1942-2016

2016 PRISER

Den positive økonomiske udvikling i Augustinus-koncernen betyder, at Fonden de senere år har kunnet øge sine donationer.

- Kulturelle formål
- Videnskab
- Sociale formål

GODT SAMARBEJDE I MANGE RETNINGER

Augustinus Fondens aktiviteter sker ofte i samarbejde med andre fonde og offentlige institutioner. Det er en frugtbar relation, idet Fonden kan bidrage til projekter, hvor andre aktører ikke har mulighed eller vilje.

Et eksempel på et nyere nationalt projekt er udarbejdelsen af Trap Danmarks sjette udgave. Den omfattende publikation med tværfaglige beskrivelser af hele Danmark bliver til på baggrund af samarbejde mellem Dronning Margrethes og Prins Henriks Fond, A.P. Møller Fonden, Aage og Johanne Louis-Hansens Fond, G.E.C. Gads Fond og Augustinus Fonden.

Her ses billeder fra Trap-udgivelsen om Frederikshavn, Hjørring og Læsø Kommuner, hvor i alt 160 forskere og eksperter har bidraget med viden. Billederne viser Bangsbofyrren, Raabjerg Mile, Læsø Saltsyderi, Rønnerne, Skallerup indlandsklitler og Kunsthåndværkere i Lønstrup.

REDEN

Sociale Indsatser

Det sociale område er prioriteret højt i Augustinus Fondens første bevillinger – og det er der brug for. Trods politisk fokus på socialreformer, så er særligt efterkrigsårene hårde for mange danskere.

Sociale indsatser – hjælp til udsatte

Det er ikke nemt at være hverken spæd eller ældre i 1940'ernes Danmark. I Københavns tætbefolkede arbejderkvarterer er det svært at undgå sygdom i de små fugtige lejligheder, og børnedødeligheden er højere i hovedstaden end i resten af landet. Også mange ældre har trange kår i en tid, hvor velfærdsnettet endnu ikke er spændt ud. Det sociale område har ganske vist stigende politisk opmærksomhed, og i mellemkrigsårene vedtages der blandt andet en omfattende socialreform. Konturerne af velfærdsstaten begynder at tegne sig, men der er stadig brug for støtte.

Augustinus Fonden har fra de allertidligste år fokus på støtte til sociale indsatser, hvor især bestyrelsesformand N.J. Gorrissen er opmærksom på behovet. To organisationer bliver faste modtagere af bevillinger fra Fonden: De Københavnske Sundhedsplejerskers Sammenslutning og Ensomme Gamles Værn.

Som mange socialt orienterede foreninger opretter De Københavnske Sundhedsplejerskers Sammenslutning i begyndelsen af 1940'erne en feriekoloni. Feriekolonien i Veddinge Bakker i Odsherred bliver et af de første steder, hvor mødre sammen med deres børn får et tiltrængt afbræk fra hverdagen i landlige omgivelser tæt ved havet. Feriekolonien støttes gennem mange år af Augustinus Fonden. I 2017 støtter Fonden fortsat en række organisationer, som arrangerer ferieophold og aktiviteter for udsatte børn og deres familier. På billedet ses fire piger på vej til feriekolonien i Veddinge Bakker i 1950'erne.

FERIE TIL TRÆNGTE ARBEJDERMØDRE

I 1938 kan det første kuld sundhedsplejersker trække i uniformskjolen og cykle ud til nybagte mødre. Sundhedsplejersken er en helt ny profession i Danmark – sygeplejersker med ni måneders videreuddannelse. Baggrunden er en høj spædbørnsdødelighed, hvor Danmark synligt halter efter sine nabolande. Sundhedsplejerskerne hjælper med alt fra amning, syge spædbørn og fejllernæring til trætte mødre, lus og lopper. De opdager hurtigt, hvor udslidte arbejdermødrene er, og feriekolonier for mødre og deres små børn bliver et kærkomment tiltag, som Augustinus Fonden støtter i mere end 20 år. Her får både små og store lys, søvn, mad og frisk luft.

*Sundhedsplejersker,
medarbejdere og
ferietrængende
mødre foran kolonien
i Veddinge Bakker.*

BEDRE VILKÅR FOR DE ÆLDRE

Blandt de første modtagere af Fondens bevillinger er også Ensomme Gamles Værn, som arbejder for at forbedre vilkårene for de dårligst stillede ældre i Danmark. Bevillingerne, som Fonden tildeler foreningen gennem mere end 30 år, har bestyrelsesformand N.J. Gorrissen en vedholdende aktie i, da højesteretssagføreren samtidig sidder i bestyrelsen for Ensomme Gamles Værn. Og der er brug for både hjælpen og foreningens aktiviteter i en tid, hvor det er svært at være gammel, hvis ikke man har nær familie med ressourcer til at tage sig af én.

Blandt Ensomme Gamles Værns initiativer er de såkaldte Vinterstuer, der gennem årtier samler flere end 3.000 mennesker hver uge til samvær, fællessang og underholdning. Herudover etablerer organisationen alderdomshjem og opkøber ejendomme til ferieophold på landet for fattige ældre fra byerne. I 1986 grundlægger Ensomme Gamles Værn foreningen Ældre Sagen.

*Der er varm kaffe,
fællessang og samvær,
men sjældent stole nok
til alle, når Ensomme
Gamles Værn inviterer
til Vinterstue. Augustinus
Fonden støtter forening-
ens sociale arbejde
gennem mere end 30 år.*

”

*Trods velfærdsstat og sociale
ydelse er der fortsat
udsatte borgere, som har brug
for en ekstra indsats.*

UDSATTE BORGERE HAR STADIG BEHOV FOR STØTTE

I 2017 er der stadig brug for hjælp på det sociale område. Trods velfærdsstat og sociale ydelser har udsatte borgere behov for støtte, og Augustinus Fonden bevilger derfor en mindre men vedholdende del af Fondens midler til det sociale område. I 2016 var det knap 20 millioner kroner. Bevillingerne går til en bred palet af organisationer, der arbejder med udsatte børn og deres familier, unge med ondt i livet, væresteder, misbrugere, hjemløse og fysisk handicappede. Bevillingerne går primært til erfarne organisationer, som arbejder tæt på sårbare borgere.

UNGE PÅ KANTEN

I 2013 igangsætter Reden et projekt målrettet unge, støttet af Augustinus Fonden. Reden er et kendt værested og frirum for prostituerede og kvinder i misbrug, men organisationen begynder i stigende grad at få henvendelser fra voksne i kontakt med socialt udsatte unge. Skolelærere og andre fagfolk fortæller om en ny tendens, hvor unge i bytte for seksuelle ydelser modtager gaver, tøj, tasker, rusmidler eller bare husly og anerkendelse. Byttehandlen minder om prostitution uden helt at være det. Projektet, som døbes RedenUng, fokuserer på indsamling af viden, oplysning og forebyggelse blandt de unge. Blandt andet med rådgivning og undervisningsforløb for folkeskolernes ældste klasser og unge på gymnasieskolerne.

De seksuelle gråzoner er også nærværende i de unges hverdag – helt konkret på mobilen. I den digitale verden, hvor de unge befinder sig fra morgen til aften, er det let at komme galt afsted i et billedbåret univers. Historier om unge, der deler nøgenfotos uden samtykke men også skriver og sladrer om hinanden på sociale medier, har ofte været på dagsordenen i de senere år. RedenUng arbejder med forebyggelse af digital sexmobning og rådgiver de unge om god adfærd online.

Gæster til
REDEN

← 80-92
WALL ST.

K-7 / Mch / 11 / 0030

SOS BØRNEBYERNE OG CARE DANMARK

Augustinus Fonden har gennem mange år støttet humanitært arbejde i udviklingslande verden over. I de senere år har Fonden indgået samarbejde med to organisationer, SOS Børnebyerne og Care Danmark, om to flerårige udviklingsprojekter. SOS Børnebyerne har iværksat et forsøgsprojekt, som har til formål at udvikle børnebyskonceptet, så det i højere grad inddrager lokalsamfundet. Care Danmarks projekt i Tanzania støtter fattige tanzaniske kvinder i landdistrikterne. Projektet giver kvinderne mulighed for at købe og sælge bæredygtige energiprodukter som solcellelamper og energieffektive komfurer.

Augustinus Fonden støtter SOS Børnebyernes udviklingsprojekter i Rwanda og Sydafrika.

Levevilkår og klimaforandringer er nøgleord i Care Danmark og SOS Børnebyernes projekter i Afrika.

ET MENINGSFYLDT LIV HOS MARJATTA

Siden 1953 har skolen og behandlingshjemmet Marjatta ved Præstø Fjord dannet ramme om hverdagen for hundredvis af udviklingshæmmede børn, unge og voksne. Marjatta tager udgangspunkt i Rudolf Steiners filosofi og har, foruden skoletilbud til børn, særligt tilrettelagte undervisningsforløb til unge og forskellige dagtilbud til voksne tilpasset den enkelte. På produktionsværksteder, i landbruget, gartneriet og butikken kan beboerne beskæftige sig med det, de interesserer sig for.

Augustinus Fonden har siden 2006 bevilget over 13 millioner kroner til udbygning af hjemmet, senest i 2016, hvor man gav støtte til etableringen af *Baggehuset* på Marjattas uddannelses- og kulturcenter. *Baggehuset* skal indeholde klinik med lægekonsultation, terapi- og konferencerum, gæsteværelser, opholdsstue, møde- og undervisningslokaler.

Grønlandske børn og unge ved en af Nakuusas oplysningskampagner.

FOKUS PÅ UDSATTE BØRN I GRØNLAND

Støtte til et familiecenter indleder i 1982 Augustinus Fondens mangeårige indsats i Grønland. En indsats, der primært forsøger at bedre forholdene for udsatte grønlandske børn. Fonden støtter gennem samarbejde med etablerede organisationer og projekter initieret af blandt andet Red Barnet og Foreningen Grønlandske Børn.

I 2012 bliver UNICEF Danmark også en vigtig samarbejdspartner, da organisationen søger Fonden om støtte til projektet *Nakuusa*, der vil sætte fokus på børns rettigheder. Grønland har en trist statistik over seksuelle overgreb begået mod børn og unge. *Nakuusa* iværksætter efterfølgende i 2016 en kampagne med udgangspunkt i FN's Børnekonvention. Kampagnen skal skabe viden om, at den seksuelle adfærd, der er blevet normaliseret i dele af samfundet, overskrider konventionen. Det sker gennem tv-udsendelser, Facebook-kampagner, undervisningsmateriale og informationsmateriale på familiecentre og sygehuse. Målet er at ruste børn og unge til i højere grad at kunne sætte grænser og beskytte sig selv. Augustinus Fonden har støttet projektet siden 2012 med 2 millioner kroner.

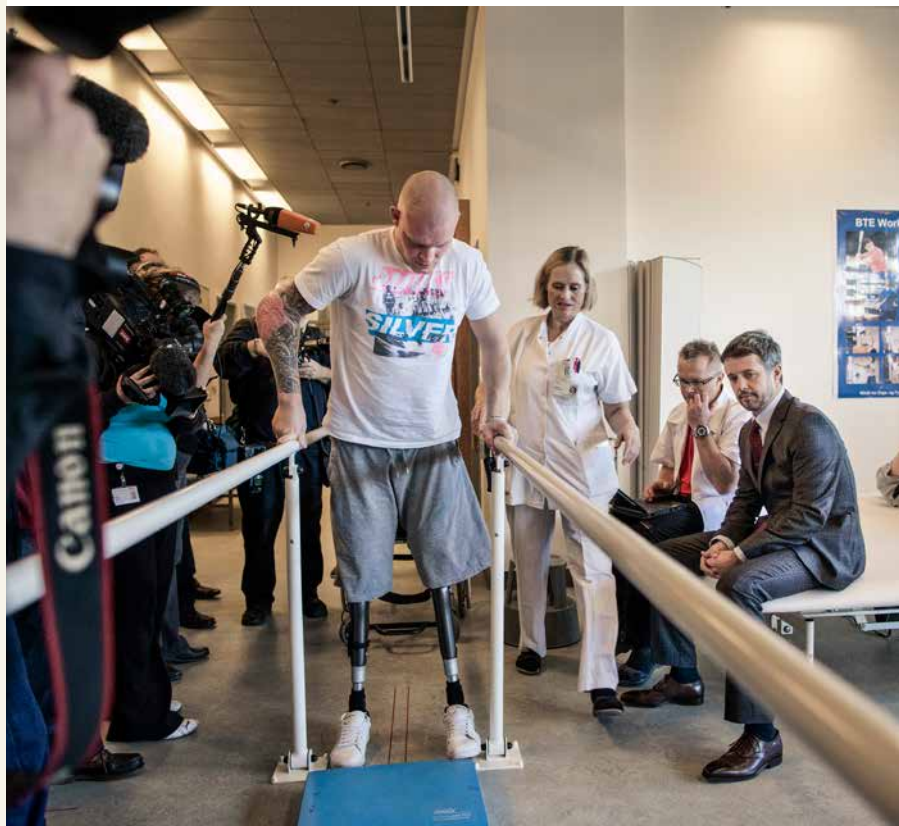

SOLDATERLEGATET

Danmark har siden begyndelsen af 1990'erne udsendt cirka 43.000 soldater på internationale militære missioner. Nogle har mistet livet, og flere er blevet såret. Langt størstedelen kæmper dog med psykiske eftervirkninger af udsendelsen. Som hjemvendt civil- eller militærperson fra opgaver i krigszoner kan det være svært at genfinde fodfæstet i tilværelsen. Såvel de hjemvendte som deres pårørende kan have behov for økonomisk støtte grundet fysisk eller psykisk skade. Det blev i 2008 baggrunden for, at en gruppe private tog initiativ til at stifte Soldaterlegatet. Gennem Soldaterlegatet kan kolleger, familie, Forsvarets Veterancenter, fagforeninger og offentlige myndigheder indstille en veteran til hjælp. Legatet yder støtte til økonomisk og juridisk rådgivning, behandling, medicinudgifter og andre akutte tiltag. Desuden arbejder Soldaterlegatet med at igangsætte konkrete projekter, der kan støtte veteranerne – som for eksempel hjælp til genoptræning ved Klinik for Ergo- og Fysioterapi på Rigshospitalet og terapihaver for veteraner med psykiske mén. Augustinus Fonden har bevilget 14 millioner kroner til Soldaterlegatet siden 2008.

Hans Kongelige Højhed Kronprins Frederik ved indvielsen af Rigshospitalets rehabiliteringsprojekt for fysisk tilskadede soldater. Projektet bliver igangsat af Soldaterlegatet i 2010.

DET SOCIALE NETVÆRK GIVER PSYKISK SUNDHED

Det Sociale Netværk ønsker at sætte psykisk sundhed og mental trivsel på dagsordenen. Organisationen arbejder for at fjerne fordomme på social- og psykiatriområdet og derved skabe grundlag for en bedre indsats for samfundets udsatte og psykisk sårbare. I 2016 fik Det Sociale Netværk midler fra Fonden til forprojektet for *Headspace* i Grønland. Organisationen ønskede at kortlægge, hvordan nationale aktører og organisationer i Grønland bedst kan samarbejde på tværs. På længere sigt skal Det Sociale Netværk, i samarbejde med Dansk Boldspil-Union og Grønlands Boldspil-Union, udnytte det fællesskab, der opstår omkring fodbold. Augustinus Fonden har bevilget godt 14 millioner kroner til Det Sociale Netværks projekter siden 2009.

*Hos Headspace er alle unge
med ondt i livet velkomne til
at kigge ind til en snak.*

Bevillinger – Sociale indsatser

1948

*Københavnske
Sundhedsplejerskers
Sammenslutning,
ferieophold*

1952

*Koføeds Skole,
socialt arbejde*

1966

*Boligfonden
for enlige
mødre, i dag
Forælder Fonden*

1975

*Kristeligt Studenter
Settlementet, socialt
arbejde blandt børn
og voksne på
Vesterbro*

1945

1960

1980

1950

1970

1945

*Ensomme
Gamles Værn*

1963

*Himmelekspressen,
botilbud til hjemløse*

1965

*Københavns
Kvindehjem*

1970

*Folkekirkens
Nødhjælp*

1986

*Politiets Ungdomsklub,
kriminalpræventivt arbejde
blandt børn og unge*

1988

Sølund Musik Festival, for udviklingshæmmede

2000

Mændenes Hjem

1993

Red Barnet, ferie børnsprogram

SOS Børnebyerne, humanitært arbejde

2008

Soldaterlegatet

2007

Danske Handicaporganisationer, opførelse af Handicaporganisationernes Hus

2005

Kontaktcenter Klippen, værested

2009

Det Sociale Netværk, rådgivning af psykisk sårbare børn og unge

I tidslinjen vises et udpluk af Augustinus Fondens bevillinger fra 1942-2017. Størstedelen af bevillingsmodtagerne har fået støtte gentagne gange – og støttes fortsat.

2014

KamillianerGaardens Hospice

DIGNITY

- Dansk Institut mod Tortur, hjælp til børn og unge af torturofre

1990

2010

2000

2017

1995

Psykiatrifonden

PSYKIATRI FONDEN ©
ET GODT LIV TIL FLERE

1990

FISKEN, værested for unge udsatte

1998

Juleløses Jul på Christiania

2006

Marjatta Hjemmenes Støttefond til nyt kulturcenter

2011

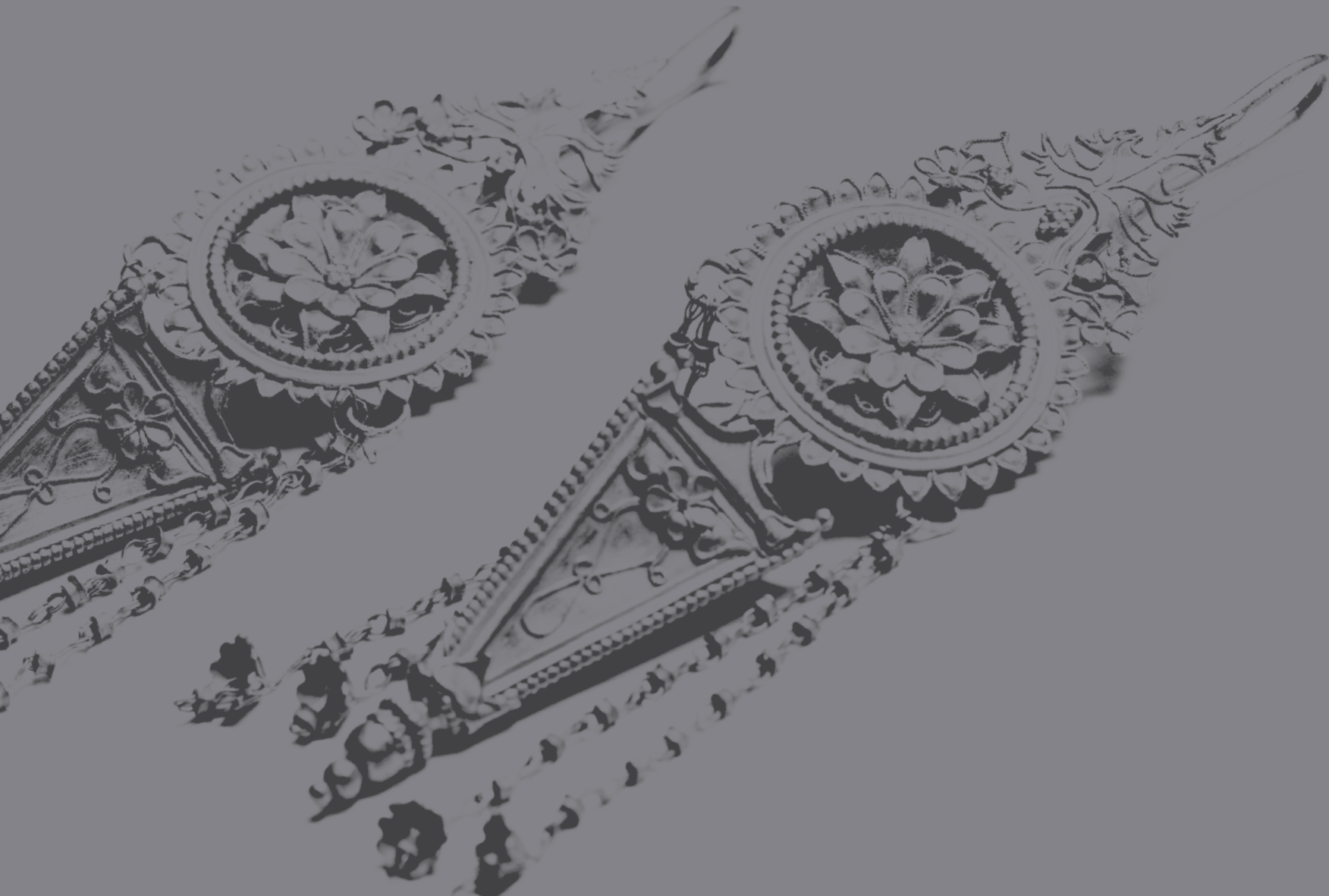
TUBA, hjælp til unge som er børn af alkoholmisbrugere

2015

Sankt Lucas Stiftelsen, Danmarks første børne- og ungehospice

Kunst & Kultur

En bevilling på knap 53.000 kroner til et sølvkrus bliver i 1944 begyndelsen på Augustinus Fondens støtte til kulturen. De følgende år breder Fonden sine donationer ud, så både kulturarven, kunsten – og ikke mindst musikken – tilgodeses.

De første bevillinger på kulturområdet

Da Chr. Augustinus Fabrikkers Fond bliver stiftet i 1942, eksisterer der allerede en udbredt tradition for, at fonde og privatpersoner støtter kulturen og sågar bidrager med egne museer. Brygger Jacobsen har stiftet Ny Carlsberg Glyptotek, tobaksfabrikant Heinrich Hirschsprung Den Hirschsprungske Samling og C.L. David viser islamisk kunst i Davids Samling. Med Fondens fundats lægger Chr. Augustinus Fabrikkers Fond sig op ad traditionerne, og stifteren sidder selv med omkring bestyrelsesbordet, da man bevilger midler til købet af en kulturhistorisk genstand til Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot.

"Efter Regnskabet's Afslutning havde Bestyrelsen anvendt en stor Del af den disponible Kapital til Erhvervelse af 'Hans Egede Kruset', som var blevet skænket til Frederiksborg Museet. Denne Gave havde kostet 52.875 Kr.," hedder det i protokollen i

1944. Kruset er noget særligt, et nationalt klenodie, anskaffet i en besættelsestid, og fortæller historien om præsten Hans Egedes rejse til Grønland og grundlæggelsen af kolonien Godthåb.

De efterfølgende år bliver donationen fulgt op af adskillige bevillinger til dansk kulturliv. De danske kulturinstitutioner modtager i tiden efter besættelsen endnu ikke statsstøtte til indkøb af genstande, og det er en kamp for museerne at opbygge grundstammen i deres samlinger. Fondens donationer er derfor især rettet mod erhvervelser af kulturgenstande.

Augustinus Fondens bevillinger på kulturområdet fortæller både historien om museer, kunst, statsstøtte og lovgivninger – og om udviklingen af velfærdsstaten, hvor øget velstand og kortere arbejdstid giver flere tid og mulighed for kulturelle oplevelser.

Danmark slår dørene op til en lang række museer i første halvdel af 1900-tallet, men endnu har landet ikke fået et selvstændigt kulturministerium. Det kommer i 1961, hvor socialdemokraten Julius Bomholt bliver den første minister i Ministeriet for Kulturelle Anliggender. På billedet ses Julius Bomholt (th.) i selskab med Niels Bohr (tv.) ved et besøg på Teknisk Museum i 1961.

”

*Kruset er noget særligt,
et nationalt klenodie anskaffet
i en besættelsestid*

FONDENS FØRSTE DONATION

Det skaber overskrifter i alle landets aviser, da Augustinus Fonden i 1944 køber Hans Egedes kostbare sølvkrus og donerer det til Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot. Der gemmer sig da også en særlig historie bag genstanden. Hans Egede (1686-1758) var en dansk-norsk præst, der som ung mand i 1707 blev kaldt til et fattigt fiskersogn på Lofoten, Norge. Her blev han hurtigt vellidt blandt de lokale fiskere og samlede tilhørere fra flere sogne til sine gudstjenester. Hos præsten i nabosognet faldt det ikke i god jord. Præsten så sin tilskuerskare svinde ind, mens Hans Egedes voksede. Konflikten mellem de to forværredes gennem årene og kulminerede med en tur i provsteretten. Hans Egede tabte sagen, men han havde menighedens sympati på sin side, og de gav ham sølvkruset i gave til minde om dem. Kruset afbilder konflikten mellem de to præster, som man kan se diskutere fra hver deres prædikestol. Det har været en kostbar investering i 1700-tallet for et lille fiskersamfund.

"Striden på sølvkruset er måske den mest direkte baggrund for, at Hans Egede rejser til Grønland i 1721. Her begynder han at missionere blandt inuitterne og grundlægger Godthåb – det nuværende Nuuk. Sidenhen får Egede en vigtig plads i danmarkshistorien i fortællingen om de historiske bånd, der knytter de forskellige dele af rigsfællesskabet sammen. Det var derfor af stor interesse for Det Nationalhistoriske Museum, da der i 1944 viste sig mulighed for at erhverve sølvkruset på auktion," fortæller Mette Skougaard, museumsdirektør på Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot.

Det store sølvkrus vejer omkring et kilo og er udsmykket med billeder af den strid, som drev Hans Egede til Grønland. Her ses museumsdirektør Mette Skougaard med kruset i 2017.

*Studier i Holberg, restaurering
af kalkmalerier, arkæologiske
udgravninger og vikingehuse fra Harald
Blåtands tid – dansk kulturarv er
mangfoldig og dens samfundsmæssige
betydning uvurderlig.*

Kulturarven

Gennem 1950'erne og 1960'erne går Augustinus Fondens støtte til kulturarven primært til kulturhistoriske museer som Nationalmuseet, Aalborg Historiske Museum og Museet på Koldinghus. Det er en tid, hvor museerne har fokus på at erhverve centrale genstande til deres samlinger; en indsats som Augustinus Fonden bakker op om. Men Fonden støtter også tidligt mindre forskningsprojekter, heriblandt i Holbergs og Oehlenschlägers værker, ligesom Fonden bevilger midler til kirker og kristne kulturhistoriske projekter. Blandt andet støtter Fonden i 1958 etableringen af den norske sømandskirke i København, Kong Haakons Kirke, ligesom den danske præst Anders Malling får midler til sin indsats for at indsamle og bevare ældre salmebøger. De danske møller får i disse år også en helt særlig plads i Augustinus Fondens historie, da bestyrelsesformand N.J. Gorrissen i 1964 går ind i arbejdet med restaureringen af Nybøl Mølle i Sønderjylland.

I takt med at kulturinstitutionerne udvider deres arbejdsområder, får Augustinus Fondens støtte til kulturarven også mere bredde. Fonden er blandt andet i 1980'erne med til at støtte projekter inden for eksperimentel arkæologi. Et af projekterne er vikingehuset, Fyrkat, som sandsynligvis er et af de langhuse, der lå op ad Harald Blåtands ringborg. I 1983 opføres Fyrkathus i Hobro – et projekt, der afslører at det i vikingetiden havde taget 50 mand 2,5 år at opføre langhuset. Fonden giver også støtte til arkæologiske udgravninger, blandt andet i 1987, da Bornholms Museum står for undersøgelsen af øens største arkæologiske fund: Guldgubberne fra Sorte Muld.

Fra 1990'erne bliver kulturinstitutionernes øgede fokus på formidling for alvor synlig i Augustinus Fondens bevillingsoversigter. Kulturarven skal ud til både skoleelever og museumsgæster, og Fonden støtter en række projekter, der aktivt arbejder med særudstillinger, undervisning og læring.

I 2017 støtter Fonden alle led i arbejdet med at bevare dansk kulturarv; fra indsamling og erhvervelser af genstande, over digitalisering af materialer, historiske bogudgivelser, bevarings- og forskningsprojekter. Også formidling og en bred vifte af projekter inden for undervisning er på bevillingslisterne – ligesom kulturinstitutionernes fysiske rammer; etablering af museer, museumsudvidelser og vedligehold af kulturhistoriske bygninger har Augustinus Fondens opmærksomhed.

LANGSIGTEDE LØSNINGER

Augustinus Fonden har gennem et langvarigt samarbejde med en bred vifte af aktører inden for dansk kulturarv ønsket at forvalte sin almennyttige indsats med faglig indsigt. Fonden har fokus på projekter, der bidrager til at fastholde kvalitet og et højt fagligt niveau – eksempelvis gennem bevillinger til kulturhistorisk forskning, der er fundamentet for, at museer stadig kan levere formidling på et højt niveau. Augustinus Fonden tilstræber samtidig at støtte langsigtede projekter, der skaber varig værdi – som blandt andet udgivelsen af bogværket *Danmarks Kirker*, der indtil videre indgående beskriver to tredjedele af alle landets kirker. Et andet projekt var arbejdet med at klargøre og formidle vikingskibet *Vrag 6* fra Roskilde Fjord, der i 2014 var en central genstand i Nationalmuseets særudstilling om vikinger. Fælles for mange af de projekter, Fonden støtter, er, at de er omkostnings-tunge, har en lang tidshorisont og ikke kan løftes på egen hånd af hverken organisationer eller det offentlige.

I 1963 kommer de græske guldøringe til Nationalmuseet med støtte fra Augustinus Fonden. Øreringene er fra hellenistisk tid omkring 4.-2. århundrede f.Kr. og er et fint eksempel på den tids imponerende guld-smedekunst, som museumsgæster tidligere skulle til British Museum i London for at opleve. "Erhvervelsen af de græske øringer blev et væsentligt bidrag til Nationalmuseets samling af antikke smykker. Samtidig blev erhvervelsen den første i rækken af antikke genstande, som siden er kommet til museets udstillinger med støtte fra Augustinus Fonden," fortæller tidligere museumsdirektør for Nationalmuseet Per Kristian Madsen.

"Vi har i Danmark cirka 600 gamle vind- og vandmøller tilbage, hvoraf omkring 270 er helt eller delvist intakte – heraf er 66 vindmøller og 55 vandmøller fredet. Augustinus Fonden har gennem mange år ydet et stortilet beløb til de gamle danske møller. Det er til stor glæde for både de enkelte møller og miljøerne omkring. Fonden har reddet mange gamle møller fra et totalt forfald," siger Jørgen A. Hansen, rådgiver i Augustinus Fondens Mølleudvalg.

KULTURARV PÅ VINGER

Nok har Dybbøl Mølle trukket opmærksomheden som nationalt ikon i forhold til krigen i 1864, men nabomøllen Nybøl Mølle står faktisk som et mindesmærke for den danske sejr under Treårskrigen i 1848. Her blev møllen krigsskueplads for slaget mellem danske og prøjsiske tropper, hvor præjserne blev drevet på flugt fra møllen.

I 1964 bevilger Augustinus Fonden støtte til restaureringen af Nybøl Mølle. Møllen er fra 1600-tallet, men i 1957 stoppede vingernes snurren på den hvidkalkede mølle, som derefter gik i forfald. Møllen havde tidligere været i bestyrelsesformand N.J. Gorrissens families eje, og han tager derfor sagen med på et bestyrelsesmøde, hvor bestyrelsen vælger at "yde et beløb på 25.000 kr. som bidrag til restaureringen ... Højesteretssagfører Gorrissen, der særlig interesserede sig for denne sag, takkede varmt for bidraget."

Bevillingen til Nybøl Mølle bliver begyndelsen på Augustinus Fondens årelange støtte til de danske møller. Og bevillingen bliver hurtigt fulgt op af flere, blandt andet restaureringen af Jægerspris Mølle og støtte til foreningen *Danske Møllers Venner*.

Augustinus Fonden har fortsat stor opmærksomhed rettet mod restaureringen og vedligeholdelsen af møller og møllerboliger, som er en betydningsfuld del af den danske kulturarv. Omkring 1920 havde næsten hver landsby en mølle, som tidligere var centrum for borgernes liv, da det var her, man havde kraften til at drive en kværn, så de kunne få deres korn malet til mel. Vind- og vandenergien blev også fundamentet for opgangen i landbruget og befolkningstallet i midten af 1700-tallet – og forudsætningen for den første spæde industrialisering. Med tiden blev møllerne helt fortrængt af dampmaskiner og forbrændingsmotorer, og vingernes drejning gik langsomt i stå. Nybøl Mølle blev fredet i 1998.

Det oldægyptiske kalkstensrelief er et typisk eksempel på ægyptisk kunst, hvor ansigtet ses fra siden, mens øjet ses forfra.

FRA ÆGYPTEN TIL NATIONALMUSEET 1969

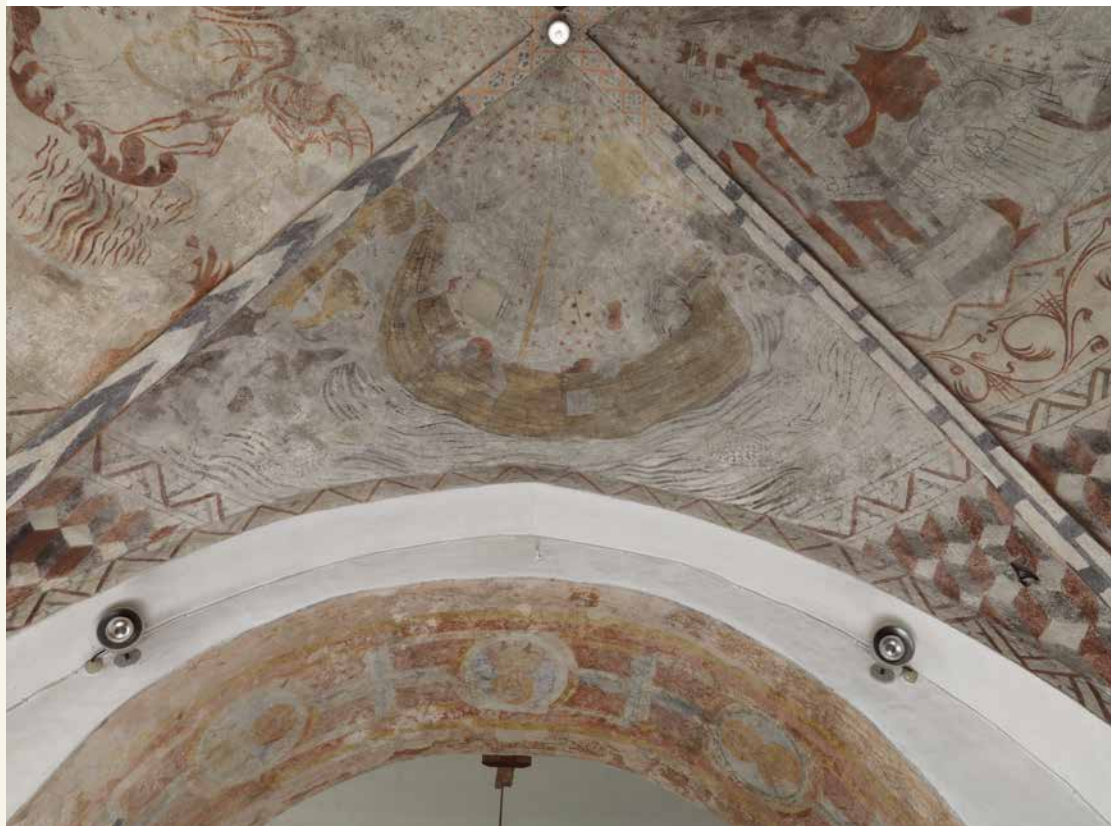
Man kan næsten fornemme den gravlagte embedsmand, Senedjem-Ibs, høje status, når man ser på relieffet. Kalkstensrelieffet fra ca. 2330-2280 f.Kr. har været en del af en oldægyptisk grav og viser den højtstående embedsmand i lændeklæde og halskrave. I hænderne holder han en stav og et scepter som tegn på sin status. Relieffet hører i dag til stjernestykkerne i Nationalmuseets ægyptiske samling og er et fornemt eksempel på ægyptisk kunst. Det blev købt med støtte fra Augustinus Fonden i 1969.

KALKMALERIER – DANSK BIDRAG TIL VERDENSKUNSTEN

Middelalderens håndværkere står bag Danmarks fine samling af detaljerede kalkmalerier. Malerierne viser historier fra Bibelen og fra helgenlegenderne, som datidens kirkegængere kunne se på under kirkegangen, som til dels foregik på latin. Malerierne hjalp til at forstå Bibelens historier, for eksempel Kristi lidelser.

Danmark er særlig rig på kirker med kalkmalerier, da malerierne i mange andre nordeuropæiske lande blev ødelagt ved reformationens såkaldte billedstorm. I Danmark lod man billederne være, indtil de var så tilsmudsede, at de måtte kalkes over. I dag ligger der derfor en omkostningstung opgave i at restaurere og bevare kunstværkerne for fremtidige generationer. De århundred gamle malerier udsættes konstant for nedbrydning via mikroorganismer, snavs, varme, kulde og fugt.

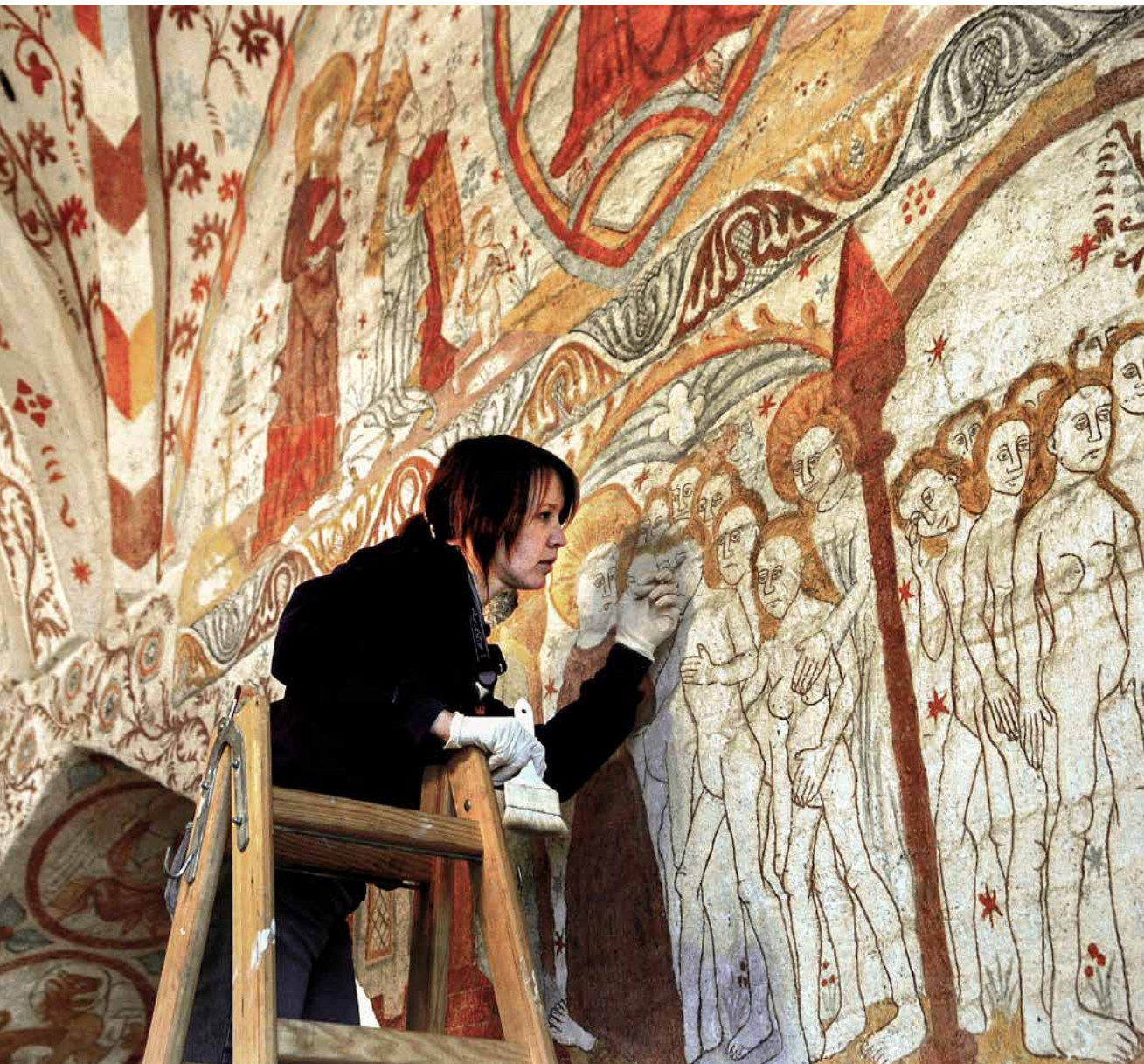

Augustinus Fonden bevilger 2 millioner kroner i 2013 til restaureringen af kalkmalerierne i Kirke Hyllinge Kirke. Malerierne ses her før (t.v.) og efter restaureringen (t.h.). Motivet skildrer Hellig Olafs dramatiske sejlads, hvor en søsyg mand hænger ud over rælingen, og en havtrod klynger sig til skibets forstavn.

Augustinus Fondens engagement i kirker og religiøse kunstværker intensiveres efter 1969, hvor Peter Augustinus kommer ind i Fondens bestyrelse. Peter Augustinus er optaget af kristendommen og dens betydning for kunsten. "De kulturelle produkter relateret til kristendommen hører til de fineste værker, som mennesket har frembragt gennem alle tider. Det er ikke bare musiske værker som Haydns *Skabelsen* men også kalkmalerierne, der er sublime efter min vurdering," udtaler Peter Augustinus i et interview. Peter Augustinus' interesse indleder et fokuseret arbejde i Fonden med støtte til restaurering og bevaring af blandt andet de danske kalkmalerier. Et arbejde der udvikles af Fondens bestyrelse i de efterfølgende mange år. Alene i 2016 støttede Fonden restaurering af kalkmalerier i seks af Danmarks kirker.

FANEFJORD KIRKE

Elmelundemesteren siger måske ikke de fleste så meget, men i kalkmalerikredse er *Elmelundeværkstedets* medarbejdere særlig berømte for deres udsmykninger af danske kirker i perioden 1500-1520, hvor de nåede at sætte deres præg på intet mindre end 38 kirker. I Fanefjord Kirke på Møn kan man i kirkehvelvet opleve særligt fine eksempler på værkstedets malerier. Fortællingerne viser blandt andet verdens skabelse, Jesu fødsel og Jesu sejr over døden og det onde. Kalkmalerierne er et vigtigt dansk middelalderligt bidrag til verdenskunsten, som ud over bibelhistorierne er en rig kilde til viden om hverdagslivet i middelalderen.

*Restaureringen af *Elmelundemesterens* kalkmalerier i Fanefjord Kirke er en omfattende opgave. Augustinus Fonden bevilger 6 millioner kroner til projektet.*

KALKMALERIER "ON THE GO"

I efteråret 2006 kunne medarbejdere fra Nationalmuseet pakke rejsetasken og påbegynde arbejdet med registrering og fotografering af kalkmalerier rundt omkring i landets kirker. Projektet *Kalkmalerier i danske kirker* gav, med støtte fra Augustinus Fonden, museet mulighed for at skabe klarhed over kalkmaleriernes bevaringstilstand i 730 kirker. Projektet, der strakte sig over ti år, resulterede i 2016 i en hjemmeside med kulturhistoriske oplysninger og restaureringshistorik. Projektet førte også til en bred formidling af den danske kulturarv i form af udviklingen af en app til smartphones, hvor man kan se og høre om de 126 mest bevarelsesværdige kalkmalerier i Danmark, ligesom der blev udarbejdet et undervisningstilbud til tablets for 6.-8.-klasser.

Arkæologer på arbejde under udgravningerne af Illerup Ådal.

ILLERUP ÅDAL OG MOESGAARD MUSEUM

Det er vanskeligt at forestille sig, men idylliske Illerup Ådal ved Skanderborg var engang centrum for både krig og offerhandlinger. Stedet er kendt for sine store våbenofferfund fra jernalderen, som fortæller de dramatiske historier om kampe i området. I ådalen kan man følge krigsofringer helt frem til år 500, som blev skænket guderne som tak for krigslykke eller i håb om bedre held næste gang. Siden 1950'erne har arkæologer udgravet tusindvis af ofrede genstande; våbendele og andet udstyr til mennesker og heste. Der er med andre ord masser af både forsknings- og formidlingsmateriale i fundene, som Augustinus Fonden har støttet siden 1988 gennem blandt andet publiceringen af det ti bind store bogværk om Illerup Ådal-fundene.

Illerup Ådal-fundene er sammen med Grauballemanden hovedattraktionerne i den nye museumsbygning, som åbnede i 2014. Augustinus Fonden støttede udvidelsen af museet med i alt 50 millioner kroner og har efterfølgende også støttet udstillinger og publikationer på museet. I alt med over 70 millioner kroner siden 1988.

Moesgaard Museum viser Danmarks fortid med udgangspunkt i arkæologiske og etnografiske udstillinger, men museet har også skiftende særudstillinger, der formidler verdens fornemmeste kulturarv. Fra 2014 i helt nye rammer.

LUDVIG HOLBERG VED DANSK SPROG- OG LITTERATURSELSKAB

De fleste kender forfatteren Ludvig Holberg (1684-1754) og hans måske mest kendte værker *Jeppe på Bjerget* og *Erasmus Montanus*. Selv om de er flere hundrede år gamle, rammer værkernes skarpe pointer plet helt op i vor tid. Forfatteren har været genstand for adskillige studier, men trods interessen er det mindre kendt, at Holbergs forfatterskab rummer meget mere end de berømte komedier, blandt andet essays, en selvbiografi og flere historiske værker. Augustinus Fonden har i årenes løb ydet støtte til studier i Holbergs forfatterskab ad flere omgange. Første gang i 1963 og igen i 2009, da Universitetet i Bergen og Det Danske Sprog- og

Litteraturselskab iværksætter et storstilet forsknings-samarbejde, som udmønter sig i et af de største danske udgivelsesprojekter nogensinde. Først et hovedprojekt: En digital, tekstkritisk udgave, *Ludvig Holbergs Skrifter*, der bliver lanceret i 2015 og er gratis tilgængelig på nettet. Projektets danske del finansieres af Augustinus Fonden og Kulturministeriet. Efterfølgende er en udgivelse i bogform påbegyndt med et stort udvalg af Holbergs værker – 22 bind i moderne retskrivning. Udgivelsen er finansieret af Augustinus Fonden og A.P. Møller Fonden. Augustinus Fonden har støttet det samlede projekt med 18 millioner kroner.

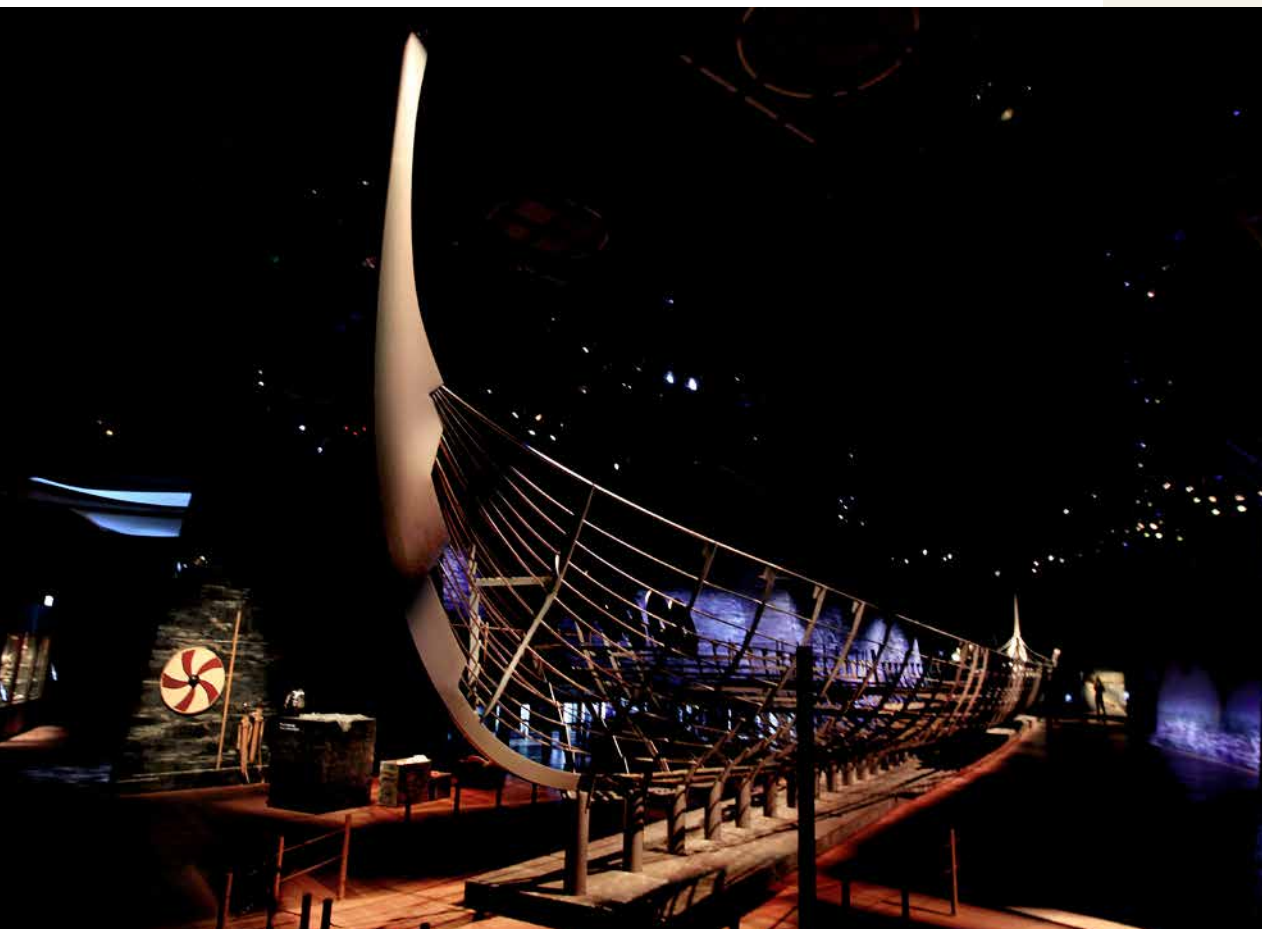
*Holbergs udvalgte værker
kommer til at fylde 22 bind.
Det sidste bind forventes at
udkomme i august 2018.*

På Nationalmuseets vikingeudstilling kunne de besøgende opleve verdens længste vikingeskib – det 37 meter lange "Vrag 6."

VIKINGESKIB PÅ VERDENSTURNÉ

Det er en rekonstruktion af verdens længste vikingeskib, *Vrag 6* fra Roskilde Fjord, som Nationalmuseet i 2014 sender fra vikingeudstillingen i København til British Museum i London – og derfra videre til Tyskland. Skibet blev oprindeligt bygget omkring 1000-tallet ved Oslofjorden. Med sin længde på 37 meter tyder det på, at skibet må have tilhørt datidens kongemagt. Skibets historie går tilbage til kong Knud den Stores Nordsø-imperium, som ud over Danmark også rummede både Norge og England.

Det er en omkostningstung, men vigtig, opgave at formidle den danske fortid uden for landets grænser – og sende vikingeskibet til udstillinger verden rundt. Augustinus Fonden støttede klargøringen af *Vrag 6*, som var vikingeudstillingens hovedattraktion. Projektet bidrager til at sætte Nationalmuseet på det internationale landkort.

Særudstillingen "Viking" blev i 2013 vist i København og efterfølgende ved både British Museum i London og Museum für Vor- und Frühgeschichte i Berlin.

MØNTMESTERGÅRDEN I DEN GAMLE BY

Det er en overdådig privatbolig, der i 1683 står klar i Borgergade i København til kongelig møntmesterfamilie Sessemann. Møntmesterhvervet er en betroet stilling, og det afspejles i bygningen, hvor Sessemann-husholdningen selv bor i stueetagen, mens de fine sale på første etage kun tages i brug ved festlige lejligheder.

Frem til 1752 er Møntmestergården beboet af møntmestre og deres familier, men i begyndelsen af 1800-tallet begynder bygningen at gå i forfald. De store bybrande i 1700-tallet rammer til alt held ikke Borgergade-kvarteret, men det betyder også, at bebyggelsen ikke bliver fornyet, som det sker i resten af Indre By. Det fører så nydelige kvarter bliver derfor forvandlet til slum.

Møntmestergården omdannes til små lejligheder, som stadig er beboet, da hele Borgergade-kvarteret bliver saneret i 1940'erne.

I 1944 nedtages Møntmestergården. Del for del skiller håndværkere, museumsfolk og arkitekter den ad, hvorefter den bliver opmagasineret i et skur på Vestre Kirkegård i København. I mange år ligger Møntmestergården gemt og glemt, men i 1995 overtages den af museet Den Gamle By, som genopfører bygningen i Aarhus. Det sker med støtte fra Augustinus Fonden, som det hidtil største bygge- og restaureringsprojekt i museets historie. Møntmestergården åbner for publikum i 2009.

*Den mere end 300 år gamle
Møntmestergård genopført
i Den Gamle By i Aarhus.*

Ruinen af Frederiksgave lå næsten skjult i jord og buskads, da udgravningerne begyndte i 2005. Museet udstiller en del af fundene fra udgravningerne, men også kopier af genstande, som fortæller om datidens liv på plantagen.

DANSK FORTID I GHANA

Under Danmarks tid som kolonimagt bliver kysten ud for Ghana kendt under navnet *Guldkysten*. Det er herfra, danskerne handler guld og slaver og fra 1800-tallet forsøger sig med plantagedrift. Plantagen Frederiksgave bliver opført i 1828-1832 og foræret af Frederik VI til danskerne på Guldkysten. I 2005 går Nationalmuseet med støtte fra Augustinus Fonden i gang med at transformere Frederiksgave fra ruin til museum. Museet, der navngives *Frederiksgave Museum of Slavery and Plantation Lifeways*, fortæller om den ghanesisk-danske historie med slaveriet på Guldkysten og giver et indblik i dagliglivet på plantagen med slaver, sygdom, vilde dyr og plantagedrift.

Augustinus Fonden har støttet Nationalmuseets Ghana-initiativ ad flere omgange. Første gang i 2003 med en større bygningsarkæologisk undersøgelse, som indledte første fase af restaureringsprojektet. Dernæst med rekonstruktion af bygningerne og åbningen af besøgscenteret. Senest har Fonden støttet Frederiksgave ved at sikre museet midler til overdragelse af administrationen fra danske til ghanesiske hænder.

På Koldkrigsmuseum Stevnfort foregår undervisningen i autentiske rammer, der giver eleverne indlevelse i den historiske periode.

KOLDKRIGSMUSEUM STEVNSFORT

Under den kolde krig spillede den danske halvø Stevns en central rolle, som de færreste kender til. Stevns ville, hvis det kom til krig mellem øst og vest, ligge i allerforreste frontlinje, og halvøen var derfor afgørende i forsvaret af Danmark og NATO. Stevnfortet var atomsikret og gennem 40 år bemandedt døgnet rundt, klar til krig.

I dag er den kolde krig heldigvis historie, og selvom mange husker den, så er de fleste af landets skoleelever født efter dens afslutning i 1991. Men på Koldkrigsmuseum Stevnfort får eleverne med hjælp af skoletjenesten mulighed for at leve sig ind i den nære fortid .

Fortets skoletjeneste er etableret i 2010 med støtte fra Augustinus Fonden. De autentiske rammer på fortet giver børn og unge en indgang til at forstå den kolde krig. Eleverne kan blandt andet se kanoner og gå på opdagelse i det underjordiske fort med 1,7 km lange gange 18 meter under jorden. De kan også møde en tidligere soldat, som havde sin daglige gang på fortet under krigen.

Eremitageslottet er et af senbarokkens fineste danske bygningsværker – et fornemt opholdssted for konger og deres følge under de mange royale jagter.

EREMITAGESLOTTET – OFFENTLIG ADGANG TIL DE KONGELIGES JAGTSLOT

Eremitageslottets historie begynder i 1694 – dengang langt mindre mondænt, end vi kender slottet i dag. Det er Christian V, der opfører et bindingsværkshus i to etager i Dyrehaven, så han har et sted at drive parforcejagt fra. 40 år senere beslutter Christian VI dog at rive huset ned og i stedet opføre et prægtigt jagtslot. Hoffets bygmester Lauritz de Thurah står i spidsen for opførelsen, og slottet placeres på bakketoppen med udsigt over det grønne jagtlandskab og kig til Øresund.

Slottet er i dag mest kendt for det berømte eremitagebord – en taffelmaskine med bord og tilbehør – der har givet navn til slottet. Det veldækkede bord kunne ved hjælp af et hejseværk fires op fra slotskøkkenet gennem spisesalens gulv, og på den måde kunne det kongelige selskab nyde jagtmiddagen uden overværelse af tjenere. Elevatorbordet gik tabt i slutningen af 1700-tallet, men navnet blev hængende.

Siden opførelsen i 1734 er slottet blevet restaureret adskillige gange. Og hver restaurering har med tiden fortrængt mange af de oprindelige detaljer. I 2010 indser Slots- og Kulturstyrelsen, at Eremitageslottet er i så dårlig stand, at en hovedindsats er nødvendig. Under en forundersøgelse opdager man det oprindelige interiør gemt under flere lag maling, og det bliver begyndelsen på drømmen om at føre Eremitageslottet tilbage til det oprindelige udtryk.

Augustinus Fonden stiller finansiering til rådighed – dog med en forudsætning for bevillingen: Eremitageslottet skal fremover ikke kun være forbeholdt de kongelige og statsfolk. Offentligheden skal også have adgang. Aftalen bliver, at slottet holder åbent i sommerperioden, hvor man kan komme på en guidet rundtur i de storslæde gemakker. Augustinus Fonden støtter med i alt 12,4 millioner kroner.

MØNTERGÅRDEN – KULTURHISTORIE PÅ FYN

Midt i Odenses historiske bydel ligger Møntergården, som gennem mange hundrede år var en af byens store købmandsgårde. I dag huser bygningen Odenses kulturhistoriske museum. Odense savnede et sted for en samlet fortælling om byens og øens historie, og med en bevilling fra A.P. Møller Fonden til en ny udstillingsbygning blev ønsket om et kulturhistorisk museum realiseret i 2011-2013. Samtidig bevilgede Augustinus Fonden 15 millioner kroner til en etablering af de permanente udstillinger i den nye bygning.

Mange kender Odense for H.C. Andersen og Carl Nielsens tilknytning til byen, men Odense har selv en spændende historie, som besøgende nu kan opleve på Møntergården.

SAGNLANDET LEJRE

Verdens første historiske forsøgscenter ligger i Lejre i Danmark. Siden 1964 har man her arbejdet med rekonstruktion af fortidens teknik og dannet ramme for undervisning, udgivelser og forskning, som Augustinus Fonden har støttet ad flere omgange. Blandt andet i 2006-2007, hvor forsøgscenteret ønsker at flytte sin skoletjeneste til nye og tidssvarende lokaler i sammenhæng med et velkomstcenter. Sagnlandet Lejre ligger i et landskab af bølgende morænebakker med skove, søer, moser og enge. Den nye bygning til skoletjenesten bliver skabt med respekt for landskabets kvaliteter og henter samtidig inspiration i området originale landarbejderhuse. Bygningen bliver opført som et længehus i træ i samspil med to eksisterende træhuse. Augustinus Fonden støtter etableringen af skoletjenestehuset med 19 millioner kroner.

Skoleelever fra hele landet får en autentisk fortidsoplevelse i Sagnlandet Lejre. Augustinus Fonden støtter blandt andet etableringen af det nye skoletjenestehus, hvor eleverne forlader nutiden for udklædte at begive sig tilbage i tiden.

Jacob A. Riis' fotografier dokumenterer New Yorks slum. Her er det Mulberry Street i 1888, der på den tid var berygtet for sin høje kriminalitet.

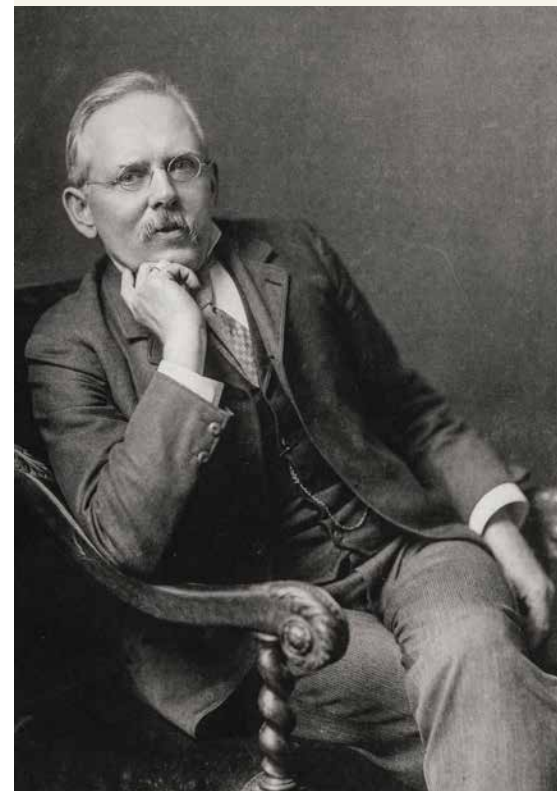
JACOB A. RIIS OG RIBE

Udvandringen fra Danmark er stor i slutningen af 1800-tallet. Omkring 300.000 danskere tager turen over Atlanten til Amerika i håb om et nyt og bedre liv. En af dem er i 1870 Jacob A. Riis fra Ribe. Efter nogle år med småjobs rundtomkring slår han sig ned i New York, hvor han får arbejde som journalist og politireporter. Gennem årene skildrer han de barske sociale forhold, som de fattige emigranter lever under i byens slum. Da brugen af fotoblitz vinder frem efter 1887, begynder Jacob at understøtte sine ord med billeder, og igennem en årrække dokumenterer han slummens mørke og livet for tusindvis af mennesker. Hans tekster og billeder publiceres i 1890 i bogen *How the Other Half Lives*. Bogen sætter spot på indvandrernes elendige boligforhold. Den vækker en enorm opsigt, der bidrager til at sætte en ny social dagsorden i USA. En af Jacob A. Riis' livslange venner og allierede i kampen mod slummen er den senere amerikanske præsident Theodore Roosevelt (1858-1919), der beskrev Jacob A. Riis som "New Yorks nyttigste borger."

Det er blandt andet denne historie, som Sydvestjyske Museer vil fortælle med etableringen af et Jacob A. Riis Museum i det, der engang var hans barndomshjem i Ribe. Han regnes for Danmarks mest betydningsfulde udvandrere og ophavsmand til fotodokumentarismen.

Augustinus Fonden har støttet en række forskellige projekter med udgangspunkt i Jacob A. Riis' liv og levned, heriblandt udgivelsen af forfatteren Tom Buk-Swientys bog *Den ideelle amerikaner*. Fonden har bevilget 9 millioner kroner til etableringen af det kommende museum.

Jacob A. Riis og hans fotokunst bliver hurtigt glemt efter hans død i 1914. Først efter 2. Verdenskrig dukker fotografierne op igen og udstilles i New York. Et museum i Jacob A. Riis' barndomshjem i Ribe er undervejs med støtte fra Augustinus Fonden.

Bevillinger – Kulturarv

1944

Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot, køb af Hans Egede-kruset

1958

Aalborg Historiske Museum

1963

Nationalmuseet, erhvervelse af antikke græske øreringe

1971

Gl. Estrup Herregårdsmuseum, erhvervelse af lysekrone

1983

Vikingehus ved Fyrkat

1991

Arktisk Institut, bevarelse og udbygning af samlinger

1950

1970

1990

1956

Reventlow Museet, Pederstrup, erhvervelse og istandsættelse af lysekrone

1960

1965

Musikhistorisk Museum

Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, erhvervelse af D.G. Monrad manuskript

1968

Jægerspris Mølle, restaurering af møllen

1980

1975

Hindsgavl Slot, Børsen og Selsø Slot, istandsættelse

1988

Moesgaard Museum, publikation om udgravningerne ved Illerup Ådal

2003

Odense Bys Museer,
nyt besøgscenter i
Den Fynske Landsby

2005

Gyldendal, digitalisering
af Den Store Danske
Encyklopædi

Brødremenigheden,
Christiansfeld,
renovering af Brødre-
menighedens hotel

2010

Statens Forsvarshistoriske
Museum Tøjhusmuseet,
ny udstilling

Østfyns Museer,
rekonstruktion
af Ladbyskibet

I tidslinjen vises et udpluk af
Augustinus Fondens bevillinger
fra 1942-2017. Størstedelen
af bevillingsmodtagerne har
fået støtte gentagne gange
– og støttes fortsat.

2013

Prof. Bjørn Lovén,
Københavns Universitet,
arkæologiske udgravninger
i Grækenland

Bakkehusmuseet, genskabelse
af Kamma Rahbeks Have

2000

2010

2005

2017

1999

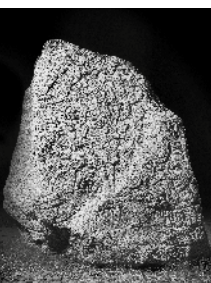
Sagnlandet
Lejre

2004

Nationalmuseet, realisering af
Brede Værk, Museum for
Industrikultur

2007

Søren Kierkegaard Forsknings-
centret, oversættelse af
Enten-Eller til kinesisk

2008

De Kulturhistoriske Museer
i Holstebro, luftfoto-
arkæologisk projekt

2011

Vejle Kommune,
formidling i oplevelses-
centret Kongernes
Jelling

2014

Vardemuseerne,
udstillinger i
Tirpitz-museet i Blåvand

2016

Nationalmuseet,
Ny Trelleborg Oplevelses-
og Videnscenter

Museum Skanderborg,
udgravning af en
højstatus ryttergrav
fra vikingetiden

*Næstved, Køge, Ordrup, Herning,
Skagen, Aalborg, Kerteminde, Gudhjem,
Sorø ... for nu blot at nævne nogle
af de byer, som har modtaget kunststøtte
fra Augustinus Fonden. Selv de mindste byer
og udstillingssteder skal kunne mærke
kulturens puls.*

Kunsten

Augustinus Fondens støtte til kunsten kan spores helt tilbage til 1888 – næsten – for det var her kunstneren Kristian Zahrtmann påbegyndte maleriet af den svenske belejring af København i 1658: *Studenter drager ud til Københavns forsvar under Frederik III, 1658*. Da maleriet mange år senere sættes til salg, ønsker Den Hirschsprungske Samling at føje det til sin samling. Ægteparret bag museet, Heinrich og Pauline Hirschsprung, havde allerede i Zahrtmanns samtid erhvervet flere af hans værker, og med støtte fra Augustinus Fonden kan museet i 1954 komplettere sin samling med dette værk.

Augustinus Fondens bestyrelse har siden stiftelsen fokus på at støtte kunsten, men gennem de første år er det primært de storkøbenhavnske kunstmuseer, der modtager donationer fra Fonden, heriblandt

Kunstindustrimuseet, Ordrupgaard og Den Hirschsprungske Samling. Da Peter Augustinus i 1969 indtræder i bestyrelsen, bliver kunststøtten præget af mere mod og bredde. Peter Augustinus er en passioneret kunstkender og bidrager til, at Fondens støtte når ud til hele landet og samtidig favner den moderne kunst.

Fondens første markante kunstdonation er i 1975, hvor Den Permanente Udstilling for Dansk Kunst-håndværk og Kunstindustri modtager 100.000 kroner. En anden milepæl sættes i 1978, da Fonden indleder et samarbejde med Louisianas grundlægger Knud W. Jensen om en museumsudvidelse. Det bliver Fondens største satsning og investering indtil da. Louisiana kan i 1982 slå dørene op til en helt ny fløj.

Fondens bevillinger til kunsten bliver uddelt på baggrund af såvel faglig indsigt som et udblik på det omgivende samfund, andre fondes bevillinger og det offentlige prioriteringer. Som i september 1979, hvor der på Fondens bestyrelsesmøde diskuteres et kunstindkøb til Statens Museum for Kunst, Asger Jorns billede *Saxnäs*. Fonden vælger at bevilge 10.000 kroner til formålet, men i protokollen noteres: "...selv om bestyrelsen fandt det beklageligt, at en statsinstitution som museet er, ikke kan få bevilget de fornødne offentlige midler til et indkøb som det foreliggende."

KUNSTENS KRAFT ER MERE END ANTALLET AF MUSEUMSGÆSTER

Gennem Fondens mangeårige tilstedeværelse inden for dansk kunsthverv er der opbygget en tæt relation til mange af landets museer – relationer, som ikke berøres af politiske strømninger eller samfundsøkonomiske prioriteringer. Fonden har fokus på høj kunstnerisk og videnskabelig kvalitet, men har samtidig mod og evne til at have det lange perspektiv for øje og løfte de omkostninger, der er forbundet hermed. Alt sammen handler det grundlæggende set om en forståelse for kunstens vilkår: Vilkår, som ikke altid matcher de kriterier samtidens museer ofte bliver målt på, eksempelvis antallet af besøgende.

I 2017 fylder indkøb af markante kunsthistoriske værker og samtidskunst til museernes samlinger fortsat meget i Fondens bevillingsportefølje – ligesom det gjorde for over 70 år siden. Men nye projekter og områder er med årene kommet til. Støtten til formidlingsprojekter er øget, hvor Fonden bidrager til at formidle kunsten ambitiøst og kvalificeret i optimale rammer til et bredt publikum.

Fonden støtter således museers, kunsthallers, kunstfestivalers og andre professionelles arbejde med kunstformidling, ligesom den støtter udgivelsen af kunstbøger fra såvel museer som forlag – bredt fordelt over national og international kunst, samt forskellige tidsperioder, genrer, arkitektur og design. I sidste ende er det alle initiativer, der bidrager til kunstoplevelser af høj kvalitet.

Nye behov er opstået med årene, og Fonden yder i dag også støtte til projekter, der har til formål at bevare og restaurere kunstværker, eksempelvis kalkmalerier. Også sikring af betydende kunstværker i museernes samlinger er kommet i fokus, i takt med at kravene til sikkerhed og klima omkring den udstillede kunst er øget.

Endelig er kunstens rammer ikke mindst væsentlige i Fondens bevillinger. Her støttes de fysiske rammer for professionelle kunstinstitutioner, ofte i samarbejde med andre fonde, så man sammen sikrer et solidt grundlag for renoveringer og udbygninger af kunstmuseer og kunsthaller

*Kristian Zahrtmanns maleri
fra 1888, "Studenter drager ud
til Københavns forsvar under
Frederik III, 1658."*

DEN GANG SVENSKEN BELEJREDE KØBENHAVN

Kristian Zahrtmanns maleri fra 1888, *Studerer drager ud til Københavns forsvar under Frederik III, 1658*, bliver en af Augustinus Fondens første erhvervelser til et dansk museum, Den Hirschsprungske Samling. Maleriet viser optakten til den svenske belejring af København i 1658. Den svenske hær har nået hovedstaden, hvis indbyggere har sat alt ind på at forsvare byen. Frivillige hænder har sluttet sig til den danske hær, og på maleriet skildrer Zahrtmann en gruppe kampklare unge studenter med våben.

Maleriet komplementerer den samling af Zahrtmann-værker, som museets stiftere Heinrich og Pauline Hirschsprung havde indsamlet. Gaven fra Fonden var første udvidelse af den oprindelige samling af Zahrtmann-værker. "Maleriet viser, hvordan Zahrtmann arbejdede med skildringer af 1600-tallets danske historie, herunder historiske begivenheder som for eksempel den svenske belejring. Billedet indgår dermed som en vigtig brik. Værket er fortsat værdsat af gæster på museet, dels for de æstetiske kvaliteter, dels for det historiske motiv, der knytter an til de dramatiske begivenheder," fortæller Anna Schram Vejlbj, museumsinspektør på Den Hirschsprungske Samling.

Ordrupgaard er museum for fransk impressionisme og dansk guldalder med en eksklusiv samling af kunstnere som Monet, Gauguin og Hammershøi. Her maleriet "Portræt af en ung pige" malet af Paul Gauguin i 1896.

ORDRUPGAARD – PARLØB SIDEN 1958

Det 20. århundrede er en brydningstid i kunstmuseernes historie. Moderne kunst indgår sjældent i de danske museers samlinger, og derfor spiller tidens kunstsamlere en væsentlig rolle. I Danmark er en af samlerne direktør Wilhelm Hansen, der i de første årtier af 1900-tallet opbygger Nordeuropas fornemste private samling af franske impressionister. Da samlingen åbner i 1918, er det som et privat initiativ i Hansens egen villa, Ordrupgaard, nord for København og med ønsket om at udbrede den kunstneriske modernisme i Danmark. I 1953 bliver Ordrupgaard et statsmuseum, da staten overtager familien Hansens testamenterede samling.

Tanken bag museets indretning er at balancere kunstværker, møbler, planter og tæpper i nøje afstemning med hinanden og med omgivelserne i museets park. Værkerne af Monet, Degas, Gauguin, Renoir, Cézanne og andre impressionister kan opleves af publikum i afslappede og intime rammer, der på mange måder afspejles i maleriernes motiver.

Augustinus Fondens første bevilling til museet går tilbage til 1958, hvor museet er præget af forfald og manglende sikkerhed. Herefter støtter Fonden museet vedvarende gennem mange år. I 2003

bevilger Fonden sammen med Realdania og Kulturministeriet midler til etableringen af en ny museumstilbygning, så museet kan rumme større udstillinger. Tilbygningen, der er tegnet af den irakisk fødte arkitekt Zaha Hadid, åbner i 2005. I 2013 bidrager Fonden med midler til endnu en udbygning, *Himmelhaven*, skabt af det norske arkitektfirma Snøhetta, hvor hele museets franske samling kan vises. Navnet refererer til de franske impressionisters forkærlighed for friluftsmaleri og ambition om at indfange lyset på lærredet.

"De danske fondes støtte til Ordrupgaard har, ikke mindst i de senere årtier, haft stor betydning for Ordrupgaards udvikling fra en diskret, lidt "støvet" samling med et beskedent besøg til et nutidigt museum med internationale særudstillingsaktiviteter og en mangedoblet brugerflade. Som statslig institution har museet ikke midler til aktiviteter, endsige til at udvikle museet. Her har fondene spillet en afgørende rolle. Konkret har støtten ikke mindst været rettet mod "motoren" i stedets udvikling, nemlig de internationale særudstillinger samt forbedringen af de fysiske rammer i form af de nye tilbygninger," siger Anne-Birgitte Fonsmark, museumsdirektør på Ordrupgaard.

Med en tilbygning af arkitekten Zaha Hadid i 2005 og åbningen af Finn Juhs hus i 2008 har Ordrupgaard fået en stærk arkitektonisk profil. I 2017 tages første spadestik til den underjordiske tilbygning, "Himmelhaven."

LOUISIANA – MODERNE KUNST I ØJENHØJDE

Det går ikke stille for sig, da den kunstinteresserede forretningsmand Knud W. Jensen i 1958 åbner Louisiana. Museet viser ny dansk kunst, og den er alt andet end kedelig i de år, hvor kulturen er et af de varmeste politiske emner. Louisiana sætter hurtigt traditionelle danske kunstmuseer i perspektiv og bliver et forbillede, men også et ivrigt debatteret emne: For hvad er det egentlig Louisianas værker forestiller? Og hører det virkelig til på et museum, at en kunstner som del af en koncertoplevelse saver i flyglet? Det er en provokation, der om noget skubber til den borgerlige kunstforståelse i 1961.

Louisiana bliver populært og tiltrækker mange besøgende, ikke mindst fordi museet har en afslappet atmosfære og indbyder til, at både store og små kan opleve samtidskunsten i smukke rammer. Da Knud W. Jensen i 1979 får idé til at udvide museet, tager han forslaget med til sin kunstpassionerede ven Peter Augustinus. Peter har selv gennem mange år haft etableringen af et museum for samtidskunst i tankerne, så der går ikke lang tid, før de to sidder bøjet over tegninger for museets kommende sydfløj, som Augustinus Fonden vælger at støtte.

I 1982 giver åbningen af Louisianas sydfløj plads til at præsentere flere og større udstillinger og værker. Indvielsen får prominent besøg af regentparret.

KUNSTERHVERVELSER ER MUSEETS NERVE

Augustinus Fonden har efterfølgende engageret sig loyalt i Louisianas samling med støtte til kunstkøb. For Louisiana er fortsat et særligt hjemsted og mødested for moderne kunst med plads til både børn og voksne. Det betyder, at museet kontinuerligt får stillet et større beløb frit til rådighed for kunsterhvervelser fra Augustinus Fonden. Støtten er givet i anerkendelse af museets behov for permanent at kunne udvikle sin samling for at holde museet levende.

"Louisiana blev født som et museum for samtidskunst – altså som et museum, der ønsker at være i kontakt med tiden, hele tiden. Det kan man gøre ved at vise udstillinger, der afspejler verden i dag og dens kunst. Eller ved at lade museets samling følge med tiden. På den måde kan man hele tiden fortælle historien frem til nu. På Louisiana køber vi kunstværker, så vi med fingeren på pulsen kan repræsentere samtidskunsten og et aktuelt kig på verden – set gennem en kunstners blik. Det er ikke en enkel opgave, men en sjælden tillid, som gives med donationen. Og jeg kan kun sige, at tilliden forstærker det faglige fokus, der er forudsætningen for ansvarlig brug af midlerne," siger Louisianas direktør Poul Erik Tøjner.

FEM EKSEMPLER PÅ INTERNATIONAL MODERNE KUNST KØBT AF LOUISIANA MED STØTTE FRA AUGUSTINUS FONDEN

"Kvinde og fløjtespiller III,"
1956, Pablo Picasso,
Spanien

"Buste af Diego," 1954,
Alberto Giacometti, Schweiz

*"Stor rød II," 1979,
Sam Francis, USA*

*"Untitled," 1984,
Cindy Sherman, USA*

*"Syngende sky," 2008-2009,
Shilpa Gupta, Indien*

AROS – I NYE RAMMER

Allerede i 1859 byder Aarhus Kunstmuseum sine første gæster velkommen, men rammerne bliver med årene for små. I 1997 vinder den aarhusianske tegnestue Schmidt Hammer Lassen Architects konkurrencen om at tegne et nyt museum. Augustinus Fonden er blandt de fonde, der vælger at støtte det nye byggeri, som med 20.700 kvadratmeter fordelt over ti etager bliver et af Nordeuropas største kunstmuseer.

Augustinus Fonden støtter vedholdende kunsten på AROS i form af donationer til skiftende udstillinger, udgivelser og erhvervelser, blandt andet i 2016 i fællesskab med Ny Carlsbergfondet med erhvervelsen af en kunstinstitution skabt i tekstiler til stedet af den internationalt anerkendte kunstner Joana Vasconcelos.

Joana Vasconcelos' store og farverige kunstinstitution i tekstil bugter sig gennem AROS' bygning på tværs af otte niveauer.

ARKEN

– MODERNE KUNST PÅ KØBENHAVNS VESTEGN

Blandt Fondens nyere modtagere af støtte er ARKEN Museum for Moderne Kunst. Området syd for København var uden statsanerkendte kunstmuseer, og derfor var det et vigtigt initiativ, da man i begyndelsen af 1990'erne lancerede planerne for åbningen af et nyt dansk kunstmuseum. Det skulle gøre området til en væsentlig del af det danske kulturliv, præsentere moderne kunst for publikum, indsamle kulturarv til eftertiden og drive en pædagogisk skoletjeneste. I løbet af museets ti første leveår giver Augustinus Fondens støtte ARKEN mulighed for at opbygge sin samling med hovedværker af Christian Boltanski, Bill Viola, Olafur Eliasson og Mona Hatoum. Erhvervelser, der efterfølgende har skabt fundamentet for ARKENs største og vigtigste udstillinger.

I ARKENs kunstakse kan de besøgende gå på opdagelse i museets samling af samtidskunst.

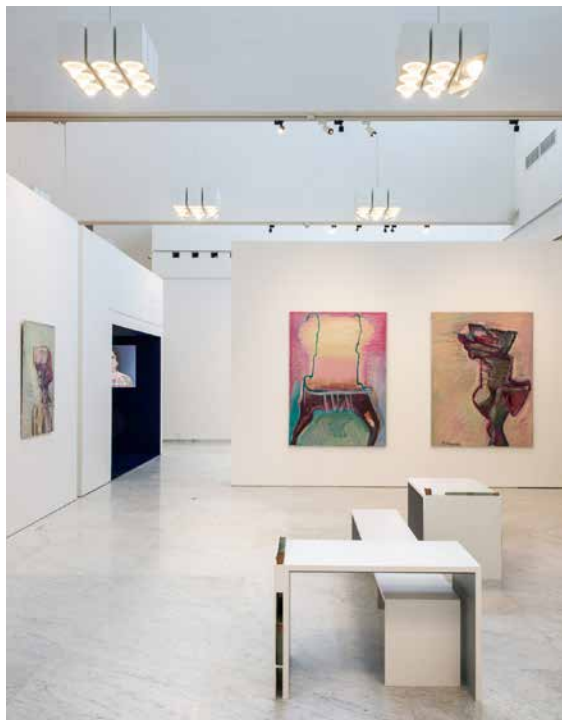
Lucas Cranach den Ældre er en af reformationens store malere og personlig ven med Martin Luther. Under Christian II's landflygtighed besøger han flere gange Cranach og Luther i Wittenberg, hvor han får udført adskillige portrætter. Et af værkerne kan i dag ses på Sønderborg Slot.

CHRISTIAN II TILBAGE PÅ SØNDERBORG SLOT

Historien om Christian II er uløseligt knyttet til Sønderborg, som gennem 17 år dannede rammen om hans fangenskab. Christian II blev konge i 1513, men blev allerede ti år senere afsat i forbindelse med sit forsøg på at ophæve adelens og gejstlighedens privilegier. I stedet overtog hans farbror hertug Frederik tronen med hjælp fra den oprørske danske adel. Christian II flygtede ud af landet, men forsøgte otte år senere at generobre sin kongemagt – det slog dog fejl. Han blev lokket til Danmark med løfte om frit lejde, men blev i stedet fængslet af Frederik I i 1532 og indsat på Sønderborg Slot.

I 2012 kommer et hidtil ukendt portrætmaleri af kong Christian II frem i lyset. Det er udført omkring 1523 af den tyske renæssancemaler Lucas Cranach den Ældre. Sønderborg Slot mener, at værket kan bidrage til at fuldende museumsoplevelsen på slottet, og det er Augustinus Fonden, Ny Carlsbergfondet og A.P. Møller Fonden enige i. Fondene støtter derfor slottet i at erhverve billedet for 780.000 euro, cirka 6 millioner kroner. Billedet bliver en del af slottets Christian II-udstilling.

En bevilling fra Augustinus Fonden bidrager til at realisere en retrospektiv udstilling med den østrigske kunstner Maria Lassnig på Kunsten i Aalborg i 2016/2017. Kunstneren fokuserer særligt på udforskning af den menneskelige krop.

KUNSTEN I AALBORG – INDE OG UDE

Blandt Danmarks større museer for moderne kunst er Kunsten Museum of Modern Art Aalborg. Arkitekterne Jean-Jacques Barüel, Elissa og Alvar Aaltos bygning er en stor oplevelse i sig selv, men museet rummer også en imponerende samling samtidskunst og har flere årlige særudstillinger med fokus på den eksperimenterende kunst.

I museets skulpturpark kan man gå på opdagelse blandt kæmpestore skulpturer. I 2012 gav Augustinus Fonden sammen med Det Obelske Familiefond og Ny Carlsbergfondet støtte til udarbejdelsen af Olafur Eliassons værk *Den trekantede himmel*, som er skabt specielt til museets skulpturpark. Værket er en trekantet pavillon, der med sine indvendige spejle skaber et kalejdoskopisk univers, som reflekterer omgivelserne og lader værk, beskuer og omgivelser smelte sammen. Værket blev indviet i 2013.

Olafur Eliassons kunst lader beskuer, værk og omgivelser glide sammen til en helhed. Her med værket "Den Trekantede Himmel" skabt specielt til Kunstens skulpturpark.

Skagen er i slutningen af 1800-tallet hjemsted for nogle af de største skandinaviske kunstnere. I 2016 får Skagens Museum bedre plads til kunstværkerne, da museet med støtte fra en lang række fonde indvier en ny tilbygning.

SKAGENS MUSEUM – VARTEGN FOR DANMARKS NORDLIGSTE PUNKT

Det særlige lys, vandet, stranden og naturen tiltrækker stadig turister fra nær og fjern, som det i 1880'erne tiltrak skagensmalerne. Skagens Museum rummer i dag verdens største samling af værker af de berømte og folkekære skagensmalere, der stod for det moderne gennembrud i nordisk kunst, friluftsmaleriet.

Museet blev stiftet i 1908. I spisesalen på det berømte Brøndums Hotel skrev de tre billedkunstnere Michael Ancher, P.S. Krøyer og Laurits Tuxen sammen med byens hotelejer og apoteker de første linjer på historien om Skagens Museum. I museets første år fungerede Krøyers private bolig som udstillingssted, indtil en museumsbygning stod klar i 1928.

Hundrede år efter stiftelsen af Skagens Museum, i 2008, beslutter museet, at tiden er inde til en gennemgribende renovering og udvidelse. Der mangler udstillingsplads til museets samling, der gennem årene er vokset fra 325 til 9.000 værker. Samtidig er tiden blevet en anden, når der skal vises kunst: Der stilles høje krav til æstetik, klima, sikkerhed og fysiske rammer.

I 2016 åbner det nye Skagens Museum efter renovering og med en ny tilbygning. Augustinus Fonden har sammen med en række andre fonde, blandt andet Det Obelske Familiefond, støttet ombygningen – et vigtigt projekt, for museet er mere end en kunstnerisk oplevelse; det er en del af byens identitet og sjæl.

*Sophia Kalkaus
kunstværk til
Grøndalskirken er
syv år undervejs
fra skitse til ind-
vielsen i kirken.*

KUNSTEN I KIRKERNE

I 2016 indvier Grøndalskirken i København et kunstværk udført af billedhuggeren Sophia Kalkau. Værket består af et syv meter langt klæde i marmor – en stele fra gulv til loft. Marmorstelen har været syv år undervejs fra skitse til færdigt værk. I 2009 undergik kirken en gennemgribende renovering, og i den forbindelse opstod ideen om et nyt kunstnerisk værk til koret i kirkerummet. Det er Sophia Kalkaus første værk skabt til en kirke.

Kristne kulturværdier og kunsten i kirkerne er et vigtigt fokusområde for Fonden, som vedvarende har støttet restaurering af malerier, kalkmalerier, alterudsmykninger og inventar siden sin grundlæggelse. Og i tæt samarbejde med menighedsrådene sker det også, at Fonden bidrager til realisering af ny kunstnerisk udsmykning – som i Grøndalskirken.

KUNSTEN UD TIL ALLE

Det er ikke kun de store veletablerede museer, der modtager støtte fra Augustinus Fonden. Gennem årene har også en lang række mindre udstillingssteder og kulturprojekter fået donationer fra Fonden.

I 1985 er det maleren Johannes Larsens kunstnerbolig i Kerteminde på Fyn, som Fonden hjælper med at købe med henblik på at indrette den til kunstmuseum. Det bliver til Johannes Larsen Museet, som Fonden sidenhen støtter med midler til restaurering, udstillinger og koncerter.

Af andre bevillingsmodtagere kan nævnes Oluf Høst Museet på Bornholm, som Fonden er med til at støtte etableringen af i 1998 og i årene efter med erhvervelser af værker og udstillingsprojekter. Rønnebæksholm i Næstved, den gamle herregård, hvor Grundtvig boede i en årrække, som i dag er udstillingssted. Kunstmuseet Brundlund Slot i Sønderjylland, hvor Fonden blandt andet har støttet med køb af Franciska Clausen-værket *Baren*. Også Carl-Henning Pedersen & Else Alfelts Museum i Herning er støttet gennem mange år til udstillinger og udvidelse af museet, som rummer en enestående samling på mere end 6.000 værker af kunstnerægteparret.

Nordjylland, Hjørring

*Victor Petersens
Willumsen-samling til
erhvervelser af J.F. Willumsen
malerier og skitser samt
restaurering af bygning.*

Midtjylland, Herning

*Carl-Henning Pedersen
& Else Alfelts Museum
til udstillinger og udvidelse
af museet.*

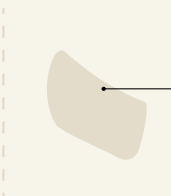

Sønderjylland, Aabenraa

*Brundlund Slot til udstillinger
og erhvervelser herunder
Franciska Clausens "Baren."*

Bornholm, Gudhjem

Bornholms
Kunstmuseum
til udstillinger,
erhvervelser og
ombygning.

Fyn, Kerteminde

Johannes Larsen
Museet til restaurering
af museet og
udstillinger.

**Hovedstadsområdet,
Nivå**

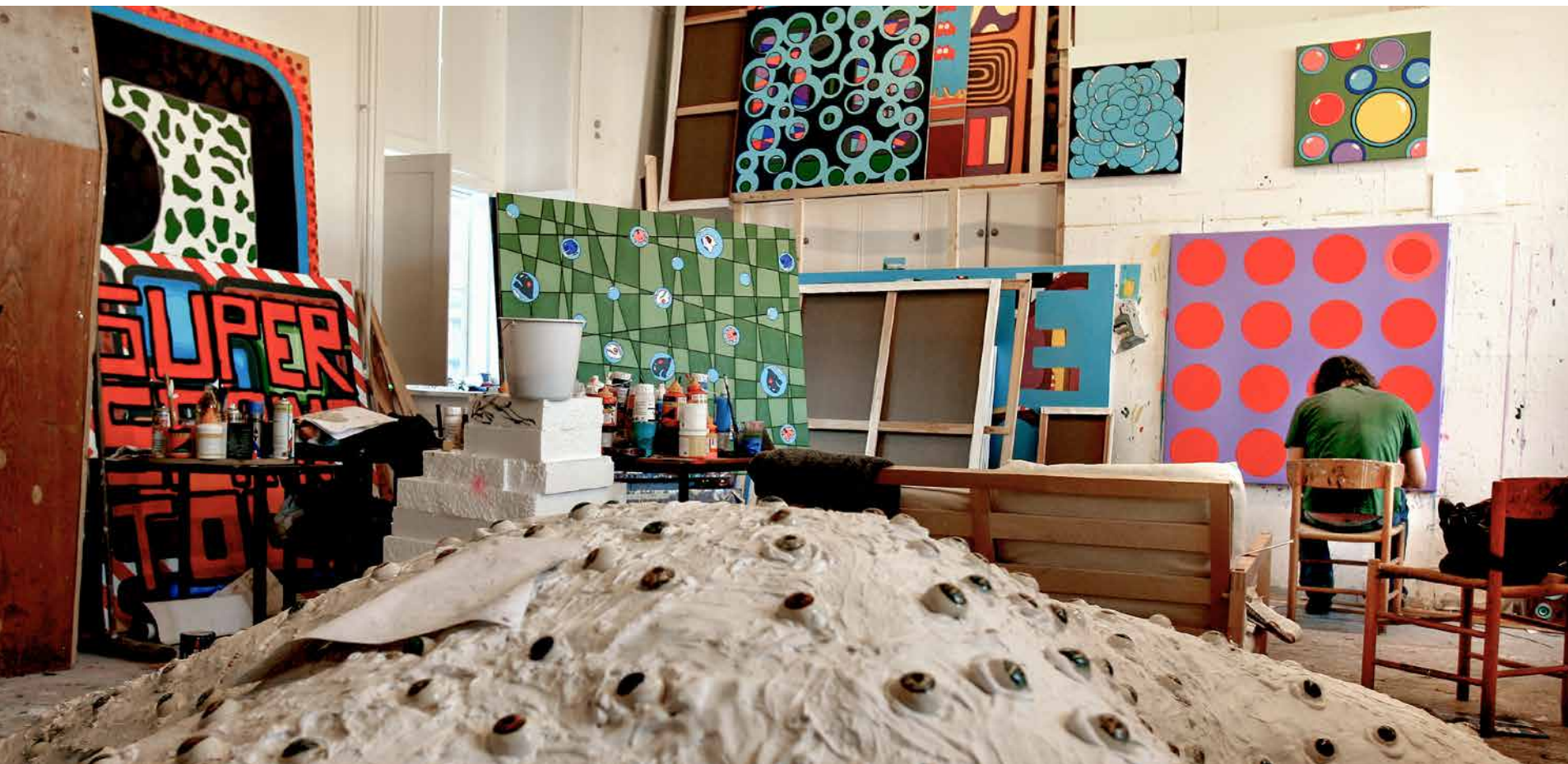
Nivaagaards
Malerisamling til
erhvervelser
og udstillinger.

Sjælland, Sorø

Sorø Kunstmuseum
til udstillinger og
udvidelse af museet.

Afgangsudstillingerne er Billedkunstskolernes vigtigste begivenhed hvert år. Efter flere års studier viser de unge kunstnere deres afsluttende projekter. Her fra atelierarbejde på Kunstakademiet i København i 2006.

FRA KUNSTSTUDERENDE TIL KUNSTNER

Augustinus Fonden har siden år 2000 støttet afgangsudstillingerne fra eleverne på Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler. Fonden har støttet de billedkunst-, arkitekt- og designstuderendes afgangsudstillinger i et omfang, at det næsten er blevet en tradition. På udstillinger i både ind- og udland får de nyudklækkede studerende mulighed for at vise deres værker for et bredere publikum. Med afgangsudstillingerne skal de unge demonstrere, at de både mestrer håndværket, har en innovativ tilgang til feltet og besidder et fagligt og materialemæssigt indblik.

Augustinus Fonden støtter studerende på Det Kongelige Danske Kunstakademis skoler.

Bevillinger – Kunst

1954

*Den Hirschsprungske
Samling, erhvervelse
af Zahrtmann-maleri*

1962

*Kunsthindustrimuseet
– Designmuseum Danmark,
køb af bogbind*

1979

*Louisiana,
museets sydføj*

1989

*Kunstnersammenslutningen
Decembristerne*

1984

*Udgivelse af
Weilbachs
Kunstnerleksikon*

1991

*Johannes
Larsen
Museet,
restaurering
og indretning*

1955

1980

1970

1990

1958

Ordrupgaard

1975

*Den Permanente
til kunstudstilling*

*Aarhus Kunstmuseum
(ARoS)*

ARoS

1983

*Kunstmuseet i Sorø,
erhvervelse af
ejendommen hvor
museet ligger i dag*

1987

*Museum Jorn,
erhvervelse af
Asger Jorns "Le vent
qui nous emporte"*

1992

*Listassavn Føroya,
Færøernes Kunstmuseum,
etablering af museet*

1996
Esbjerg
Kunstmuseum,
erhvervelse
af værker

2002
Forlaget Multivers,
udgivelse af Marcel Proust
"På sporet af den tabte tid"

2004
Dansk Billedhuggersamfund,
skulpturbiennale

2011
Clay
Keramikmuseum
Danmark

CLAY | KERAMIKMUSEUM
DANMARK
MUSEUM OF CERAMIC ART
DENMARK

2010
Fanø
Kunstmuseum,
renovering og udbygning

2016
Odense Bys Museer,
nyt H.C. Andersen
Museum

1995

2010

2000

2017

1997
Oluf Høst Museet,
køb af kunstnerens
hjem til museum

2002
Odense Bys Museer,
erhvervelse af
H.C. Andersens
største kendte
papirklip

2007
Ny Carlsberg
Glyptotek, erhvervelse
af Vincent van Gogh
"Bro over Seinen.
Udsigt mod Louvre"

2013
Carl Henning Pedersen &
Else Alfeldts Museum,
udvidelse af museet

2016
Cisterneerne,
installation af den
japanske kunstner
Hiroshi Sambuichi

Statens Museum
for Kunst,
erhvervelse af
maleri af Caspar
David Friedrich
"Efter stormen, 1817"

*Klassisk koncert på Læsø,
kammermusik i Sønderborg, orgelfestival
i Sorø, korskole i Ørestaden og en helt
unik instrumentsamling – støtten
til den klassiske musik er alsidig og
spiller en ganske særlig rolle i Augustinus
Fondens historie.*

Musikken

Det er en musikalsk regent, der i 1947 træder ud på Amalienborgs balkon og lader sig hylde. Frederik IX er musisk interesseret, og i løbet af sin regentperiode tilføjer han flere gange Det Kongelige Kapel lidt ekstra royal glans ved at svinge dirigentstokken over kapellet. Men interessen for Det Kongelige Kapels kvaliteter er ikke forbeholdt kongefamilien. Det er Danmarks fornemste symfoniorkester, som også Augustinus Fonden støtter, da de i 1954 tildeler kapellet Fondens første bevilling til musikområdet. To år senere bliver den fulgt op af endnu en bevilling til kapellet indkøb af instrumenter.

Det er den klassiske musik, der gennem årene er omdrejningspunkt for Fondens støtte til musikken. Bevillingerne favner bredt, og Fonden støtter i de første årtier både kammermusik, orkestre på turné i ind- og udland, komponister og musikudgivelser. Da Peter Augustinus i 1969 indleder sit bestyrelsesarbejde i Fonden, styrkes engagementet i den klassiske musik i endnu højere grad. Med sig bringer han en indsigt i og interesse for det klassiske musikliv, ligesom han har øje for de store talenter. "Peter Augustinus' visioner, hans store kærlighed til og brændende interesse for den klassiske musik og det klassiske musikliv blev den musikalske drivkraft i Fonden," fortæller kgl. kapelmusikus Michael Malmgreen.

Det Kongelige Kapel, som Frederik IX gennem 1950'erne lejlighedsvis er gæstedirigent for, modtager Augustinus Fondens første musikbevilling i 1954. Her ses Frederik IX som gæstedirigent af kapellet.

GRANCINO, SJØGREN – OG DET FØRSTE MESTERINSTRUMENT

Året er 1978, og violinisten Kim Sjøgren er netop optaget som medlem af Det Kongelige Kapel. Han er i begyndelsen af 20'erne og er som den yngste i kapellets historie udnævnt som koncertmester. Men han har en udfordring. Han mangler et instrument, en violin, som kan indfri hans musikalske potentiale – med andre ord, et mesterinstrument. Men at købe et instrument i den klasse er uden for økonomisk rækkevidde for den unge musiker.

Blandt dem, der kan se Kim Sjøgrens talent, er Peter Augustinus og Augustinus Fonden. Allerede i 1974 støtter Fonden musiktalentet: "Man vedtog endvidere at yde støtte på kr. 20.000,00 til en ung violinist, Kim Sjøgren," hedder det i Fondens protokol. Det bliver også Augustinus Fonden, der i 1978 sørger for, at han som koncertmester får adgang til et mesterinstrument, en Grancino fra 1699.

"Det var ren luksus for mig at låne Grancino-violinen. Et mesterinstrument giver en masse klangfarver, som er svære at høre for én, der ikke spiller musik. Men det lyder bare bedre. Senere fik jeg mulighed for at spille på kapellets Stradivarius, men jeg fik lov til at beholde Grancino-violinen, og det var heldigt, for med den kunne jeg rejse rundt til koncerter i Danmark og udlandet. Det var af forsikringsmæssige årsager ikke muligt med min Stradivarius," fortæller Kim Sjøgren.

Kim Sjøgren bliver den første i Augustinus Fondens historie, som låner et instrument af Fonden. Med købet og udlånet af Grancino-violinen indleder Augustinus Fonden et arbejde, som står Fonden nær: støtte til talenter inden for den klassiske musik.

Augustinus Fondens første mesterinstrument, en Grancino-violin, bliver udlånt i 1978 til Kim Sjøgren. I 2017 låner violinist Karen Johanne Pedersen den mere end 300 år gamle violin.

ITALIENSKE MESTERINSTRUMENTER

Den italienske violinbygger Giovanni Grancino (1637-1709) fra Milano er ophavsmand til Augustinus Fondens violin fra 1699. Grancino hører til blandt de mest prominente violinbyggere i historien og var ud af en violinbyggerfamilie med både en far og en bedstefar i faget.

Augustinus Fonden ejer to celli og to violiner bygget af Grancino. Den ene Grancino-violin kommer til Danmark i 1969, efter kgl. kapelmusikus Michael Malmgreen har købt den i New York. I 1978 køber Augustinus Fonden violinen og låner den til Kim Sjøgren. Sidenhen har den mere end 300 år gamle violin været lånt ud til en række andre talentfulde musikere; senest Karen Johanne Pedersen, kendt fra blandt andet klavertrioen Trio Gemini.

Strygeinstrumenterne er de musikinstrumenter, der har længst levetid og kun bliver bedre med alderen, hvis der bliver spillet godt på dem. "I perioden 1550 til 1800 blev der bygget et enormt stort antal gode violiner. Jeg synes, det er vidunderligt at tænke på, at Augustinus Fonden har instrumenter, der har spillet hele vejen igennem barokmusikken, wienerklassikken og romantikken. Disse instrumenter har prøvet alt. De er blevet spillet flittigt, ofte fire-fem timer dagligt, og de udvikler sig stadig og spreder glæde til de tusinder af tilhørere, som har nydt klangen," siger violinbygger Jens Stenz.

Augustinus Fondens instrumentsamling rummer både violiner og celli bygget af italienske mestre.

DEN MUSIKALSKE FØDEKÆDE

Udlånet af Grancino-violinen i 1978 bliver begyndelsen på det musikalske talentarbejde, som Augustinus Fonden har haft fokus på lige siden. Det er nødvendigt at støtte op om alle dele af musiklivet, hvis man ønsker et klassisk musikliv på højeste niveau i Danmark. Med kvalitet for øje begynder Fonden fra slutningen af 1970'erne at støtte både de yngre og ældre talenter i de danske kor: Universitetskoret MUKO (fra 1978), Skt. Annæ Koret (fra 1982), DR PigeKoret og Københavns Bachkor (fra 1984) og Københavns Drengekor fra 1987.

Fondens ønske om at fremtidssikre den klassiske musik som kunstform fører også til støtte af musikuddannelserne. Fonden etablerer en nær relation til musikkonservatorierne, Det Kongelige Danske Musikkonservatorium, Det Jyske Musikkonservatorium og Syddansk Musikkonservatorium, via støtte til studierejser og masterclasses for de musikstuderende. Den musikalske udveksling med udlandet er central for unge musikere, ligesom den bidrager til at skabe international interesse for dansk musik og tiltrækker dygtige sangere og dirigenter.

Men Fondens støtte når også ud til de helt unge talenter – børn og unge på musikområdet, der endnu ikke er nået til konservatorieniveau. Det sker for eksempel gennem Det Danske Suzuki Institut, der siden begyndelsen af 1980'erne har taget fat på talenter i de yngre aldersgrupper. Bevillingerne går til instrumentkøb, workshops og undervisning. Også Zapolski Strygerne, der arbejder med en særlig pædagogisk tilgang til undervisning, er støttet. Pædagogikken betyder, at de unge strygere uanset niveau hurtigt kommer til at spille sammen som en del af skolens orkester.

Ud over den daglige musikundervisning motiveres talenterne gennem de mange årlige talentkonkurrencer, som Fonden bakker op om: Jacob Gade Violinkonkurrence, Berlingskes Klassiske Musikkonkurrence, Den Danske Strygerkonkurrence og Carl Nielsens Internationale Konkurrencer.

Augustinus Fonden har støttet den klassiske musik siden slutningen af 1970'erne. Øverst ses Universitetskoret MUKO, herunder Københavns Bachkor og til højre Københavns Drengekor.

LAURETIA DOMINUS IN CHORO

I årevis har Augustinus Fonden haft en nær relation til de danske musikkonservatorier – både i kraft af deres egenskab som uddannelsesinstitutioner og i forbindelse med de mange tilknyttede undervisere og studerende, der har modtaget støtte til musikindspilninger, koncerter, masterclasses og studierejser. Billederne viser dagligdagen på Det Kongelige Danske Musikkonservatorium i København.

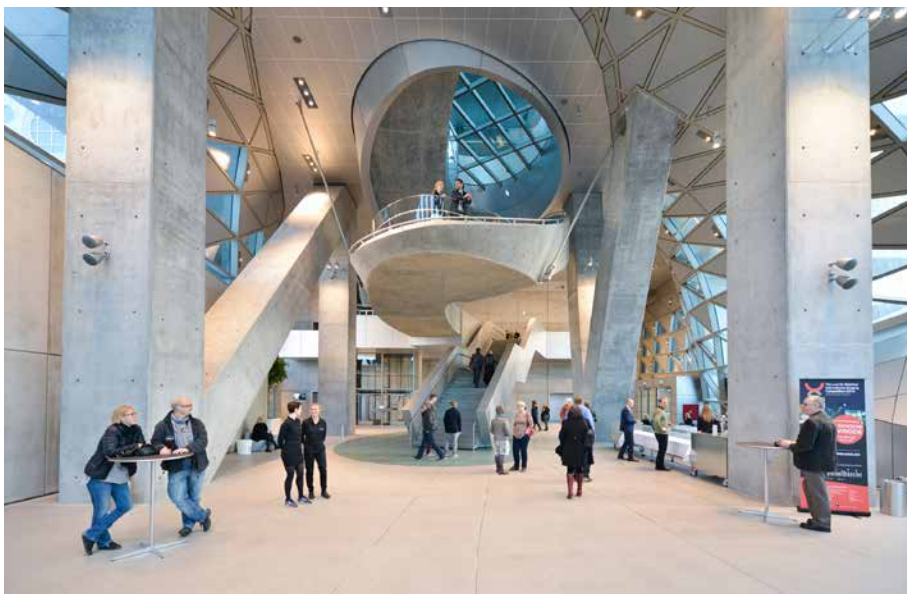

*I efteråret 2016 giver
pianisten Michel
Camilo koncert i
Musikkens Hus
– på flyglet erhvervet
med støtte fra
Augustinus Fonden.*

FRA NORD TIL SYD – OG ØST TIL VEST

I 2017 er der ikke et geografisk område i Danmark, som ikke har nydt godt af Augustinus Fondens støtte til den klassiske musik. Fonden bakker op om kammerkoncerter i landets musikforeninger, koncerter i kirkerne, de klassiske sommerfestivaler i Frederikssund, på Hindsgavl og Lolland, Wagner-opførelser i Odense og Esbjerg og ikke mindst Den Kongelige Opera.

Augustinus Fonden har en ambition og et ønske om at brede den klassiske musik ud til hele landet gennem små og store bevillinger, som ofte gives over mange år. Men hvorfor er det vigtigt? Hvorfor er det vigtigt med en musikfestival på Fanø? Læsø? På Langeland? Eller i Ribe?

Musikkens Hus i Aalborg. Danskerne skal have steder at lytte til og opleve musikken, og musikere skal have steder at spille. Augustinus Fonden har bidraget til etableringen af Musikkens Hus i Aalborg og støttet indkøbet af et flygel samt afholdelsen af en række koncerter i huset.

150-året for Carl Nielsen blev fejret i 2015 med Den Internationale Carl Nielsen Kammemusikkonkurrence i et tæt samarbejde mellem Danmarks Radio, Det Kongelige Bibliotek og Det Kongelige Danske Musikkonservatorium med støtte fra Augustinus Fonden.

"Augustinus Fonden påtager sig et stort ansvar med at hjælpe de næste generationer i gang med den klassiske musik. Kurser i for eksempel Thy, Hvide Sande og på Bornholm vil for altid prente sig i de unges minder og i deres faglighed, også fordi man her bor sammen og befinder sig i et intenst fællesskab i en skøn egn af Danmark. Efter et langt liv som klassisk musiker må jeg erkende, at sommerkoncerterne og kurserne ude af byerne er dér, hvor jeg har været lykkeligst," fortæller cellist og professor Morten Zeuthen, en af kræfterne bag Thy Masterclass gennem mange år.

"Sommeren er oplagt til klassisk musik uden for byerne, ja sommeren er faktisk at foretrække. Klassiske musikere vil rigtig gerne have alle i tale. Vi vil støtte den lokale befolknings musiktilbud og turismen – den kulturelle nerve. Men det kan

være vanskeligt uden for de større byer. Her er ingen etablerede koncertsale med planlæggere og organisationer, der kan træde til. Hvis vi musikere skal have en chance for at møde alle de danskere, som ikke bor i vores nærhed, så skal nogle hjælpe med de ekstra omkostninger," siger Morten Zeuthen.

En forudsætning for musikkens rejse ud i landet er de rette rammer. Augustinus Fonden yder derfor også støtte til bygninger, blandt andet til Musikkens Hus i Aalborg, men også til udstyr som flygler til koncertsteder, for eksempel Vendsyssel Teater i Hjørring og Mogens Dahl Koncertsal på Islands Brygge. Bag kulissen støtter Fonden musikforskningen, komponisterne og musikindspilninger og særligt mangeårige og omfattende udgivelser af store danske komponister som Rued Langgaards kompositioner, Carl Nielsens breve og Niels W. Gades samlede værker.

Thy Masterclass er en årligt tilbagevendende musikbegivenhed støttet af Augustinus Fonden. Her mødes udvalgte unge musikstuderende fra hele verden med hinanden og professionelle vejledere for at indøve og fremføre kammermusik i Thy-området. Festivalen bidrager til at skabe positiv interesse for klassisk musik. Her er det to unge musikere fra festivalen i 2015.

DET KONGELIGE TEATER OG OPERAEN

Med inspiration fra Shakespeares komedie *En skærsommernatsdrøm* kan Det Kongelige Teater i 2016 åbne dørene til operaen *The Fairy Queen* på Gamle Scene. Alfernes dronning Titania har mistet sine vinger og for at få dem tilbage, må hun ud på en rejse for at finde sig selv. Forestillingen bliver til på baggrund af et samarbejde mellem Det Kongelige Teater og barok-ensemblet Concerto Copenhagen med en fireårig bevilling fra Augustinus Fonden, som netop skal give teatret mulighed for at udvikle og hvert år opsætte en opera fra det ældre historiske repertoire. Augustinus Fonden har gennem mange år støttet scenekunsten, herunder Det Kongelige teater og Den Kongelige Opera. I dag gennem et projekt om udarbejdelsen af en ny national opera, *Snedronningen*, af komponist Hans Abrahamsen med premiere i 2018-2019.

Billederne er fra opsætningen af Henry Purcells opera "The Fairy Queen" i 2016.

Antonius Amati
1627

David Techler
1706

Dominicus Montagnana
1731

Ferdinand Gagliano
1763

Giovanni Grancino
1696

Giovanni Grancino
1699

Giovanni Battista Guadagnini
1765

MESTERINSTRUMENTER – TIL ET HELT SYMFONIORKESTER

Hvad ville Vivaldi være uden en violin eller Brahms uden et klaver?

Som et særligt hjørne af musikområdet opbygger Augustinus Fonden efter 1978 en af Danmarks fineste instrumentsamlinger. Målet er at give unge musikalske talenter mulighed for at låne de kostbare instrumenter. "Det blev solgt af min Giovanni Grancino-violin til Augustinus Fonden, der blev grundlaget og begyndelsen til den strygeinstrument-samling, som Augustinus Fonden råder over i dag.

Senere, i midten af 1980'erne, spurgte Peter Augustinus, om jeg ville være med til at bedømme og rådgive i forbindelse med et forestående køb af et mesterinstrument til Fonden. Dette er blevet til talrige bedømmelser og køb af violiner, bratscher og celli i de næsten 40 år, der er gået. Hvert instrument har været en oplevelse at stifte bekendtskab med, og det er en virkelig unik og fornem samling af de fineste italienske mesterinstrumenter, som Augustinus Fonden ejer i dag," fortæller violinisten og kgl. kapelmusikus Michael Malmgreen, som er konsulent for Fondens instrumentsamling.

Strygeinstrumenterne i Fondens samling er flere hundrede år gamle, bygget i Italien i 1600- og 1700-tallet med undtagelse af en enkelt bratsch, der stammer helt tilbage fra 1560. Instrumentsamlingen er en langsigtet investering, hvis betydning kun er vokset med årene. I dag er strygeinstrumenterne eftertragtede i hele verden, hvilket gør dem så dyre, at musikere sjældent har råd til at købe dem – her må velhavende privatpersoner eller institutioner træde til.

Giovanni Pressenda
1837

*Joseph et Antonius
Gagliano*
1760

Joseph Guarnerius
1720

*Joseph Guarnerius
Filius Andreae*
1706

Nicolaus Gagliano
1745

Nicolo Amati
1671

Pellegrino Michelis
1696

MESTERINSTRUMENTSAMLINGEN

Augustinus Fonden råder over en samling på 28 instrumenter. Unge talenter kan med anbefaling fra en musikprofessor ansøge Fonden om lån af et instrument. Violinist og kgl. kapelmusikus Michael Malmgreen medvirker ved vurdering af ansøgerne, deres talent og profil på baggrund af deres ansøgning. Kun ganske få kommer igennem nåleøjet og tilbydes at låne et af Augustinus Fondens instrumenter.

Mange musikere beskriver, at de knytter sig stærkt til instrumentet og kan opleve det som en naturlig forlængelse af deres hænder, fingre og sjæl. Men instrumentet er kun til låns.

I Augustinus Fondens instrumentsamling findes:

- 14 violiner
- 2 bratscher
- 5 celloer
- 3 flygler
- 1 clavichord
- 1 fagot
- 2 tværføjter.

Instrumenterne i samlingen er vandret fra musiker til musiker gennem alle årene. De er blevet plejet af de musikere, som har været så privilegerede at spille på dem, med bevidstheden om at musikinstrumentet en dag skal passere videre til en anden musiker.

I Nightingale String Quartet har tre af musikerne, Gunvor Sihm (2. fra venstre), Josefine Dalsgaard (1. fra højre) og Marie Louise Broholt Jensen (2. fra højre), lånt to violiner og en bratsch af Augustinus Fonden. Kvartetten turnerer både herhjemme og i udlandet og er især kendt for deres fortolkning af Rued Langgaards samlede strygekvartetter, som vandt international anerkendelse.

DE HAR LÅNT AUGUSTINUS FONDENS MESTERINSTRUMENTER

Violinist Nikolaj Znaider

– låner fra 1989 og i en årrække en Guarnerius-violin.

Pianist Katrine Gislinge

– låner fra 1995 og i en årrække et Steinway-flygel.

Cellist Andreas Brantelid

– låner fra 2005 og i en årrække en Grancino-cello.

Violinist Niklas Walentin

– aktuel låner af en Pressenda-violin.

Violinist Anna Svideniouk Egholm

– aktuel låner af en Gagliano-violin.

Koncertmester Erik Heide

– aktuel låner af en Guarnerius-violin.

Violinist Frederik Øland

– aktuel låner af en Techler-violin.

Bratschist Asbjørn Nørgaard

– aktuel låner af en Pellegrino Michelis-bratsch.

Kun de dygtigste musiktalenter får mulighed for at låne et instrument fra Fondens samling. Her ses tre tidligere lånere: Violinist Nikolaj Znaider, pianist Katrine Gislinge og cellist Andreas Brantelid.

Alle musikere i Concerto Copenhagen har gennem mange år specialiseret sig i den tidlige musik og dens instrumenter.

HISTORISK MUSIK MED COCO

Blandt de faste bevillingsmodtagere fra 1990'erne er Skandinaviens førende ensemble inden for tidlig musik, Concerto Copenhagen (CoCo). Ensemblet er blandt de mest innovative barokorkestre i verden og medvirker ofte i operaopsætninger. Men trods en travl kalender i ind- og udland kom ensemblet i 2008 i store økonomiske vanskeligheder. Samme år går Augustinus Fonden derfor sammen med Wilhelm Hansen Fonden og Oticon Fonden om at sikre Concerto Copenhagens drift.

De fire musikere i Den Danske Strygekvartet modtager støtte fra Fonden for eksempel til deltagelse i musikfestivaler og internationale turnéer. Fra venstre ses Fredrik Sjølin, Frederik Øland, Asbjørn Nørgaard og Rune Tonsgaard Sørensen.

DEN DANSKE STRYGEKVARTET

De fire unge musikere, Rune Tonsgaard Sørensen, Frederik Øland, Asbjørn Nørgaard og Fredrik Sjølin, ligner ved første øjekast ikke typiske klassiske musikere. Med busket hår og fuldskæg kan man næsten tage dem for rockmusikere – eller moderne vikinger, som de ynder at kalde sig. De fire musikere udgør Den Danske Strygekvartet, der har markeret sig på både den hjemlige og den internationale musikscene. Musikerne har formået at bløde det klassiske repertoire op med en humoristisk og afslappet stemning – og de er blevet kendt verden over for deres fortolkninger og store talent.

I de senere år har Den Danske Strygekvartet turneret i både Europa og USA og er blandt andet hus-kvartet hos The Chamber Music Society of Lincoln Center i New York sammen med en række af verdens bedste strygekvartetter.

Det internationale arbejde er afgørende for de danske musikalske talenter, og Augustinus Fonden har i fællesskab med Det Obelske Familiefond taget initiativ til at finansiere og sikre, at kvartetens talent kan folde sig ud i internationale sammenhænge over en treårig periode.

ORGLET FRA DET JAPANSKE INDKØBSCENTER

I 2011 får Fonden en utraditionel henvendelse fra Det Kongelige Danske Musikkonservatorium. Det drejer sig om et ældre romantisk orgel bygget af den velrenommerede orgelbygger Bishop & Son i 1870'erne. "Jeg fik besked om orglet fra en kollega. Orglet stammede fra en kirke i London og var ad omveje endt i et storcenter i Japan. I storcentret blev orglet placeret midt på et åbent torv hævet op på en form for opsats, hvor en konservatorieuddannet organist skulle underholde gæsterne med musik af blandt andre Bach," fortæller Bine Bryndorf, orgel-professor ved Det Kongelige Danske Musikkonservatorium.

Rækken af jordskælv i Japan bliver imidlertid en hindring for musikken i storcentret. "Der opstår højere krav fra myndighederne om jordskælvssikring, og det kan centret ikke leve op til med det højtplacerede orgel. Storcentret skal afhænde det hurtigst muligt. Det er tæt på at blive solgt til en anden køber, men med en hurtig behandling fra Augustinus Fonden kan konservatoriet hurtigt slå til," fortæller hun videre.

Bishop & Son-orglet viser sig at være fremragende og sjældent – og efter hjemkomsten til Danmark har det fået stor betydning for orgeluddannelsen og koncertlivet på Det Kongelige Danske Musikkonservatorium.

MUSIKALSK LØFT TIL DANSKE KIRKER

Erhvervelsen af det engelske orgel til Det Kongelige Danske Musikkonservatorium er ikke det eneste orgelprojekt, som Fonden involverer sig i. Fonden har en lang tradition for at støtte orgler i kirker over hele landet. Dette gælder både erhvervelsen af nye orgler, istandsættelse af ældre og udvidelser af eksisterende orgler, der forbedrer klang og musik. Et velklingende og funktionelt orgel skaber grundlaget for levende musik i kirkerummet og dermed glæde i lokalsamfund ved gudstjenester og koncerter.

Orglet som det var opstillet i det japanske indkøbscenter, inden det kom til København.

Et udpluk af billeder fra forskellige forestillinger opført af Uppercut Dansteater.

DANS, DANS, DANS

Dansen er nærtbeslægtet med musikken og scenekunsten i øvrigt, som Augustinus Fonden også støtter. Trods sit moderne og samtidige udtryk er Uppercut Dansteater over 30 år gammelt. Kompagniet har fra begyndelsen haft fokus på børne- og ungdomsforestillinger samt danseworkshops for samme målgruppe. Det er en målgruppe, der stiller krav til, at kompagniet konstant er i stand til at skabe interesse for forestillingerne ved at kombinere fantasi, humor og innovation i en fusion af moderne dans, breakdance og performance. I 1999 lancerer Uppercut Dansteater det populære community dance-projekt Dans i Nordvest. Her kan børn og unge i Københavns Nordvestkvarter, en bydel hvor en stor del af befolkningen har en anden etnisk baggrund end dansk, stifte bekendtskab med forskellige former for dans som udtryksmiddel. Augustinus Fonden har støttet kompagniet siden dets grundlæggelse, første gang i 1986 med opførelsen af syv forestillinger på Ny Carlsberg Glyptotek.

Blandt Fondens nyere donationer til dansen er 12 millioner kroner i 2017 til Det Kongelige Teaters moderne dansekompagni, Corpus.

Bevillinger – Musik

1954

Det Kongelige
Kapel, Europa-turné

1959

Komponist
C. Debois

1974

Vivaldi Selskabet,
fortegnelse over
Vivaldis værker

1982

Skt. Annæ Gymna-
siekor, USA-turné

Sommerkoncerter
på Langeland

1986

Ars Nova,
koncertturné i
USA og Israel

1955

1970

1985

1960

1980

1956

Det Kongelige
Kapel,
instrumentkøb

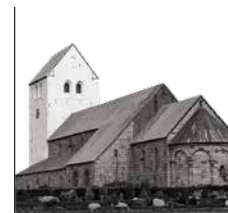

1971

Kammermusikforeningen
i København

1978

Vestervig Kirkes
Orgelfond

1984

Bornholms
Musikfestival

1984

DR Pige-koret, koncert-
og studierejse

1987

Musik &
Ungdom,
nordisk
korprojekt
med unge
sangere

1988

*Spor Festival i Aarhus,
ny lyd- og tonekunst*

*Fonden til
Udgivelse af
Niels W. Gades værker*

1991

*Sommer-
klassisk
i Tivoli*

1993

*Athelas
Sinfonietta,
konserter*

1999

*Den Ny Opera,
opsætning af
Verdi i Esbjerg*

**DEN NY
OPERA**

2002

*Copenhagen
Jazz Festival*

2008

*Rued Langgaard
Udgiven,
publikation
af Langgaards
værker*

**VENDSYSSEL
TEATER**

2016

*Vendsyssel
Teater, køb
af flygel*

1995

2010

1990

2000

2017

1989

*Copenhagen
Phil*

1990

*Sønderjyllands
Symfoniorkester*

1992

*Oremandsgaard
Kammermusik-
festival*

1999

*Den Kongelige Opera,
udvikling og formidling
af ny opera*

2006

*Thy Kammer-
musikfestival*

2011

*KLANG musikfestival
for eksperimenterende
musik og lydkunst*

2014

*Carsten Dahl,
kompositionsarbejde*

Viden & Uddannelse

Forskning i sundhed og sygdom er gennem de første årtier af Fondens historie genstand for en række større og mindre bevillinger fra Augustinus Fondens side. Det bliver også begyndelsen på støtten til studerendes uddannelsesophold i udlandet.

Forskning

Efter de første hårde efterkrigsår vender udviklingen i Danmark og store dele af den vestlige verden. Opsvinget i de 'glade tressere' betyder, at danskerne i stor stil flytter fra land mod by, flere tager en videregående uddannelse, og den teknologiske og videnskabelige udvikling tager et spring fremad. De nye samfundsforhold afspejler sig også i de projekter, som Augustinus Fonden vælger at støtte: Forskning inden for sundhed og sygdom og støtte til enkeltpersoners videre uddannelse.

VELFÆRDSSTATEN OG DE NYE LIVSSTILSSYGDOMME

Gennem historien har den vestlige verden været plaget af alvorlige epidemier og klassiske mangelsygdomme som følge af underernæring og vitaminmangel – men bedre levevilkår, oplysning og ikke mindst omfattende vaccinationsprogrammer får i årene efter krigen, gradvist bugt med de "gamle" sygdomme. Til gengæld bliver det aktuelt at få mere viden om en række andre alvorlige sygdomme, som eksempelvis kræft, og at forstå de mange nye livsstilssygdomme, herunder hjertekarsygdomme, der kan relateres til en mere inaktiv livsstil, usund kost og rygning. Disse forholdsvis nye forskningsfelter inden for sundhed og sygdom bliver fokusområder for Augustinus Fonden. Innsatsen indledes med en bevilling i 1952 til en sundhedsundersøgelse af den danske befolkning også hjulpet på vej af Rockefeller Foundation, staten og en række private bidragsydere.

"Sygdomsundersøgelsen i Danmark 1951-54: en statistisk analyse af den almindelige sygelighed," omfatter dels en analyse af sygehusindlæggelser og dels en analyse af sygdomsforekomst i et repræsentativt udsnit af befolkningen på 87.000 personer. Projektet er under ledelse af cand. polit. Marie Lindhardt, en pionér inden for sit felt, der på afgørende vis fornyer dansk medicinalstatistik. Projektet bliver et hovedværk, der også oversættes til engelsk.

I 1953 foretager Fonden sin første store uddeling til kræftforskning på 100.000 kroner, der går til dr. med. Julius Engelbrecht Holm. Samme professor får fem år senere yderligere 50.000 kroner til sit arbejde, ligesom Fonden ad flere omgange støtter Kræftdagen og Kræftens Bekæmpelses arbejde.

Blandt Augustinus Fondens første store bevillinger er to donationer til kræftforsker og dr.med. Julius Engelbrecht Holm, på henholdsvis 100.000 kroner i 1953 og 50.000 kroner i 1958. Engelbrecht Holm er leder af Fibiger Institutet, der etableres af Kræftens Bekæmpelse i 1949. Institutet varetager den biologiske forskning, også kaldet celleforskning, der fortsat spiller en central rolle i Kræftens Bekæmpelses arbejde. På billedet ses en forsker ved Fibiger Institutet i 1967.

I 1965 indleder Augustinus Fonden sin støtte til Foreningen til Hjertesygdommenes Bekæmpelse (senere Hjerteforeningen) med 25.000 kroner – en forening som Fonden støtter vedvarende gennem årene. Landsforeningen for Mentalhygiejne, der arbejder med folkeoplysning om psykiske lidelser, forebyggelse og behandling modtager også bevillinger over flere år, ligesom en række forskere inden for det sundhedsvidenskabelige felt støttes gennem alle årtier med projektmidler, deltagelse i kongresser og publicering af afhandlinger.

SYGDOMSFORSKNING I ET NYT ÅRTUSINDE

I 1999 beslutter Augustinus Fonden, at sundhedsformål bør prioriteres højere i Fondens bevillinger. Omkring samme tidspunkt fastlægger Hjerteforeningen og Kræftens Bekæmpelse etiske retningslinjer, der betyder, at organisationerne ikke længere ønsker at modtage midler fra Augustinus Fonden, grundet Fondens tilknytning til tobaksvirksomhed. Det giver Fonden anledning til at kanalisere fondsmidlerne fra patientforeningerne over i mere direkte forskningsstøtte til blandt andet de enkelte forskere. Fonden vælger at knytte ekstern rådgivning til evalueringen af sundhedsvidenskabelige projektansøgninger, hvor professor dr.med. Povl Riis bliver første læge, som bistår Fonden med rådgivning.

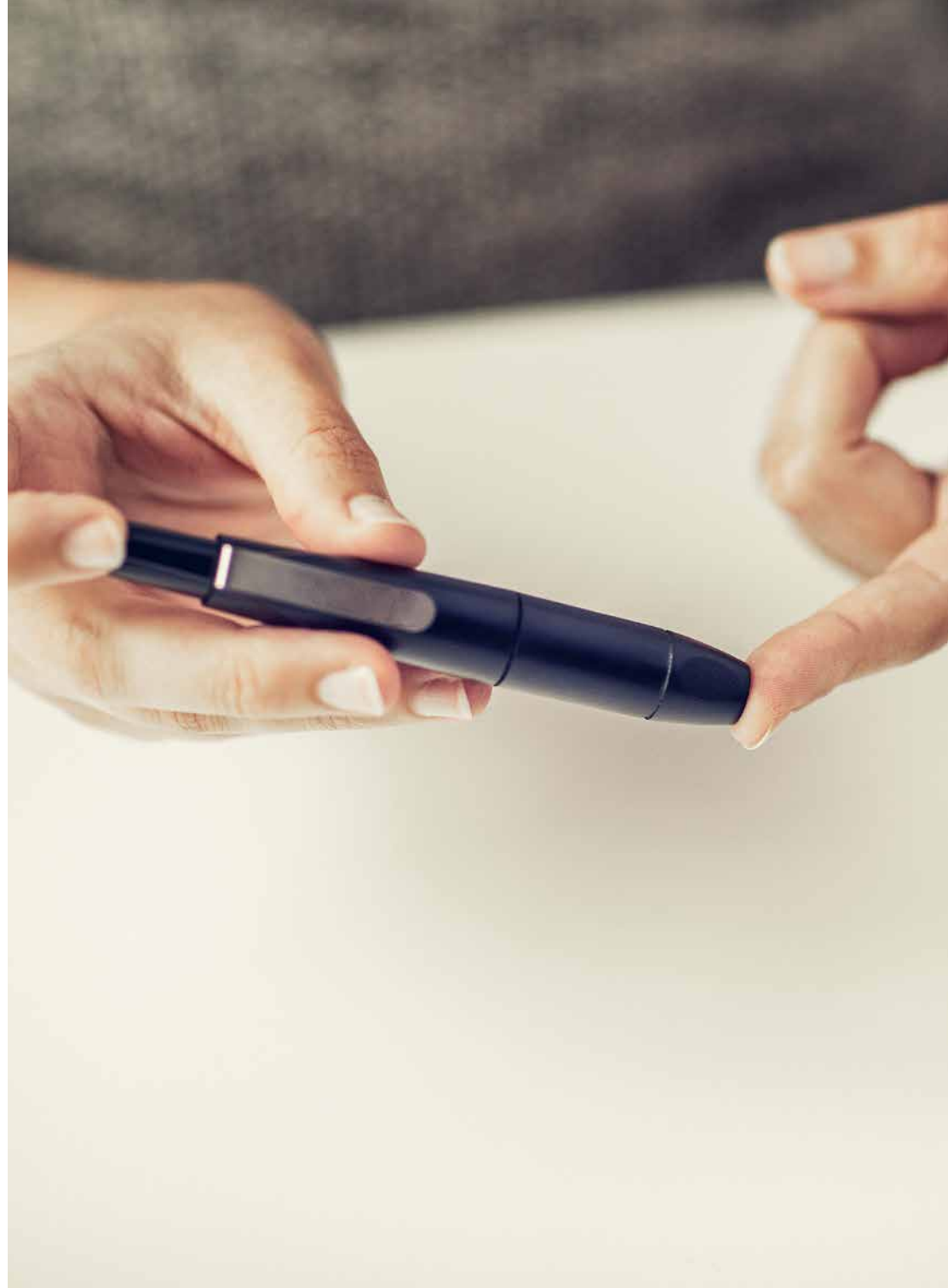
I perioden 2010-2013 støtter Augustinus Fonden et projekt ved professor og overlæge Jens Kastrup, Rigshospitalet. Projektet afprøver stamceller til behandling af kranspulsåresygdom. Billedet viser en af projektets forskere i laboratoriet.

I 2016 modtager fonden 340 ansøgninger inden for det sundhedsfaglige område, hvoraf 87 får støtte. Fællesnævneren for projekterne, der modtager støtte, er, at de har ansøgere med stærke videnskabelige kvalifikationer og har potentiale, der kan føre til en bæredygtig konklusion. Projekterne omfatter alle grene af lægevidenskaben; nogle har fokus på forebyggelse, andre sigter mod grundforskning og udviklingen af nye medicinske og kirurgiske behandlinger, og atter andre støtter indkøb af udstyr og etablering af bygninger.

Inden for sygdomsforskning er Augustinus Fonden en mindre spiller sammenlignet med andre fonde, alligevel støtter Fonden vedholdende landets hospitaler og universiteter, i 2016 med 18 millioner kroner.

DATABANK TIL LIVMODERHALSKRÆFT

I 2009 bevilger Augustinus Fonden 1 million kroner til etableringen af en databank til Mermaid II-projektet. Projektet fokuserer på forskning i kræft i underlivet hos kvinder, og bevillingen bidrager til biologiske og genetiske markører ved livmoderhalskræft. Livmoderhalskræft rammer årligt 375 danske kvinder på trods af forebyggende tiltag som screening af kvinder i alderen 23-64 år samt gratis vaccination for piger i 12-årsalderen mod den seksuelt overførte HPV-virus, som forårsager 70 procent af alle livmoderhalskræfttilfælde. Databanken indeholder unikke celleprøver, vævsprøver og blodprøver fra 50.000 kvinder og er en af verdens største af sin art. Den danner derfor baggrund for en bred vifte af forskningsprojekter, som har til formål at forebygge og reducere dødeligheden ved livmoderhalskræft. De indsamlede data er blandt andet blevet anvendt til at afprøve nye metoder til tidlig diagnosticering, til at udvikle mere sikre screeningsmetoder og til at identificere en farligere og hyppigere HPV-type – alle centrale tiltag i kampen mod den livstruende sygdom.

SKELSÆTTENDE DIABETESFORSKNING

I 2013 igangsætter den anerkendte diabetesforsker Henning Beck-Nielsen fra Odense Universitetshospital et forskningsprojekt med fokus på diabetes 2, også kaldet gammelmandssukkersyge. Betegnelsen er dog misvisende, da diabetes 2 rammer såvel unge som ældre.

I behandlingen af diabetes 2-patienter er det en udfordring, at alle patienter modtager samme behandling, uden at der tages højde for hverken alder eller øvrig sundhedstilstand. En ung mand i begyndelsen af tyverne får samme behandling som en ældre kvinde på 80 år. Med støtte fra Augustinus Fonden igangsætter Henning Beck-Nielsen et forskningsprojekt, hvis ambition er at kunne skræd-

dersy diabetes 2-behandlingen og samtidig søge at finde årsagen til diabetes. "Det er aldrig blevet undersøgt, om al den medicin er lige god for alle. Vi har en hypotese om, at det må have betydning at tage udgangspunkt i den enkelte patient. Der kan være mange forskellige årsager til, at man rammes af diabetes – og vi prøver at finde årsagen hos den enkelte patient, så vi kan gå ind med en individualiseret behandling, som formentlig vil give bedre livskvalitet," fortæller Henning Beck-Nielsen.

Projektet løber frem til 2021 i tæt samarbejde med praktiserende læger over hele landet og andre diabetesforskere. Augustinus Fonden har bevilget 1 million kroner til projektet.

STØTTE TIL REHABILITERING OG HOSPICE

Augustinus Fondens støtte til det sundhedsvidenskabelige område begrænser sig ikke kun til forskning, men går også til bygninger, primært hospice- og rehabiliteringscentre. Fonden har i fællesskab med andre fonde blandt andet støttet flytningen af Kong Christian X's Gigthospital fra Gråsten til Sønderborg herunder etableringen af et moderne rehabiliteringscenter, opførelsen af Diakonissestiftelsens nye hospice på Frederiksberg, renovering og udvidelse af KamillianerGaardens Hospice i Aalborg samt opførelsen af Hospice Djursland.

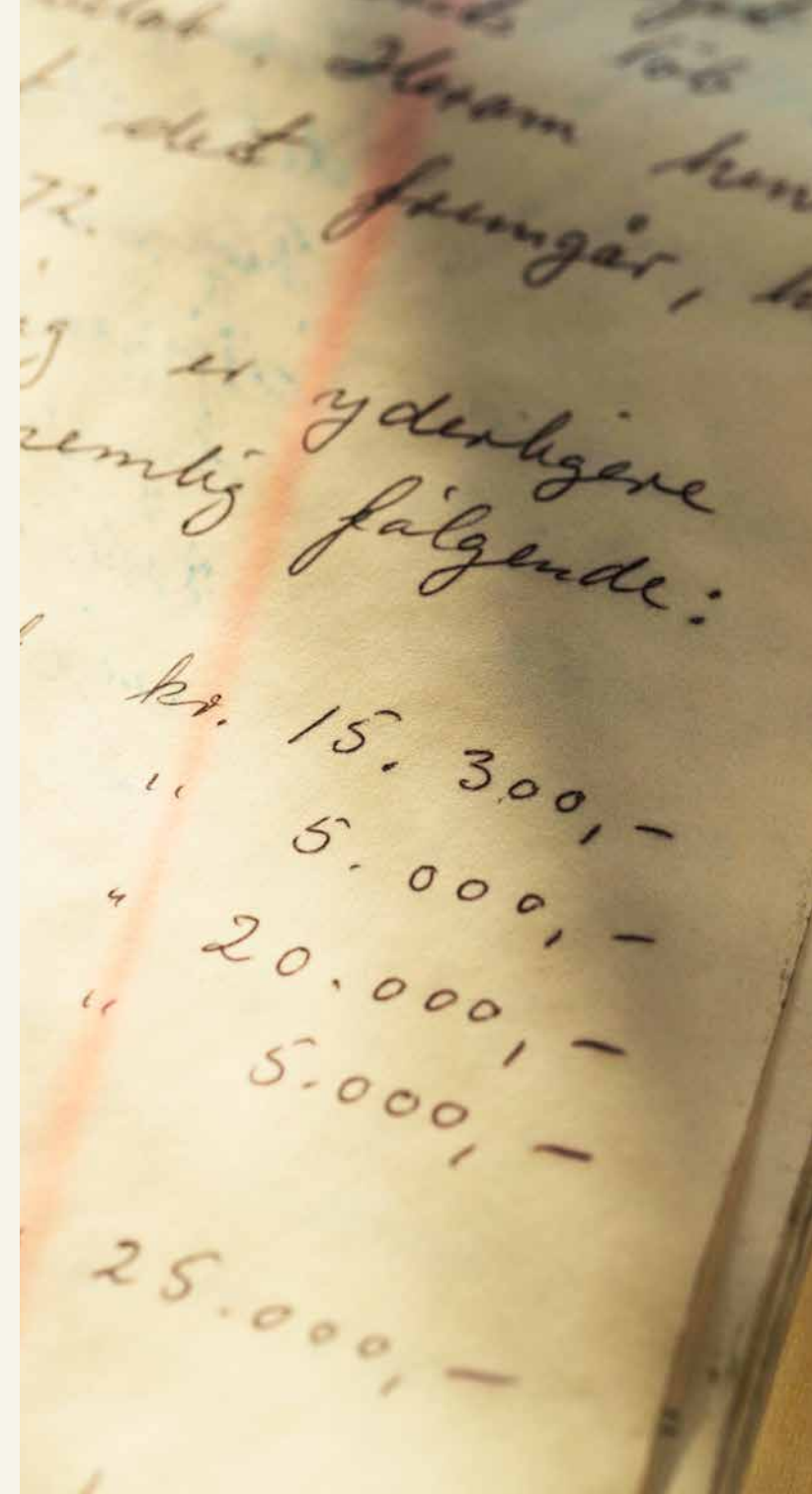

Diakonissestiftelsens nye hospice støttet af Augustinus Fonden ligger centralt på Frederiksberg. Området skal også huse et nyt sundhedshus, atriumgård og omkring 100 seniorboliger.

FOKUS PÅ HUMANISTISK OG NATURVIDENSKABELIG FORSKNING

Den humanistiske forskning og i nogen grad også den naturvidenskabelige bliver faste støttemodtagere fra begyndelsen af 1950'erne, hvor Fondens uddelinger tager til. Det er altovervejende støtte til projekter, der knytter sig til de hovedfokusområder, Fonden i forvejen har. Blandt andet støtte til udgivelsen Kulturhistorisk Leksikon, støtte til Kirkehistorisk Institut og Landbohøjskolen. Også enkeltpersoner og deres forskningsprojekter, afhandlinger og udgivelser modtager støtte, heriblandt folkemindeforskeren Hans Ellekilde, botanikeren Olaf Galløe, ægyptologen Erik Iversen, filosofen og Kierkegaard-forskeren Gregor Malantschuk og litteraturprofessor F. J. Billeskov Jansen, der gennem mange år spiller en central rolle for forskningen i dansk litteraturhistorie. Fonden støtter ham gentagne gange blandt andet i 1969, hvor han modtager midler til trykning af et skrift om Holberg og den italienske maskekomedie.

Efter hvert bestyrelsesmøde i Augustinus Fonden bliver der i protokollen noteret de aktuelle bevillinger, som behandles og besluttet ved mødet.

To nye ph.d.-projekter i restaurering af kalkmalerier er støttet af Fonden og skal bidrage til at finde mere effektive og skånsomme rensningsmetoder.

Af Augustinus Fondens bevillinger går omkring ti procent til Viden & Uddannelse. Heraf prioriterer Fonden i 2017 fortsat forskning, der knytter sig til hovedfokusområdet kultur. Blandt Fondens største og nyere bevillinger er projektet *Nordlige Verdener* med Nationalmuseet som tovholder. Også to ph.d.-stipendier om nye metoder til bevaring af kalkmalerier er blandt Fondens bevillinger i 2015 og 2016. En af de største udfordringer ved konservering af kalkmalerier er på mest skånsom vis at fjerne snavs i malerierne. Det skal de to projekter bidrage til at finde nye løsninger på: Det ene projekt ved brug af nanoteknologi og det andet ved brug af forskellige typer af ler. Begge projekter anvender en helt ny digital metode til at dokumentere effekten af rensningen, hvilket betyder, at resultaterne efterfølgende kan sammenlignes.

Galathea 3-ekspeditionen går blandt andet til en lille ø midt i Panama-kanalen.

GALATHEA 3

– OPDAGELSESREJSE I MODERNE TID

I august 2006 forlader Galathea 3-ekspeditionen Københavns Havn for at sætte kursen mod Nordatlanten med stop på Færøerne og i Grønland. Forude venter eksotiske destinationer som Azorerne, Australien, Panamakanalen og Virgin Islands, som forskningsskibet skal lægge vejen forbi i løbet af det næste år. Formålet med rejsen er at styrke dansk forskning og med ombord på skibet er repræsentanter fra landets stærkeste forskningsmiljøer. Også mediefolk og undervisere er inviteret med, så den naturvidenskabelige forskning kan blive formidlet til den danske befolkning –og ikke mindst til skoleeleverne. I 2007 vender skib og besætning retur efter at have tilbagelagt mere end 39.000 sømil – og med ny viden om alt fra ukendte arter af ingefær på tropiske øer og giftige havslanger til dansk kolonihistorie i Tranquebar og temperaturstigninger i Arktis.

Augustinus Fonden bevilger 5 millioner kroner til Galathea 3-ekspeditionen, som gives specifikt til formidling og undervisning af de mange forskningsresultater.

KONGENS BORGE – DANSKE RINGBORGE FRA VIKINGETIDEN

De danske ringborge og deres rolle i vikingetiden har gennem årtier været et uløst mysterium for historikere og arkæologer. Det er kendt, at såvel vikingetidens forsvarstaktik som krigsførelse var afhængig af skibe, men hvordan de store ringborge spillede sammen med datidens militære flådeorganisation har været uklart. Da Augustinus Fonden i 2007 bevilger 5,5 millioner kroner til projektet *Kongens Borge – nye arkæologiske undersøgelser*, er det første gang i over 40 år, at der igangsættes arkæologiske udgravninger ved vikingetidens ringborge: Trelleborg ved Slagelse, Aggersborg ved Limfjorden og Fyrkat ved Hobro. Bag initiativet står Hendes Majestæt Dronning Margrethe som med sin store interesse for arkæologien har stiftet en fond til fremme for arkæologisk forskning og formidling.

Luftfoto af ringborgen Trelleborg ved Slagelse.

NORDLIGE VERDENER PÅ NATIONALMUSEET

Det er en bred vifte af fagligheder, der bliver sat i spil med forskningsprojektet *Nordlige Verdener*. Projektet, der strækker sig fra 2009 til 2012, har Nationalmuseet som tovholder og kombinerer museets mange kompetencer inden for arkæologi, historie og etnografi med miljø- og kulturhistorie. Augustinus Fonden er forskningsprojektets primære bidragsyder med i alt 28 millioner kroner. Projektet er det hidtil største, tværgående forskningsinitiativ og skaber og formidler ny viden om forholdet mellem menneske og miljø gennem de sidste 15.000 år.

*Under projektet "Nordlige Verdener" bliver Nationalmuseets samling af polar-
dragter fotoregistreret
med den nyeste teknologi.*

SKELETTER GIVER NY VIDEN OM LIVET FOR SØENS FOLK

Danmark er kendt som en stærk søfartsnation, hvor en betydelig del af befolkningen historisk har tilbragt meget tid omborg på skibe. Men hvordan var levevilkårene for søfolkene? Og hvilken rolle spillede livet ombord for sundhed, sygdomme og livsbetingelser?

Det får man i 2014 mulighed for at undersøge ved Holmens Kirke i København. I forbindelse med en ombygning af Holmens Kirke får forskere adgang til de mange skeletter fra søfolk, som er begravet her frem til midten af 1800-tallet. En af forskerne er arkæolog og antropolog Marie Louise Jørkov fra Københavns Universitet, som analyserer tænder og knogler fra skeletterne. Analyserne fortæller mange ting om den enkelte sømand og kan blandt andet løfte sløret for en række forhold i hans barndom, hvilke sygdomme han led af, hvor han kom fra, og ikke mindst, hvordan hans kost så ud. Ved at sammenligne analyserne med studier fra andre lande og øvrige befolkningsgrupper finder forskerne frem til helt særlige kendetegn for søfolkenes liv. Augustinus Fonden bevilger 1 million kroner til projektet.

Forsker Marie Louise Jørgov fra Københavns Universitet, Afdeling for Retspatologi, analyserer knogler fra udgravningen ved Holmens Kirke.

FORSKNING I KULTURARVENS LOVE OG REGLER

Augustinus Fondens lange tradition for støtte til kulturarven tager en ny drejning, da Fonden i 2006 bevilger støtte til professor i retshistorie, Ditlev Tamms forskningsprojekt om rettens kulturhistorie. Ditlev Tamms fokus er dansk kulturarvslovgivning, der behandler de retslige spørgsmål om beskyttelse af kulturarven og dens genstande. Et yderst relevant, men også følsomt emne: I 1970'erne kommer den internationale konvention om beskyttelse af kulturgenstande, men indtil da har man ikke haft kontrol med handlen af eksempelvis antikke genstande. I en verden med krig og ødelæggelser er stjålne kulturarvs-genstande, der forsvinder på de internationale sorte markeder, en daglig udfordring. Mange museer verden over er derfor kommet galt afsted med tidligere tiders ulovligt indkøbte genstande erhvervet i god tro – også i Danmark. De oprindelige lande har krævet kunstgenstandene retur, og museer er derfor mere tilbageholdende med at erhverve nye antikke genstande til deres samlinger.

2 X EXPERIMENTARIUM

Augustinus Fonden er med helt fra begyndelsen, da Experimentarium i 1989-90 skal rejse kapital for at realisere drømmen om et aktivitets- og kulturcenter for naturvidenskab, matematik og teknologi i Hellerup nord for København. Science Centret åbner i 1991 i en tidligere tappehal på Tuborgs Bryggerier, hvor besøgende gennem eksperimenter og interaktive udstillinger kan lege sig til viden og ny forståelse af en bred vifte af naturvidenskabelige fænomener. Gennem flere år er Peter Augustinus del af Experimentariums bestyrelse, og Fonden er ligeledes med til at støtte den omfattende ombygning, som science centret i 2014 gennemgår. Experimentarium åbner igen i 2017.

Læring og leg går hånd i hånd, når Experimentarium gennem naturvidenskab og teknologi inviterer sine gæster til at udforske udstillingerne. Fra 2017 sker det i et restaureret og udbygget science center i Hellerup.

EN HJÆLPENDE HÅND PÅ KARRIEREVEJEN

Augustinus Fonden støtter i de første mange årtier internationale studieophold. Bevillingerne går til kandidater inden for det sundhedsfaglige område samt jurister. I 1964 er fuldmægtig i Justitsministeriet og senere justitsminister, Ole Espersen, en af modtagerne.

Blandt de første bevillingsmodtagere til videreuddannelse i udlandet er også advokat Jan Erlund med speciale i sø-ret." Jeg fik muligheden for at arbejde på et advokatkontor i New York, netop med fagområdet skandinavisk sø-ret. Men det var meget usædvanligt og eksotisk at rejse ud dengang. Jeg fik lov til at tage afsted af min arbejdsplads, men måtte selv bekoste opholdet. Herunder de dyre rejseudgifter med flybillet," husker Jan Erlund, der i 1969 modtager 8.000 kroner til rejsen fra Augustinus Fonden. I New York får han mulighed for at fordybe sig i sit speciale og udvikle sig professionelt. "Det har været meget betydningsfuldt for min karriere at være afsted på det tidspunkt. Jeg fik et internationalt

netværk, som jeg har kunnet trække på gennem årene, men jeg lærte også engelsk til professionelt brug. Ikke mindst fik jeg en nær ven, som min familie og jeg stadig ses med den dag i dag," fortæller Jan Erlund. I 1960'erne er antallet af unge danskere, der studerer i udlandet, ganske lille. I 2017 er billedet et helt andet – men de studerende melder om samme værdi som i 1969: Faglig fordybelse, bedre sprogkunderskaber og en oplevelse for livet. I 2017 vedrører halvdelen af Fondens ansøgninger studieophold i udlandet. Kun de bedst kvalificerede studerende modtager bevillinger, men for Fonden er det et centralt støtteområde. Unge skal rustes til det globale arbejdsmarked, og det er afgørende at bakke op om, at fremtidens arbejdskraft også kan begå sig internationalt.

I afrapporteringerne, som de studerende indsender til Fonden, beskriver mange deres studieophold uden for landets grænser som skelsættende – ikke bare fagligt men også personligt.

AUGUSTINUS FONDENS STØTTE TIL INTERNATIONALISERING

Augustinus Fonden har siden 1950'erne støttet internationaliseringen af danske studerende. Fra 2008 stiger antallet af ansøgninger og bevillinger til studieophold i udlandet markant. Fonden bevilger 11 millioner kroner i 2016 til 622 studieophold. Bevillingerne gives primært til kandidatstuderende på videregående uddannelser, men også til ph.d.-studerende, typisk inden for samfundsvidenskab og de naturvidenskabelige studieretninger.

Danske studerende på studieophold i 2016

FORDELINGEN AF STØTTEDE STUDIE-
ANSØGNINGER I 2016 PÅ REJSEMÅL

... i 1972. ... afledning er yderligere
 ... beløb, nemlig følgende:

St. Jøsterby	kr. 15.300,-
Århus Universitet	" 5.000,-
Lind	" 20.000,-
... Foreningerne	" 5.000,-
... aktieselskab	25.000,-
Danske	"

Koncernen

Fundamentet for Augustinus Fondens mange filantropiske bevillinger er Fondens formue, som bliver grundlagt i 1942. I årene siden har en aktiv formueforvaltning og investeringer i danske virksomheder sikret en pæn vækst i Fondens formue, som betyder, at der hvert år kan uddeles gavmilde millionbeløb.

Fundamentet for filantropien

De mange filantropiske bevillinger har sit udspring i Augustinus Fondens formue, som bliver grundlagt med produktionen af tobaksvarer tilbage i 1750 i Chr. Augustinus Fabrikker. I 1942 får den nyetablerede fond, Chr. Augustinus Fabrikkers Fond, et indskud på 800.000 kroner i egenkapital, som bliver fundamentet for, at bestyrelsen i årene efter kan påbegynde bevillingsarbejdet. Siden bliver formuen mangedoblet. Det sker i løbet af de første årtier efter Fondens etablering gennem gaver fra tobaksvirksomheden til Fonden. Gaverne har form af kontant kapital og aktier i tobaksfabrikkerne, som over årene gradvist øger formuen.

Chr. Augustinus Fabrikker bliver i 1961 fusioneret med to andre tobaksfamilievirksomheder, R. Færchs Fabrikker og C.W. Obel A/S, og det fører til grundlæggelsen af Skandinavisk Tobakskompagni. I 1972 fusioneres British-American Tobacco's danske datterselskab ind i Skandinavisk Tobakskompagni. Overskuddet fra tobaksvirksomheden bliver placeret i Augustinus Fondens investerings- og holdingselskab, Chr. Augustinus Fabrikker, et navn der bliver fastholdt fra den gamle tobaksvirksomhed og som i 1977 bliver en blandt fire ejere af investerings- og holdingselskabet Skandinavisk Holding. Selskabet får herefter til opdrag at investere i andre danske virksomheder og skabe en større portefølje af aktier og obligationer.

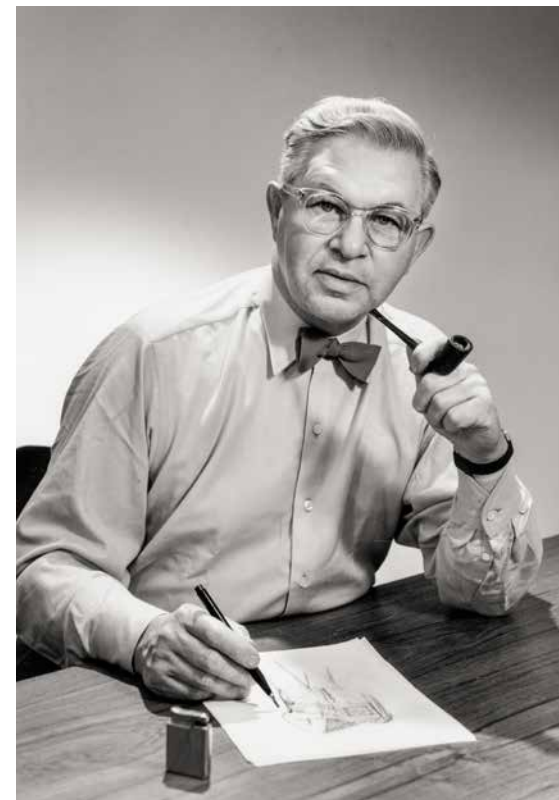
Gyldendal er det ældste eksisterende danske bogforlag grundlagt i 1770. Chr. Augustinus Fabrikkers ejerandel kommer til på baggrund af den nære relation mellem Peter Augustinus og Louisiana-stifter Knud W. Jensen, som var tæt knyttet til forlaget og selv havde aktier i det.

DANSK KULTURHISTORIE OG DANSKE AKTIER

Augustinus-koncernen har frem mod midten af 1990'erne en tilbageholdende investeringsstrategi, men blandt de virksomheder, der bliver investeret i, er forlaget Gyldendal og møbelproducenten Fritz Hansen. Begge er virksomheder, der drives med fokus på den gode forretning og samtidig varetager en opgave med at bevare og udvikle dansk kunst- og kulturarv. Gyldendal inden for litteratur og viden og Fritz Hansen ved produktion af danske designklassikere.

I 1992 investerer Chr. Augustinus Fabrikker også i Skodsborg Badesanatorium. Bag investeringen ligger en veneration for stedet og dets lange historie. Et par år senere i 1994 køber selskabet en aktieandel i Kristeligt Dagblad, som står over for en større rekonstruktion og har akut brug for kapital. I de følgende år formår avisen at vende udviklingen til en stabil fremgang.

Møbelsnedkeren Fritz Hansen åbner i 1872 møbelværksted i København, og navnet Fritz Hansen bliver i årene herefter synonymt med møbelproduktion af høj kvalitet. I 1950'erne indgås aftale om at fremstille Arne Jacobsens stole med sæde af træ på tynde stålben. Virksomheden Fritz Hansen er på familiens hænder helt frem til 1979, hvor Chr. Augustinus Fabrikker gennem Skandinavisk Holding overtager aktiemajoriteten. Produktionen af designklassikere er en central og levende del af dansk kulturarv, der ligger tæt op ad Augustinus Fondens virkeområde.

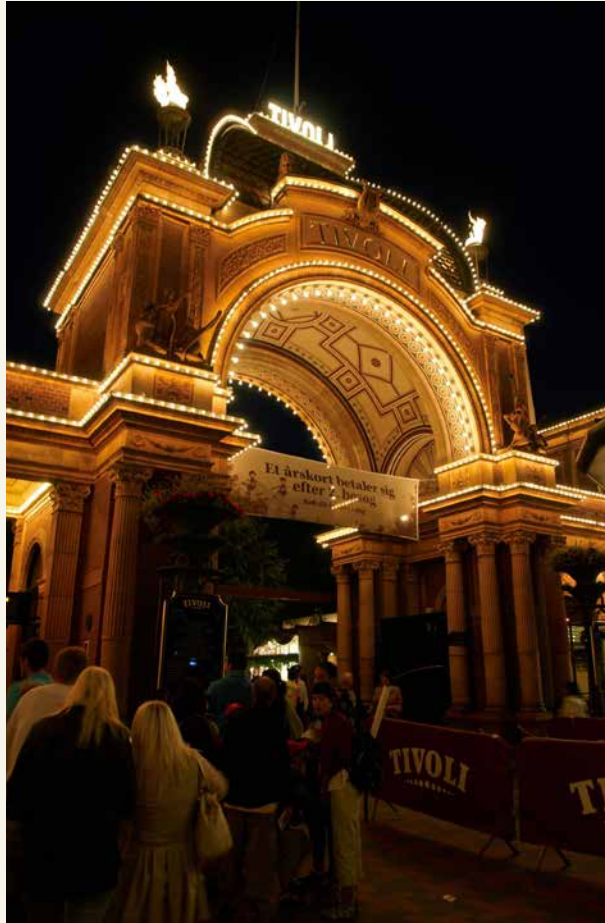
Det gamle sanatorium i Skodsborg grundlægges tilbage i 1898 af Adventistkirken og lægen og helsepioneren Carl Ottosen, der har fået idéen til et kursted under sin studietid i USA. I 1992 har kirken ikke længere økonomi til at drive stedet, og Chr. Augustinus Fabrikker overtager det traditionsrige sanatorium.

FORMUEFORVALTNING I ET NYT ÅRTUSINDE

Mod slutningen af 1990'erne bevæger Chr. Augustinus Fabrikker sig mod en mere aktiv formueforvaltning. Frem for at etablere en porteføljeaftale med en bank om forvaltning af selskabets formue vælger man selv at stå for investeringerne med sparring fra eksterne rådgivere. Frem til år 2000 investeres der hovedsageligt i danske aktier, men i årene der følger, søger selskabet i højere grad investeringsmuligheder i andre europæiske lande. Fokus ligger på en moderat spredning af aktiviteter, hvor man vælger større aktieposter i færre selskaber.

En sådan investering er Tivoli. I år 2000 sætter Carlsberg en stor aktiepost til salg, som Augustinus-koncernen beslutter at købe. Målet er blandt andet at sikre, at forlystelseshaven kan forblive på danske hænder i en situation, hvor også den amerikanske Disney-koncern viser interesse for at købe sig ind. Med købet og en efterfølgende aktiekapitaludvidelse bliver Augustinus-koncernen hovedaktionær med mere end 50 procent af aktierne i haven. Tivoli er en investering i tråd med Fondens værdier og spiller en vigtig rolle som del af dansk kulturarv og som hjemsted for levende kunstudfoldelse: musik, dans og teater. Samtidig er det en investering i et dansk brand, der ikke taber i værdi, men kan give et sikkert afkast over lang tid.

Den gamle forlystelseshave har været et træklædet siden grundlæggelsen i 1843, og Tivoli tiltrækker årligt millioner af besøgende. I 2000 overtager Augustinus-koncernen Carlsbergs store aktiepost i haven. Dermed kan haven forblive på danske hænder. Erhvervelsen falder i tråd med Augustinus Fondens filantropiske indsatsområder: musik, dans og teater.

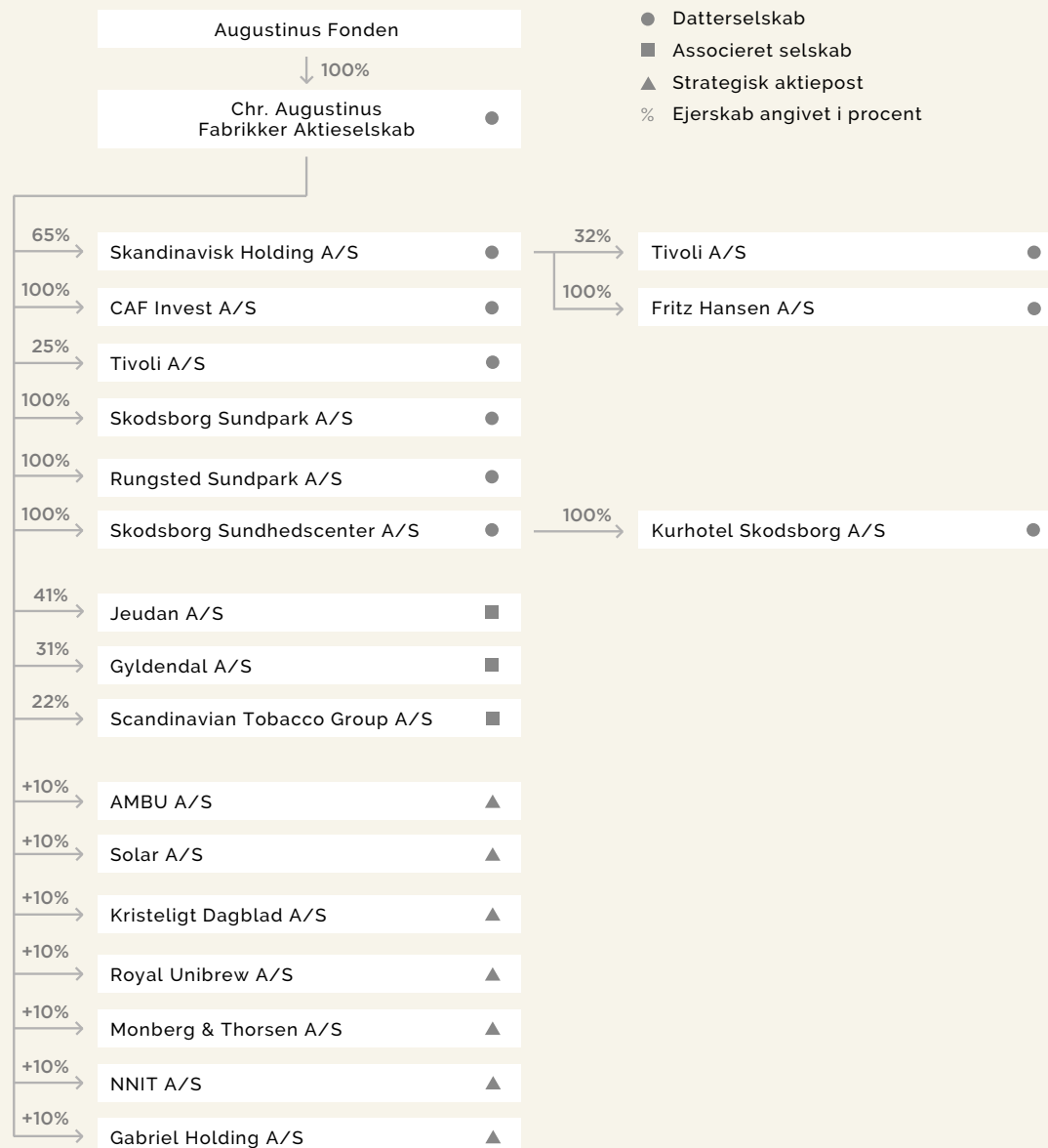
MANGFOLDIG KONCERN – MED AFKAST TIL ALMENNITTEN

Selskabet Chr. Augustinus Fabrikker udvider gradvist sine erhvervsaktiviteter gennem nye typer af strategiske investeringer. Bryggeriet Royal Unibrew, producenten af hospitalsudstyr Ambu, VVS-grossisten Solar og it-virksomheden NNIT er eksempler på langsigtede investeringer, der sikrer en spredning i Fondens investeringsprofil og samtidig opfylder de grundlæggende krav om respektabel ledelse og profitabilitet. Blandt de nyeste strategiske investeringer med kulturhistoriske elementer inden for Augustinus Fondens virkeområde er ejendoms- og servicevirksomheden Jeudan. En virksomhed med et godt økonomisk afkast, der samtidig sikrer udvikling og vedligehold af klassiske bygninger i den historiske kerne af København.

Den stadigt voksende egenkapital på knap 20 milliarder kroner i 2017 betyder, at Augustinus Fonden både nu og fremover har gode muligheder for at være samfundet til nytte.

Koncern 2017

Augustinus-koncernen har i 2017 godt 21 procent af den samlede aktiekapital i Scandinavian Tobacco Group A/S. Men koncernen er meget mere end en tobaksvirksomhed med blandt andet designmøbler, hoteldrift, udgivelsesvirksomhed, ejendomsudlejning og en kultur- og forlystelseshave – foruden en omfattende investeringsvirksomhed. Alle bidrager med afkast til at videreføre det almennyttige arbejde, som Ludvig Augustinus i 1942 igangsatte med Augustinus Fonden.

Tobakken og den store koncern

Chr. Augustinus Fabrikker bliver grundlagt som tobaksvirksomhed tilbage i 1750. I 1942 bliver Chr. Augustinus Fabrikkers Fond stiftet med en egenkapital på 800.000 kroner (svarende til 17 millioner kroner i 2016). Fonden vokser sig hvert år større gennem kapital givet som gaver fra fabrikerne til Fonden, som kan forfølge formålet i sin fundats ved at uddele midler til alment velgørende formål.

TOBAKSINDUSTRIEN KONCENTRERES

Med etableringen af Fællesmarkedet i 1958 tager internationaliseringen for alvor fart, og de danske tobaksfamilier, der gennem århundreder har konkurreret hårdt, bliver opmærksomme på, at de vil stå stærkere sammen og herigennem får mulighed for at

videreføre de gamle danske tobakstraditioner. I 1961 bliver Skandinavisk Tobakskompagni stiftet ved en fusion af tre af Danmarks ældste og største tobaksfamiliers virksomheder, nemlig Chr. Augustinus Fabrikker i København, C.W. Obel A/S i Aalborg og A/S R. Færchs Fabrikker i Holstebro. Skandinavisk Tobakskompagni bliver fra begyndelsen Danmarks største tobaksvirksomhed, der yderligere styrkes i 1972, da British-American Tobacco's danske datterselskab bliver fusioneret ind i selskabet. I årene efter overtager Skandinavisk Tobakskompagni yderligere varemærkerettigheder og produktionsmidler fra en lang række danske tobaksvirksomheder, som blandt andet E. Nobel i Nykøbing Falster og A.M. Hirschsprung & Sønner i København.

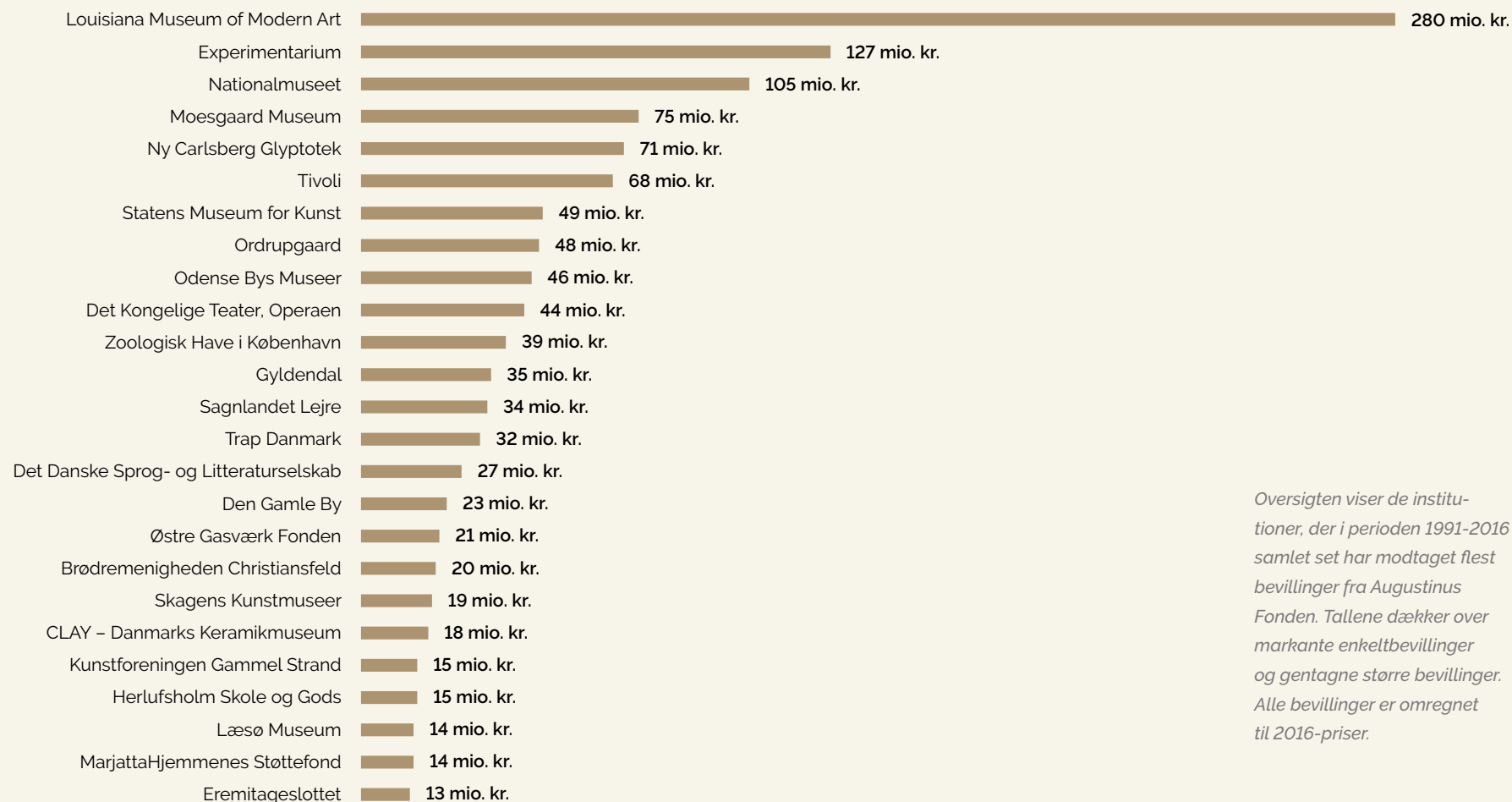
NYE STRUKTURER

Skandinavisk Tobakskompagni beslutter at udvide sit produktionsområde, og det danner basis for en ændring af virksomhedsstrukturen. I 1977 etableres Skandinavisk Holding, som bliver et rent finansieringsselskab, ejet af Augustinus, Obel, Færch og British-American Tobacco. Herigennem foretages de første investeringer i blandt andet møbelvirksomheden Fritz Hansen. I 1990 erhverver British-American Tobacco Company 33,3 procent af Skandinavisk Holdings aktier i Skandinavisk Tobakskompagni, og i den forbindelse bliver British-American Tobacco Company's aktier i Skandinavisk Holding annulleret som led i en kapitalnedsættelse.

I 2008 frasælges Skandinavisk Tobakskompagnis cigaretproduktion i House of Prince til British-American Tobacco, og Skandinavisk Tobakskompagni skal fremover udelukkende fokusere på cigarer og pibetobak. Dette er samtidig en handel, hvor en af de mangeårige ejere, Færch, trækker sig ud af ejerkredsen. Herefter ændres navnet til Scandinavian Tobacco Group – også kaldet STG. I 2010 går STG sammen med det svenske firma Swedish Match, der fremstiller cigarer og pibetobak – dette selskab ejes med 51 procent af Skandinavisk Holding og 49 procent af Swedish Match. I 2016 bliver Scandinavian Tobacco Group børsnoteret, hvilket reducerer Skandinavisk Holdings ejerandel af STG til 33,1 procent.

I 2017 overgår ejerskabet af STG til Chr. Augustinus Fabrikker og C.W.Obel, som hver vil eje henholdsvis 21,5 procent og 11,6 procent. I 2017 ejes Skandinavisk Holding af Chr. Augustinus Fabrikker med 65 procent og C.W. Obel med 35 procent.

De 25 største bevillingsmodtagere gennem 25 år

Oversigten viser de institutioner, der i perioden 1991-2016 samlet set har modtaget flest bevillinger fra Augustinus Fonden. Tallene dækker over markante enkeltbevillinger og gentagne større bevillinger. Alle bevillinger er omregnet til 2016-priser.

- A. *Ny Carlsberg Glyptotek, erhvervelse af Vincent van Gogh-maleri.*
- B. *Broremenigheden Christiansfeld, restaurering af Broremenighedens kirke.*
- C. *Louisiana Museum of Modern Art, Sydøtøjen.*
- D. *Statens Museum for Kunst, støtte til Eckersberg-udstilling.*
- E. *CLAY – Danmarks Keramikmuseum, udvidelse af museet.*
- F. *Zoologisk Have i København, nyt elefanthus.*
- G. *Kunstforeningen Gammel Strand, renovering af udstillingsbygning.*

A.

B.

D.

E.

C.

F.

G.

Kilder og kreditering

s. 6	Ehrhorn Hummerston	s. 66	Ritzau/Jens Panduro	s. 86	Ritzau/Bo Svane
s. 9	Ritzau/Holger Damgaard	s. 67	Det Sociale Netværk, Headspace	s. 87	Ritzau/Torben Stroyer
s. 11	Ehrhorn Hummerston	s. 68-69	Tidslinje	s. 88	Ritzau/Ilan Brender
s. 15	Ehrhorn Hummerston		Ensomme Gamles Værn	s. 89	Foto/Mediaafdelingen – Moesgaard Museum
s. 35	Ritzau/Jacob Maarbjerg		Kofoeds Skole	s. 91	Ehrhorn Hummerston
s. 39	Ritzau/William Douglas		Himmelekspressen	s. 92-93	Ritzau/Finn Frandsen
s. 41	Ehrhorn Hummerston		Forælder Fonden	s. 94	Den Gamle By
s. 43	Ehrhorn Hummerston		Ritzau/Finn Frandsen	s. 96	Ritzau/Bente Lindegaard
s. 49	Ritzau		Politiets Ungdomsklub	s. 97	Ritzau/Bo Svane
s. 51	Trap Danmark/Tao Lytzen		Mændenes Hjem	s. 98	Ehrhorn Hummerston
s. 55	Ritzau		Juleløses Jul på Christiania	s. 99	Ehrhorn Hummerston
s. 56	Dansk Sygeplejehistorisk Museum		Skole- og Behandlingshjemmet Marjatta	s. 100	Odense Bys Museer
s. 57	Ensomme Gamles Værn		Det Sociale Netværk, Headspace	s. 101	Sagnlandet Lejre (øverst) Ritzau/Christian Klindt Sølbeck (nederst)
s. 59	Ritzau/Michael Mottlau	s. 72	Ritzau	s. 102	Museum of the City of New York
s. 60	Ritzau/Nima Stock	s. 74	Ehrhorn Hummerston	s. 103	Museum of the City of New York
s. 61	Ehrhorn Hummerston	s. 75	Ehrhorn Hummerston	s. 104-105	Tidslinje Reventlow Museet-Pederstrup Ehrhorn Hummerston Jægerspris Mølle
s. 62	SOS Børnebyerne	s. 79	Ehrhorn Hummerston		
s. 63	Care Danmark (øverst) SOS Børnebyerne (nederst)	s. 80	JydskeVestkysten/Timo Battefeld		
s. 64	Skole- og Behandlingshjemmet Marjatta	s. 82	Ehrhorn Hummerston		
s. 65	Nakuusa	s. 83	Ehrhorn Hummerston		
		s. 84-85	Nationalmuseet/Roberto Fortuna		

	Gl. Estrup Herregårdsmuseum	s. 126-127	Victor Petersens Willumsen-samling	s. 133	Hans Fulling, Det Kongelige Kapels Forening
	Ritzau/Ilan Brender		Carl-Henning Pedersen & Else Alfelts Museum	s. 134-135	Ehrhorn Hummerston
	Arktisk Institut		Brundlund Slot	s. 136-137	Nikolaj Lund Photography
	Odense Bys Museer		Bornholms Kunstmuseum	s. 138	Lone Israelsen (øverst)
	Søren Kierkegaard Forskningscentret		Johannes Larsen Museet		Københavns Bachkor (nederst)
	Roberto Fortuna		Nivaagaards Malerisamling	s. 139	Ritzau/Bo Klavs Christensen
	Østfyns Museer		Sorø Kunstmuseum	s. 141	Mikkel Østergaard
s. 109	Den Hirschsprungske Samling	s. 128	Ritzau/Jacob Ehrbahn	s. 142-143	Rene Jeppesen
s. 110	Ordrupgaard/Pernille Klemp	s. 129	Ritzau/Martin Lehmann (øverst)	s. 144	Ritzau/The Cranger Collection
s. 111	Ordrupgaard/Adam Mørk		David Stjernholm (nederst)	s. 145	Thy Masterclass
s. 112	Ritzau/Erik Petersen	s. 130-131	Tidslinje	s. 146-147	Det Kongelige Teater/Miklos Szabo
s. 113	Ritzau/Erik Petersen		Ordrupgaard/Adam Mørk	s. 148-149	Nikolaj Lund Photography
s. 114-115	Louisiana		Designmuseum Danmark	s. 150	Nightingale String Quartet
s. 116	Luis Vasconcelos Courtesy Unidade Infinita Projectos		Louisiana/Kim Hansen Museum Jorn	s. 151	Lars Gundersen (øverst tv.)
s. 117	ARKEN/Hanne Fuglbjerg		Esbjerg Kunstmuseum		Ritzau/Per Folkver (øverst th.)
s. 118	JydskeVestkysten/Claus Thorsted		Oluf Høst Museet		Ritzau/Ivan Boll Riordan (nederst)
s. 120	Maria Lassnig Foundation		Forlaget Multivers	s. 152-153	Kim Wendt
s. 121	Niels Fabæk		Odense Bys Museer	s. 154-155	Caroline Bittencourt
s. 122-123	Skagens Kunstmuseer		Dansk Billedhuggersamfund	s. 156	Ehrhorn Hummerston
s. 124-125	Sophia Kalkau			s. 157	Det Kongelige Danske Musikkonservatorium

- s. 158, 159 Uppercut Danseteater/
Bahadir Badi Berber
- s. 160-161 Tidslinje
The Magazine, "Før og Nu", 1917
- Wikipedia
Vestervig Kirke
Ritzau/Miriam Dalsgaard
DR Pigekeoret
Sønderjyllands Symfoniorkester/
Patricio Soto
Den Kongelige Opera
Copenhagen Jazz Festival/
Kristoffer Juel Poulsen
Lars Skaaning
- s. 165 Ritzau
- s. 166 Ehrhorn Hummerston
- s. 168 IngImage
- s. 170 Diakonissestiftelsen
- s. 171 Ehrhorn Hummerston
- s. 172 Ehrhorn Hummerston
- s. 173 Ritzau/Niels Hougaard
- s. 174 Wikipedia
- s. 175 Nationalmuseet/Roberto Fortuna
- s. 176-177 Ehrhorn Hummerston
- s. 179 Experimentarium/David Trood (th.)
Experimentarium/Adam Mørk (tv.)
- s. 185 Ehrhorn Hummerston
- s. 186 Ritzau/Morten Langkilde
- s. 187 Republic af Fritz Hansen
- s. 188 Kurhotel Skodsborg
- s. 190 Tivoli/Rasmus B. Hansen
- s. 192-193 Ehrhorn Hummerston
- s. 195 Louisiana Museum of Modern Art
Ny Carlsberg Glyptotek
Statens Museum for Kunst
Zoologisk Have, København
Ritzau/Torben Åndahl
CLAY/Thomas Møllevig
Kunstforeningen Gammel Strand

Tak til

Tonny Henriksen og Knud Larsen
Anker Brink Lund
Bendt Viinholt Nielsen
Niels Gustav Bardenfleth
Christine E. Swane
Christina Wind
Marie Tanggaard
Mette Skougaard
Per Kristian Madsen
Bodil Bundgaard Rasmussen
Kirsten Trampedach
Sidsel Plathe
Roberto Fortuna
Jørgen A. Hansen
Peter Zeeberg
Finn Gredal Jensen
Flemming Just
Mette Slyngborg
Gertrud Oelsner
Anna Schram Vejlbj
Anne-Birgitte Fonsmark

Poul Erik Tøjner
Christian Gether
Lisette Vind
Michael Malmgreen
Kim Sjøgren
Jens Stenz
Morten Zeuthen
Bertel Krarup
Bine Bryndorf
Bente Klarlund
Henning Beck-Nielsen
Birgitte Blix Treschow
Andres Dobat
Marie Louise Jørkov
Ditlev Tamm
Jan Erlund
Peder Norup
Nina Zinck
Thomas Olsen
Else Guldager
Gudrun Wallengren

CHR AUGUSTINUS FABRII

